

J e g y z ő k ö n y v

az **Országos Köznevelési Tanács**

2003. március 27-én, csütörtökön, 13 órai kezdettel
az Oktatási Minisztérium

(Budapest, V. kerület, Szalay utca 10-14.)

I. emelet 101. számú tanácstermében megtartott
ülésétől

Napirend:

1. Tájékoztató a TSZKB és a kerettantervi bizottságok elnökeinek március 19-ei üléséről
Előadó: dr. Trencsényi László, a TSZKB elnöke
Meghívott: Parti Zoltán főosztályvezető-helyettes
2. Tájékoztató a NAT-projekt mechanizmusáról, szervezetéről
Előadó: Vass Vilmos projektigazgató
3. Egyebek

Elnököl: Dr. Loránd Ferenc, az Országos Köznevelési Tanács elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bácsiné Király Lili és Molnár Emese
(Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetsége
Beszédgyorsíró Szolgálat)

Az ülés résztvevői:

Az Országos Köznevelési Tanács részéről:

Dr. Loránd Ferenc elnök
Dr. Szenes György alelnök

Dr. Báthory Zoltán
Dr. Brezsnayánszky László
Dr. Dobos Krisztina
Dr. Hoffmann Rózsa
Horn György
Dr. Karlovitz János
Dr. Kelemen Elemér
Liskó Ilona
Nagy József
Dr. Szabados Lajos
Dr. Trencsényi László
Dr. Vekerdy Tamás

Az Oktatási Minisztérium képviselői:

Kosinszky Zsuzsa
Dr. Makkai László
Nagy Lajos
Sipos János
Szabó Imre
Vass Vilmos

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 02 perc)

DR. LORÁND FERENC, az Országos Köznevelési Tanács elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm az OKNT eddig megjelent tagjait. Szeretném bejelenteni, hogy kik azok, akik jelezték, hogy távol lesznek: Farkas István beteg, Hadházy Tibor szintén, Kelemen Elemér késni fog, Kiss Jenő kórházban van, Szakács Mihályné dr. egyetemi elfoglaltságai miatt nem tud jönni, Vass Miklós dettó. Miután nem olyan ülésünk van, amelynek a végén határozatot kell hoznunk, hanem tájékoztató és tájékoztató jellegű, ez nem lesz katasztrófális. Van azonban néhány olyan dolog, amit előre vennénk, hátha közben még érkeznek. *(Megérkezik dr. Kelemen Elemér.)* Kelemen Elemér máris megjött, és vidékről jön Trencsényi László és Horn György is, akik jelezték, hogy némileg késni fognak.

Szeretném közölni, utólagos jóváhagyást kérve és majd ha teljes lesz a létszám, akkor esetleg megismételjük, hogy a pedagógus-továbbképzési bizottság, illetve az akkreditációs testület részéről érkezett hozzánk egy kérés, amit a miniszter úr levélben kért, hogy foglaljunk állást a tekintetben, hogy kik lesznek az akkreditációs testület tagjai az OKNT jelöltjei közül. Hadházy Tibor és Barlai Kati voltak a tagok. Miután nem akartam, hogy fennakadás legyen, a tanács utólagos jóváhagyásával azt mondtam és azt a választ írtam a miniszter úrnak, hogy egyelőre saját személyemben tudok csak dönteni, és azt írtam, hogy én változatlanul ezt a két kollégát javasolnám tagnak, de én ezt legitimáltatni szeretném majd az OKNT-vel. Az indokok világosak: egyrészt mert jó, ha van, aki továbbviszi a dolgokat, másrészt meg mert ők ezt - személyes tapasztalatból tudom - kitűnően csinálták. Polinszky Márta kitörő örömmel fogadta hogy én ezt ilyen rugalmasan megoldottam, nem egészen szabályosan, de ez csak addig érvényes, amíg a tanács jóvá nem hagyja. Most elmondtam, azért, hogy a lelkemen könnyítsek, de ha jól tudom, most sem vagyunk szavazóképesek, úgyhogy erre majd vissza kell térni.

Van egy másik, az egyebekbe tartozó kérdés: érkezett hozzánk egy kérés, hogy jelöljünk valakit. A Közoktatási Minőségfejlesztési Programiroda tett javaslatot a miniszter úrnak egy díjbizottságra, amely „A közoktatás minőségéért” díjat fogja odaítélni. Ebben kérték a részvételünket, illetve azt, hogy a mi képviselőnk személyére tegyünk javaslatot. Itt tehát egy személy delegálásáról van szó ebbe a bizottságba. *(Megérkezik dr. Dobos Krisztina.)* Tehát „A közoktatás minőségéért” díjról van szó, és abba az előkészítő vagy odaítélő bizottságba a pilisborosjenői Továbbképzési és Módszertani Igazgatóság tesz javaslatot. A mai nap folyamán tessék szíves gondolkodni rajta, remélem, hogy ha szavazóképesek leszünk, akkor megegyezünk a személyben, ők ugyanis ezt..., meddig kérték? *(Kosinszky Zsuzsa: Április hóban kérték javaslatot, legkésőbb!)* Jó, tehát nem vagyunk ezzel elkésve.

A harmadik dolog, nagyon röviden, hogy még annak idején szó volt róla, hogy a Pedagógiai Könyvtár és Múzeumban elhelyezést nyernek majd a mi szó szerinti jegyzőkönyveink, hogy azok a kutatók számára hozzáférhetőek legyenek. Annak idején még Ambrus úr tárgyalt az igazgatóval, aki ezt örömmel fogadta, nem zárkozott el előle. Egyetlen kérdés maradt, amit a jogászok tettek fel nekünk - nekem ugyan van valami véleményem róla, csak nem tudom, hogy ez jó-e vagy törvényes-e. A kérdés az, hogy az átadott jegyzőkönyvekhez ki és milyen feltételekkel férhet hozzá. Három variációt tártak elénk: csak helyben, ott, a könyvtárban legyen olvasható; a másik, hogy legyen kiadható, de akkor kiknek; a harmadik, hogy ez másolható-e vagy sem. A múzeum választ vár tőlünk, mert ők természetesen aszerint járnak el, ahogy mi döntünk ebben. Az én gondolkodásom abból tudott csak kiindulni, hogy az üléseink nyilvánosak, tehát ha bárki itt van, akkor meghallgathatja, akkor szerintem olvashatja is, én tehát nem korlátoznám ezt a kört, bárki olvashatja. Arról, hogy elviheti vagy

nem viheti el, az az álláspontom, hogy ha elviszi, nem biztos, hogy visszahozza. Lemásolhatja, ha akarja, és elvihet belőle egy példányt, és azt bárki felhasználhatja. *(Általános helyeslés. - Dr. Hoffmann Rózsa: De ha ellopja, a lelke rajta!)* Az már nagy szegénységi bizonyítvány volna - mondanám, hogyha nem lennék udvariatlan ezzel. De ezek tényleg érdekes olvasmányok, ez kétségtelen. *(Kosinszky Zsuzsának:)* Azt látom, hogy minden különösebb szavazási procedúra nélkül úgy válaszolhatunk rá, Zsuzsa, ahogy most itt elhangzott. *(Közbeszólás: Konszenzus van benne!)* Ez egy konszenzusos döntés volt. Köszönöm szépen.

Még egy dolog van az egyebek között. Dobos Krisztina van itt az érdekeltek közül, akit szeretettel köszöntök, ugyanis Aáry-Tamás Lajosnak megérkezett a beszámolója, és annak, állítólag, április végéig már publikussá is kell lennie. A bizottságban hárman vannak, de nem választottak elnököt, ha jól tudom: Dobos Krisztina, Horn György és Vekerdy Tamás van benne. Szeretném kérni, hogy még a mai nap folyamán gondolják meg, hogyan legyen ez. Nekem az a javaslatom, hogy szíveskedjenek ezt átnézni, és amennyiben a bizottságnak szüksége volna valamire, ha úgy itéli meg, hogy esetleg egy külső munkaeerőt kell ebbe bevonni, hogy valamiket átnézzon, mert nem biztos, hogy rendelkeznek erre idővel, akkor ennek nem lehet itt pénzügyi akadály, tehát hogy egy szakértő, aki akár jogász vagy akár pedagógus, nézzen bele olyan anyagokba, amelyeket önök szerint érdemes a kontroll szempontjából megnézni. És akkor az áprilisi OKNT-ülésünkön kellene nekünk a bizottság előterjesztésére, gondolom, rábólintani, mert nem leszünk érdemben abban a helyzetben, hogy információk birtokában mondjuk opponáljuk azt, amit a bizottság mond.

Vekerdy Tamás emelte a kezét.

DR. VEKERDY TAMÁS: Csak annyit mondanék, hogy a tervek szerint - ha jól tudom - azon a bizonyos napon, 10-én, negyed kilenckor, vagy fél kilenckor találkozunk itt a bizottság, és majd biztos mondunk valamit, de nem hiszem, hogy valami érdemi előterjesztéssel tudunk élni, amelynek utána is mentünk, szakértőket is felkértünk, satöbbi. Ezt csak jelzem. Még mindig dönthetünk akkor közösen úgy, hogy odébb tesszük. Ez nem volna szerencsés.

ELNÖK: Azt javaslom, hogy még a mai nap folyamán sokszorosítsuk le. Tehát a bizottság tagjai kézbe fogják kapni, megnézik a jelentést, és találkoznak 10-én. Ez vagy olyan beszélgetés tud lenni ennek birtokában, amelyben állást tudnak foglalni, vagy azt fogják jelenteni az Országos Köznevelési Tanácsnak, hogy ehhez még időre van szükségük. Nem gondolom, hogy emiatt majd rendkívüli ülést kellene összehívunk. Ha kapunk egy írásos tájékoztatót, ezt megkapják az OKNT tagjai, és visszakérdezhetnek elektronikus úton, illetve ugyancsak elektronikus úton azt mondhatják, hogy el tudják fogadni a bizottság álláspontját a jelentéssel kapcsolatban, és akkor benne tudunk maradni az áprilisi időben.

Dobos Krisztina metakommunikatív bólogatásából látom, hogy ez rendben van. Tamás? *(Dr. Vekerdy Tamás bólint.)* Szintén. Akkor ebben maradunk. Zsuzsát kérem, hogy ezt még a mai napon, még az ülés alatt szíveskedjék kiosztani.

KOSINSZKY ZSUZSA: A tagok már megkapták, sőt még az OKNT tagjai is meg fogják kapni.

ELNÖK: Jó, tehát még az OKNT-tagok is megkapják, tehát az áprilisi ülésre alaposan fel tudunk készülni.

Bejelentés, hogy a pedagógus továbbképzési bizottságunk szervezeti és működési szabályzata elkészült, a bizottság ezt elfogadta. Nekem lesz egy olyan

javaslatom, hogy a tanév utolsó OKNT-ülésén valamennyi bizottság tartson egy rövid beszámolót. Ez kötelezettségünk évente egyszer. Mi most ne a decembert, hanem a tanévet tekintjük ebből a szempontból érvényes időpontnak, és akkor érdemben sort kerítünk a dolog tartalmi részére is. Köszönöm szépen.

Szeretettel köszöntöm a később érkezőket is. Tudom, hogy Sipos úr nem érkezik időben, előre jelezte a késését, sőt a problémám az, hogy Trencsényi is késik, mert vidékről jön. Itt volt egy csúszás az eredetileg megbeszéltek két óra és az előre datált egy óras kezdés kapcsán, de kaptunk bizonyos írásos tájékoztatókat, és az idő kihasználása érdekében azt javaslom, hogy szóljunk ehhez hozzá, nézzük meg, hogy mi az, amit ebből el tudunk fogadni, vagy nem tudunk elfogadni, illetve milyen további instrukciókat vagy kéréseket akarunk megfogalmazni a kerettantervi szabályozással kapcsolatban. Ez egy köztes állapot. Jól mutatta a történések eddigi folyamata, hogy az nem volt fölösleges óvatosság, hogy mi arra gondoltunk, hogy előbb tárgyaljunk, és olyan időpontban tudjunk még lépni, amikor mód van bizonyos korrekciókra.

Bizonyára meg tetszettek kapni Trencsényi László körülményét, amivel beszámol arról, hogy volt Sipos úrnál. Mindenki megkapta, vagy csak én? *(Dr. Szenes György: Mindenki.)* Akkor szeretném kérni a hozzászólásokat, egyrészt a Sipos úr által küldött helyzetjelentéshez, vagy a pillanatnyi, menet közbeni helyzetjelentéshez, azután pedig a Trencsényi leveléhez. *(Dr. Szenes György: Parti jön?)* Parti nem lesz, külföldön van. Eleve közölte, hogy ő nem lesz, Sipos pedig közölte, hogy némileg késve érkezik. Ettől még elkezdhetünk beszélni, és ami kikristályosodik, azt majd tolmácsoljuk neki.

Önök előtt van a szöveg. Van-e nekünk további információra szükségünk, vagy további kritikai észrevételünk, vagy aggályunk? Azok, amelyek olyan természeti jellegű elvi aggályok voltak, amelyekben az információ nem változtat, gondolom, azokat nem kell megismételni. Gondolok itt arra, amit Hoffmann Rózsa mondott, hogy bármilyen értelemben foglal állást a tartalomhoz, azzal legitimálja az alapkérdést, amivel nem értett egyet, és ezért tartózkodni fog.

DR. SZENES GYÖRGY: Egyet kérdeznék, csak az a gond, hogy nem tudom kitől kérdezni. *(Derűltség.)*

ELNÖK: Az viszont megkönnyíti a dolgot, mert semmilyen választ nem kapsz rá.

DR. SZENES GYÖRGY: Megkérdezhetem tőled, csak nem fogsz tudni választ adni rá. A szakmai előkészítő tantárgyak kérdéskörével kapcsolatban szerettem volna kérdezni, hogy az hogy áll, tudniillik a kerettantervek mindenfajta tananyagcsökkentéséhez, követelménycsökkentéséhez hozzátartozik a 21 szakmai előkészítő tantárgy, igazából pontosabban a kétszer 21, mert más a szakiskolának is, és más a szakközépiskolának is. Ezekkel kapcsolatban történt-e egyeztetés a két államtitkárság között, tehát a harmadik emelet meg az ötödik emelet között.

ELNÖK: Ez nem került szóba ugye? Dobos Krisztina ott volt ezen a beszélgetésen 19-én? *(Dr. Dobos Krisztina: Igen.)* Ez a probléma ott nem került szóba, és nem is volt annak idején a kérdéseink között sem. *(Liskó Ilona: Reméljük, hogy egyeztettek.)* Akkor majd ne felejtse el, hogy ezt vessük fel.

Kérhetem azt Dobos Krisztinától, hogy mondjon erről valamit? Milyen volt a benyomása az egészről?

DR. DOBOS KRISZTINA: Egy kicsit később érkeztem, ezért nem mindegyik bizottság beszámolóját hallottam, azt viszont szerintem Gyuri hallotta, mert pont váltottuk egymást. Három dolog volt, ami az OM tájékoztatójában is részben szerepel, hogy nem egyértelmű, hogy a kerettantervi követelmények csökkentése és az érettségi követelmények egymással megfelelő módon kommunikálnak. Ígéretet kaptunk, hogy mindenféle részanyagot ezután a bizottságok egymásnak át fognak küldeni, ami természetesen tájékoztató jellegű, de nincs benne kötöttség, hogy neki azt kell biztosítani.

A másik, ami felmerült, hogy a 10 százalékos csökkentés, az vajon valóban 10 százalékos csökkentés-e. Azt gondolom, hogy el kell hinni a szakértőknek, ha ők azt mondják, hogy 10 százalékkal csökkentik. Az a kérdés, hogy ez miért nem 12 és fél, vagy miért nem 9,3. Erre azt mondták, hogy lehet, hogy annyi. Ezek érzék szerint jelentenek 10 százalékos csökkentést. *(Dr. Báthory Zoltán: Tíz sor helyett kilenc sor.)* Valójában azt senki sem tudja megmagyarázni, vagy értékelni, vagy pontosan azt mondani, hogy ez valóban 10 százalékos csökkentést jelent.

Egy pár dolgot még hadd mondjak el, ami közvetlenül felmerült. Úgy fogalmazódott meg a dolog, hogy az egy 10 százalékos szimbolikus csökkentés, és ha ezt így tekintjük, akkor, azt gondolom, ennek van valóságtartalma. Én most elkezdtem egy kicsit nézegetni a különböző anyagokat, és hogy erre bárki tudatosan azt mondja, hogy ez 10 százalékos csökkentés, azt..., én személyesen biztosan nem fogom vállalni.

A másik felmerült kérdés, hogy nehéz óratervek nélkül tananyagcsökkentésről beszélni. Legutóbb megkaptuk ezeket az óraterveket, és az én személyes véleményem, hogy az egy és fél, két és fél, három és fél óra megint arra fogja ösztökélni az iskolavezetést meg a szervezést, hogy A hét, B hét, C hét, D hét, és én szeretném óvni az iskolákat ettől a szörnyetegtől, ami a '70-es években volt és ami valami észbontó. Jó lenne, ha ebben úgy gondolkodnánk, hogy az az iskola számára is használható meg jó legyen, mert ebből biztos hogy csak konfliktus lesz.

A biológusok elmondták, hogy nekik még mindig nagyon magas az érettségi követelmény. Úgy érzékelik, hogy csökkentették a tantervi követelményt, de az érettségi követelmény még középszinten is nagyon magas, és a biológiának a két „új” fontos területét, a környezetre vonatkozó biológiai tudást és az egészségnevelési biológiai tudást nem csökkentették a követelményben, nagyon helyesen, ugyanakkor az érettségi követelményekben ez a két terület nem kapta meg a megfelelő szerepet, szemben a régebbi területekkel.

A technikai területén Schiller István azt jelezte, hogy folyton csökken a technika óraszám, először egy egészszel, most egy féllal, tehát gyakorlatilag a megmaradó óraszámában egy újfajta technikai szemlélet, ami részben a manualitást, részben pedig valóban a technikai kultúra megjelenését segítené, nem fog megtörténni, és kifejezetten azt jelezte, hogy nő a diákok túlterheltsége. Tehát az óraszámcsökkentés és a követelménycsökkentés nincsen szinkronban egymással, úgy érzékeli, hogy túlterheltség lesz.

Jakab György a modulok ügyében szólt hozzá, ami teljesen természetes. Attól félnek, hogy a modulok ki fognak kerülni a tananyagból, illetve hogy a modulok sokkal kisebb szerepet fognak kapni. Úgy fogalmazott, hogy: egyben biztos, abban, hogy a modulokban a készségfejlesztést teljesen lehetetlenné teszi ez a fél óra vagy kétvétenként fél óra, tehát ezt nagyon nehezen tudják értelmezni.

Hartay László természetesen a médiáról beszélt, arról, hogy a médiának most kiemelt szerepe van abban a tekintetben, hogy részben megmaradt az óraszám, részben támogatást kapott.

A bizottságnak, az ott megjelent szakembereknek gyakorlatilag az volt a véleményük, hogy ők megfelelő módon megtették azt a 10 százalékos csökkentést, amit a számukra előírt a törvény, de ők maguk is úgy értékelik, hogy azért ez a

10 százalékos csökkentés egy, ha úgy tetszik, ideális állapot vagy szimbolikus megoldás (*Nagy József: Alibi!*), merthogy nyilvánvalóan nagyon nehéz arról beszélni, hogy a kerettanterv követelményei csökkennek, miközben az érettségi követelményei vagy akár egy versenyhelyzet, az OKTV vagy bármi más ezt a csökkentést nem irányozza elő.

Egyébként meg egy jó hangulatú, tényleg nagyon jó beszélgetés volt. János talán még kiegészít azzal, amire ő emlékszik.

ELNÖK: Akkor kérlek, János!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Azt hiszem, egybehangzóan azt mondhatom, hogy úgy éreztük, hogy itt tényleg szakmai kérdésekről van szó, tisztességesen és pedagógus módon. Azt mutatta, hogy ezek a témagazdák, akik voltaképpen a saját tantárgyuk szerelmesei, megszenvedik ezt a tananyagcsökkenést, mert a saját tárgyát nyilván mindenki menedzselni szereti, de ezt nagy önfegyelemmel mégis megtették, van, aki örömmel, van, aki inkább önfegyelemmel, de jó úton járunk ahhoz, hogy megtegyék, akár tíz, akár kevesebb, akár több. Mert az egyik probléma éppen az volt, hogy a fűnyíróelvet próbáljuk egy kicsit lazítani, hogy ne egyformán menjen a dolog, és úgy látszik, végül erre hajlott is az ott lévők többsége, illetve Sipos úr is mondta, hogy lényegében a moduloknál elképzelhető, hogy ott nem kell tízet, mert azok új tárgyak, most léptek be, és azokat inkább talán erősíteni kell, de úgy arányaiban véve elfogadható lesz. Úgy látom, hogy ez teljesen szinkronban volt a mostani törekvésekkel, tehát nem volt halogatható ez a 10 százalékos csökkentés, mert az óraszámok is csökkentek, készülöben van a NAT változása is, tehát mindezzel, úgy érzem, szinkronban van, vagyis jó irányba ment ez a dolog. Én nyugodtam alszom (*Nagy József: Jó neked!*), és állítom, hogy megnyugtató volt ez az összejevetel, ami, úgy érzem, tényleg jó hangulatban telt el.

Egy problémát azért felvetnék: hogy voltaképpen azért mi egy kicsit illúzióban élünk, jóhiszeműen, az iskolák irányítását, meg tananyagát, meg a tantervi irányítást illetően. A múltkor is említettem, hogy van most már a szakirodalomban egy olyan kifejezés, hogy a deklarált tanterv és a megvalósult tanterv, és a megvalósult tanterv azért mindig deficites volt, nemcsak az utóbbi időben, hanem mindig. Tehát ezt a 10 százalékos csökkentést, azt hiszem, nem lehet majd megérezni, mert legfeljebb többet teljesítünk a deklarált tantervből. Viszont úgy érzem, hogy a tanterv becsületét, presztízsét vagy nem tudom mijét most már ideje megerősítenünk, mert az iskolák egy kicsit elszoktak attól, hogy komolyan vegyék a tanterveket, mert annyi változás volt hol ide, hol oda. Még szerencse, hogy volt az a nyomorúságos tankönyv, amely kisegítette a tanterveket addig, amíg jobb nem volt, de csak addig! Szóval most, ha a tantervek megerősödnek, akkor a tankönyvek beszállna abba a sorba, hogy ők csak követik a tantervet, megvalósítják, tehát nem akarják elvenni tőlük a kenyeret.

De amire nem kaptam választ, és ismételten fel fogom tenni ezt a kérdést, hogy talán úgy érzem, hogy sem ez a 10 százalékos csökkentés, sem a további módosítások most hirtelenjében nem indukálnak egy nagy tankönyvreformot, magyarul tankönyvcserét. Abból csak baj lenne, mert ott már nem biztos, hogy parancsolni tudnánk a folyamatoknak és hogy felhasználnák, esetleg pont fordítva, mint a legutóbbi tankönyvreformnál volt, hogy éppen hogy gyarapodtak súlyra és mennyiségre a tankönyvek. A tankönyv szerepéből is következik, hogy inkább..., tehát hogy 10 százaléknál nem kell talán reformot végrehajtani, de néhány dolgot azért meg fogunk beszélni a tankönyvesekkel, például hogy tegyék értelmessé a tankönyvcímeket. Az most már értelmetlen dolog, hogy: „Történelem 6. osztályosoknak” meg „7. osztályosoknak”. Van ókor, van középkor, van újkor, és miért ne adnánk már végre értelmes címeket a tankönyveknek, ami nem zárja ki, hogy

megjelöljünk egy korosztályt, hogy kinek szól, de a címét tekintve lehetne egy ilyenféle reform, vagyis értelmesebbé lehetne tenni. Én már ezen töröm a fejem.

De maga a megbeszélés, úgy érzem - igazolva Dobos Krisztinát, és remélem, Trencsényi László is ugyanezt mondja -, megnyugtató volt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt szeretném kérdezni mindkettőjüktől, hogy az érettségi követelménynél, illetve a kerettantervi követelmény diszkrepanciájánál biológiából és magyarból, ami nevesítve is van, ahol a Lukács Judit a kettő összehangolásának ígéretes személyeként egy zárójelben megjegyezve, történt-e valami megállapodás, hogy ezt a Juditnak el kell végeznie, és hogy mikor. A kérdésem háttérben az van, hogy az OKNT kérjen-e most Lukács Judittól tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy az itt problémaként exponált ügy milyen stádiumban van.

DR. DOBOS KRISZTINA: Tulajdonképpen annyi történt elnök úr, hogy Sipos János államtitkár úr felhívta a figyelmet, hogy mindenki kapjon meg minden anyagot, és tekintsék át. Arról, hogy Lukács Judit hogyan fogja ezt megszervezni, arról nem volt szó. Nem tudjuk, hogy mi történt, de legalább odáig eljutottunk, hogy a két egymástól független bizottság most már látja egymás anyagait. Itt tartunk.

ELNÖK: Akkor javasolni szeretném - akkor lennék nyugodt -, hogy erre vonatkozóan az itt nevesített Lukács Judit mondjon valamit, hogy ezt közelebb hoztuk egymáshoz, vagy áthidalhatatlan, mert itt ezen nem tudok kiigazodni. Ezt majd szeretném megismételni, ha Trencsényi László és az államtitkár úr is itt lesz.

Van egy másik dolog, ami Trencsényi László levelében szerepelt, és amelyről beszéltünk is személyesen. Feltette azt a kérdést, hogy mielőtt állást foglal az OKNT, igényli-e, hogy a saját megbízásából egy-egy szakértő egy-egy tantárgyat nézzen meg, és referáljon nekünk. Ennek megvan az anyagi fedezete. Tehát a bizottság, a TSZKB nyugodtabban foglal állást, ha ezt megnézik külső szakértők. Trencsényi véleménye, hogy ez elvégezhető az adott időben. Nem olyan nagy munka, ha egy tantárgyra vonatkozó dokumentumokat kell átnéznie a szakértőnek. Abban, hogy ki legyen a szakértő, a TSZKB volna kompetens. Ha gondolják, hogy ez megnyugtatóbb volna, akkor csináljuk. Nekem az a véleményem, hogy egy kicsit nyugodtabb volnék. Tehát az felelősség, hogy a TSZKB vagy az OKNT lényegében globálisan foglalkozott ezzel a kérdéssel, mert zömmel koncepcionális kérdésekkel foglalkoztunk, viszont az egyes tantárgyakkal kapcsolatban érkeztek hozzánk is - például biológia - belső tartalmi kérdések torzulásáról jelzések, amelyeknek a háttérben szakmai lobbik közti érvillongások sejlének fel. Ha mód van, és pénzünk is van rá, megnyugtatóbb volna nekünk. *(Megszólal az elnök mobiltelefonja.)* Bocsánat, de elfelejtettem levenni a hangot.

Tehát azt gondolom, ha van rá mód, és akarják, ne takarítsunk meg ezen pénzt. Ha fölöslegesnek gondolják, akkor ne csináljuk. Karlovitz János!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Úgy érzem, hogy nem kell mindenből. Bizonyos tárgyakból vagy bizonyos területekről érdemes, ahol kétségeink vannak, de vannak teljesen sima területek, ahol egyértelmű volt a dolog, és ott érdemes inkább a jelenlegi témavezetőre támaszkodni. Engem csak az izgat, hogy hogyan hallgatják meg azután ezeket a véleményeket. A szakoktatással kapcsolatban nekem mindig az az etalon, amit Szenes György mond, mert ő tényleg régi idők óta ismeri ezt a területet, és ő érzi a saját bőrén. Valahogy az az érzésem, hogy mondja, de nem túlzottan hallgatnak rá. Inkább az izgató, hogy ha meghallgatjuk ezeket a jogos véleményeket és tanácsokat, akkor hogyan tudjuk azokat érvényesíteni.

Visszatérve a szakoktatási dologra - tényleg nem hallottunk most erről anyagot. Nekem is kéne valamennyire képviselnem ezt a területet, úgyhogy akkor erre majd pótlólag ki kell térnünk.

ELNÖK: Szenes György!

DR. SZENES GYÖRGY: Köszönöm szépen. Úgy gondolom, hogy az egész kerettantervi követelmény- és tananyagcsökkentés 10 százalékos mivolta nem mérhető. Elhangzott minden esetben, hogy azt számoljuk-e majd meg, hogy a karakterek száma csökkent-e 10 százalékkal a leírt anyagrészben. Azt gondolom, ha ezt korrekt módon a KÁOKSZI megcsinálta, azt elhinném. Tehát igazán nem gondolnám, hogy most még szakembert fogjunk erre, és az talál valami mást. Az alapkérdés most nem az, hogy ezt lecsökkentették-e 10 százalékra, vagy nem. Elhiszem, hogy lecsökkentették, mert az volt a feladatuk, kiadták, ezen dolgozott nagyon sok szakember. Ha például a biológiát megnézik, ott is élesen szemben állnak egymással azok a csoportok, akik nem értenek egyet. Tehát nem tartanám fontosnak, hogy ezt nézzük meg. Ha a KÁOKSZI azt mondta, hogy ezt megcsinálta, akkor azt el kell hinni. Az egy másik vonulata ennek az egésznek, hogy az egész kerettantervi kérdés ezzel megoldódik-e, vagy mi oldódik meg belőle.

Amiben sajnos biztos vagyok - a kérdés elég költői volt -, hogy a szakmai előkészítő alapozó tantárgyak, amikhez közvetlenül közünk van, össze lettek-e simogatva egy kicsit. Majdnem biztos vagyok a válaszban, hogy nem, és nem is lesznek. Elképzelhetetlen, hogy ezt ennyi idő alatt meg lehessen csinálni, ha a munka nem így indult el. Mivel híreim sincsenek, hogy ez megtörtént-e, ezért valószínű, hogy nem történt meg.

ELNÖK: Liskó Ilona, majd Báthory és Vekerdy következik.

LISKÓ ILONA: Ebben a kérdésben egyetértének Gyurival, hogy szerintem se kell itt mindjárt beállítani egy szakértői kontrollcsoportot. Azt gondolom, hogy abban az esetben, ha itt valamelyik szakterületről valami probléma megfogalmazódna, akkor kellene mérlegelni azt, hogy kell-e egy ilyen kontrollcsoport. Nem kellene mindjárt ilyen bizalmatlanul hozzáállni a dolgokhoz.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Báthory Zoltán!

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Azt szeretném csak megkérdezni Gyuritól, hogy nem az NSZI csinálja-e a szakképzési tanterveket. *(Dr. Szenes György: De.)* Akkor miért nem kérdezzük meg az NSZI-t? Nincs itt valaki, aki az NSZI nevében erre választ tudna adni? *(Liskó Ilona: Nézz körül! - Derültség.)* Csatlakozni szeretnék Ilonához, hogy a minél egyszerűbb megoldást válasszuk. Minél kevesebb bürokráciára és szakértőre legyen szükség ebben a kérdésben. Valahogy túl kell jutni ezen, mert nem látok szakmailag racionális megoldást.

ELNÖK: Vekerdy Tamás, és utána Nagy József következik.

DR. VEKERDY TAMÁS: Csak egy súlyosan deviáns véleményt szeretnék közölni, ez ugyanis az enyém. Lehet, hogy az inkompetenciám miatt, de úgy látom, hogy teljesen érdektelen és lényegtelen kérdésről beszélgetünk. Már megállapítottuk, hogy rossz ez a dolog, de kell. Most lesz, rendben, de tulajdonképpen engem rémülettel tölt el, hogy egy kicsit kihúzzunk a történelemből. Helyes javaslat, amit János mond, hogy ha már van egy történelemtankönyv, akkor annak legyen egy normális

címe. Mi lenne, ha nem is ezen gondolkodnánk, hanem azon, hogy ne lenne-e éppenséggel társadalomtudomány, amiben benne van a történelem. Nem a történelmet akarom kiiktatni. Sajnos a Zoli halkán mondta, nem hangosan, hogy most a borzot hagyjuk ki a biológiából, vagy esetleg a menyétet. *(Dr. Báthory Zoltán: A porzót és a bibét mondtam. - Derültség.)* De ez is jó.

Nem kellene inkább egyszer arra gondolnunk, hogy tényleg hogyan lehetne egy természettudományos szemléletmódot bevezetni? Az tananyagcsökkentéssel járna, ha nem a részleteket tanítanánk meg, hanem a szemléletmódot, amire majd életkorilag normális időben ráakódnak - Széchenyi István szerint csak 18 év felett, egyetértek vele - az adatok is. Tehát itt szerintem egy kardinális probléma van, mi meg itt valami érdekes dologról beszélünk, amit én a magam részéről egyáltalán nem értek. Azt értem, hogy most húzni kell, csak ennek semmi köze azokhoz a valódi problémákhoz, amelyek szerintem a magyar oktatásügyet feszítik.

ELNÖK: Nagy József.

NAGY JÓZSEF: Tulajdonképpen már mindent elmondtak, csak még erősíteném, hogy évtizedek óta ugyanabba a csapdába sétálunk bele - most megint benne vagyunk a csapdában. Mielőbb másszunk ki belőle, és ne kezdjünk... Mert ahány szakértőt felkérünk, az mind másképp és másképp látja, se vége, se hossza nem lenne annak, hogyha most belebonyolódnánk. Nem érdemes, nem ez a kérdés. Megvan, kész, menjen! Az iskolai osztályban ettől semmi nem fog változni.

DR. VEKERDY TAMÁS: Örülhetünk, ha nem nő újra a tananyag összmennyisége, mint eddig minden csökkentés alkalmával!

ELNÖK: Dobos Krisztina.

DR. DOBOS KRISZTINA: Azt gondolom, hogy ha egy kicsit felelősségteljesen gondolkodunk, akkor két oldalról kell ezt megnézni. Van a dolognak egy elvi oldala, és erre azt kell mondjam, hogy ezt vessük el, mert ezzel nincs mit kezdeni. Tehát elvileg azt, hogy most 10 százalékkal vagy csökkentették, akár el is hihetjük, miért ne hinnénk el Pálmay Lórántnak, hogy azt mondja: matematikából csökkentettek 10 százalékkal. De van egy gyakorlati oldala, amivel nem foglalkozunk, hogy végső soron ha az ajánlott óratervekben mondjuk a négy óra helyett eztán három óra lesz, akkor az nem 10 százalékos csökkenés, hanem 25 százalékos csökkentés, vagy ha a két óra helyett másfél óra lesz, akkor az megint 25 százalékos csökkentés. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Időcsökkentés, de nem tananyagcsökkentés!)* Igen, időcsökkentés. Tehát az egésznek az a kérdése, hogy van egy 10 százalékos tananyagcsökkentés, mellétettünk egy 25 százalékos óraszámcsökkentés, és maradnak ugyanazok a tankönyvek. Tehát ha most az egészet gyakorlati oldalról akarjuk tekinteni, akkor - nagyon csúnyán fogalmazva - nem csináltunk semmit tulajdonképpen, mert az a szerencsétlen tanár, aki a leckéket adja, le fogja adni, ami a tankönyvekben van, mert fel fogja adni házi feladatnak, és igazából a készségfejlesztésre, vagy arra, hogy a gyerek maga is kutasson egy kicsit, vagy hogy projekt munkát végezzen, arra nem fog idő jutni. Én tehát úgy érzem, hogy a tananyagcsökkentéssel rosszabb helyzetbe fognak kerülni az iskolák abban az értelemben, hogy ami a szándékunk, az nem fog teljesülni. *(Megérkezik dr. Trencsényi László.)*

Elvileg meg itt most megkérhetünk szakértőket. Attól függ, hogy milyen szakértőt kérünk meg: van, aki azt fogja mondani, hogy csökkent, van aki azt, hogy nem csökkent. Csak egyetlenegy példát hadd mondjak el! Megnéztem matematikából,

ami régóta vesszőparipám, hogy a gyerek a televíziót nézve folyamatosan grafikonokat, meg indexálásokat, meg hasonlókát lát, és leérettségizik úgy, hogy erről nem nagyon hallott, vagy egyáltalán nem tudja, miről beszélnek a televízióban, miközben a matematikának igen sok ágát nagyon szépen tudja. A szakiskolák megint nem fognak róla hallani semmit, holott a matematikának erről a gyakorlati és könnyen megmagyarázható, könnyen érthető területéről a 21. században illene már hallani. De tudomásul vettem, hogy ez a csökkentés megfelelője.

Szóval nagyon nehéz itt erről beszélni, és azt gondolom, hogy a lehető legnehezebb helyzet, hogy az OKNT ezt felvállalja vagy felvállalta, mert sem az elméletnek nem felelünk meg, sem a gyakorlatnak.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ott szeretném folytatni, ahol Dobos Krisztina abbahagyta, hogy azért igen súlyos a mi felelősségünk, mert hiszen ilyen tartalmi kérdésekben egyetértési jogunk van. Az egyetértési jogot pedig azért mégiscsak meg kellene alapozni valami olyan tájékozódással, ami nem arról szól, hogy most én elhiszem vagy nem hiszem el. Arról nyilatkozhatok felelősségteljesen, amiről meggyőződtem. Hogy elhiszem vagy nem hiszem el, az egy bizalmi kérdés, de ebben az esetben szerintem nem megfelelő. De én sem tudok jó megoldást.

Viszont azt szeretném morfondírozás szintjén megkérdezni, hogy muszáj-e nekünk asszisztálni egy szakmailag elhibázott döntés- és intézkedéssorozat végrehajtásánál. Úgy kezdődött a dolog, hogy az OKNT - emlékezetem szerint kifejezetten egybehangzóan vagy legalábbis egy többségi vélemény alapján - rossz ötletnek tartotta, hogy a költségvetési törvényben csökkentették az óraszámokat. A történet következő lépcsője az, hogy valamilyen módon, egy hirtelen támadt, de szakmailag mindenképpen dilettáns ötlet törvény erőre emelkedett, hogy azt majd akkor hajtják végre, ha a tananyagot 10 százalékkal vagy nem tudom hány százalékkal csökkentjük. Az itt elhangzott hozzászólások mind arról győztek meg, amit eddig is így gondoltam, így tudtam, hogy ennek az ilyen mechanikus végrehajtása lehetetlen. Bennünket úgy emleget a szakma, aki emleget bennünket, hogy ez egy szakmailag tekintélyes testület. Akkor nem tehetnénk meg azt, hogy azt mondjuk: ez egy szakmailag rossz döntés, ezúttal nem kívánunk élni az egyetértési jogunkkal, és nem foglalkozunk vele? És azt sem tartom helyesnek, hogy jó, elhisszük, a KÁOKSZI emberei csökkentették, de közben mindenkiben ott van a kétely, hogy teljes becsületünkkel vagy szakmai hitelünkkel azt mondjuk, hogy támogatjuk, mert végrehajtották a dolgokat. Eleve rossz volt a kiindulás.

Félreértés ne essen, nem oponálni, nem sabotálni akarom a tevékenységünket, elég szorgalmasan és lelkiismeretesen igyekszem végezni az OKNT-n belüli munkámat, de ez olyan lelkiismereti konfliktust okoz, amiből az embernek, hogy önmagával szembe tudjon nézni, talán ki kellene jönnie.

ELNÖK: Szabados Lajos, és utána én következem.

DR. SZABADOS LAJOS: Kedves Kollégák! Hogy mik jutottak eszembe, milyen szavak, amikor elolvastam ezt az anyagot és amikor a hozzászólásokat hallgattam? Ilyenek, hogy: értelmetlen, kapkodás, toldozás-foldozás, dokumentumgyártás. Ennek bizonyosságaként hadd olvassak fel ebből az anyagból valamit! „Ezzel még nem oldódik meg teljesen a tanulók túlterhelése.” - meg akarjuk oldani teljesen? Aztán az van benne: „A tananyag mélységét.”. Aztán ilyen szép puffogatások, hogy: „a lexikális ismeretek csökkentése”, „a készség-

képességfejlesztés erősítése”, mint amiket figyelembe vettek - ezt már a verbalitás szintén nagyon ismerjük, jó lenne, ha most már ezen túllépnénk.

Engem idegesít, hogy olyat írtak le, hogy: „A minta-kerettantervnek a következő tanévben megfelelő választékot biztosítanak.”. Hipp-hopp, fél év, egy év alatt megjelennek a mintatantervek? Nekem a tanterv komolyabb dolog, mint hogy ilyen gyorsan megszülessék. Aztán olyat olvasok, hogy: „További feladatok az OM részéről - egy pötty: - a kerettantervi tananyagmennyiség csökkentésében teljes mértékben egyetértés volt.”. Hogy itt mi a feladat, nem tudom.

És azzal fejezném be a hozzászólásomat, hogy nálunk a főiskolán most folynak a záró tanítások a záróvizsga részeként, kedves kollégáim, és kinn jártam, és az iskolákban rettenetesen rossz a hangulat. És nekünk úgy kell döntenünk, hogy ezt tudjuk. Tehát továbbfolytatnám: a magam részéről kérem, hogy szavazzuk meg, hogy foglalkozunk-e ezzel a dologgal, vagy nem foglalkozik vele az OKNT, ami az én olvasatomban az, hogy megkíméljük az iskolákat attól, hogy ilyen formális dolgokkal terheljük őket, csupán csak azért, mert a kormányzat egy pénzügyminiszteri javaslatra úgy döntött, ahogy döntött. Én ezt komolyabb kérdésnek tartom. Nagyon-nagyon rossz véleményt mondtak az iskolák nevelőtestületeiből, és az iskolák igazgatói kértek engem, hogy tolmácsoljam ezt itt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. A következőket szeretném hozzászólásként mondani:

Újra nekifutunk annak, aminek a múltkor. Nem tudom, hogy miről vitatkozunk. Abban egyeztünk meg - a jegyzőkönyvben utána lehet nézni -, hogy nem értünk egyet azokkal a koncepcionális elvekkel, amelyekről úgy látszott, hogy érvényesülnek, amikor ez a bizonyos tananyagcsökkentés elkezdődött. Nem értünk egyet a fűnyíróelvvel. Azt mondtuk, hogy abban az esetben tudnánk elfogadni, ha az elmozdulást jelentene a modernizáció felé, tehát ha nem egyszerűen mechanikusan csökkentenék. Ez az a bizonyos képesség versus lexikalitás, amiről most Szabados Lajos olyan csodálkozva beszélt, holott hosszú idő óta már a szakmai kommunikáció középpontjában lévő kettősségként vagy problémaként jelenik meg. Ha ebben is bizonyos elmozdulás történne a PISA-tanulások levonása irányába... és így tovább.

Tehát eljutottunk egy olyan álláspontra, hogy meg fogjuk beszélni a tananyagcsökkentést végző szakmai bizottságokkal azokat a javaslatainkat, kéréseinket, ha úgy tetszik, feltételeinket, amelyeknek az érvényesülését ennek az aktusnak a keretében okvetlenül szükségesnek látjuk. Ebben nemcsak az emlékezetem segít, hanem a jegyzőkönyveket többször is elolvastam, és amikor kellett, azokból fogalmaztam a kommunikét, és úgy láttam, hogy ha ebbe az irányba elmozdulások történnek, akkor ezt viszonylag tűrhető lelkiismerettel meg lehet úszni. Ha jól emlékszem, úgy fogalmaztam, hogy ez vagy új gyakorlat, vagy előiskolája annak az amúgy is ránk, illetve az iskolákra váró feladatnak, ami a NAT kapcsán előttünk fog állni. Tehát a műveletsor előszobájaként tekinthetjük. Innen indult az a találkozás 19-én, amit a TSZKB és a tantervi bizottságok lefolytattak. Ennek a találkozásnak a megszervezésére tett ígéretet tartotta be Parti úr. Erről kaptunk most információkat részben a Sipos úr szövegéből, részben Trencsényi László leveléből, amely a Sipos államtitkár úrral való beszélgetését tartalmazza.

Amikor felmerült az a kérdés Trencsényi úr levelében, hogy akarunk-e szakértőket igénybe venni, akkor az nem a probléma globális áttekintésére vonatkozott, hanem arra, hogy a mi feltételeink jegyében történt-e elmozdulás, vagy sem. Ebben a kérdésben lehet azt mondani, hogy szükségtelennek ítéli az OKNT, hogy legyen szakértő, de nem arról szólna most a szakértő munkája, hogy a magyar közoktatás aktuális gondjait egy ilyen kényszerű operáció keretében megoldjuk, vagy nem oldjuk meg. Mindannyian tudtuk, hogy nem oldjuk meg. Mindannyian tudjuk,

hogy az a lépés egy kényszerlépés. Benne volt Trencsényi úr összefoglalójában, amit a bizottságokhoz írt, hogy tudomásul vesszük, hogy kényszerhelyzetben vagyunk, és ebben a helyzetben akarunk ebből szakmailag a lehető legjobban, a legjobb tendenciák mentén kimászni. Én úgy mentem el a múltkori OKNT-ülésről, hogy ebben itt lényegében egyetértés volt. Arra volt felhatalmazása a TSZKB-nak, hogy ez ügyben tárgyaljon.

Most kicsit meglepve hallom, hogy megint előről kezdjük vitatni az egész jogosságát. Van egy világos helyzet, amely helyzetnek elég súlyos következményei vannak. Egy költségvetési törvényben megfogalmazott óraszámcsökkentés mit sem változtat azon, hogy mi azzal egyetértünk, vagy nem, ha most azt mondjuk, hogy másszunk ki belőle, lehetőleg úgy, hogy ez ne visszafelé rángasson minket, hanem úgy, hogy előrevigyen valamennyire abba az irányba, ami feladat, és előttünk áll.

A kérdés a szakértőkkel kapcsolatban arra vonatkozott, hogy bölintünk-e arra, hogy kérem, ez ebbe az irányba valóban elment, miközben meg lehet fogalmazni számos további fenntartást. Vekerdynek mindig ilyen holisztikus fogalmai vannak az egésztől, és mindig ezzel oktat itt bennünket joggal, hogy most voltaképpen mi is szabályozza a magyar oktatásügyet. Mi most nem ebben a dimenzióban beszélünk erről a dologról. A kérdés, amit feltettem, illetve amit Trencsényi László tett fel a levelében, merőben pragmatikus volt - talán ezekre a kérdésekre adandó válasz -, hogy történt-e csökkentés, vagy sem, meg lehetne-e ítélni.

Nagyon kérem, hogy a 10 százalékot felejtsük el, mert azt mondtuk, hogy nem fogadjuk el a fűnyírólövet. Nem arról kell nyilatkoznia a matematikatanárnak, hogy a matematika tanterv 10 százalékkal csökkent-e, hogy a globális csökkenésen belül történtek-e olyan elmozdulások, amelyeknek nem estek áldozatul a modernizációs elemek, és körülbelül globálisan mégis csökkentek a követelmények annak mértékében, amilyen mértékben az időkeretet csökkentették. Erről szólt a mi feladatunk és dilemmánk.

Most elhangzott egy kérdés - nem tudom, hogy javaslat volt-e, vagy költői kérdés, nem tudom pontosan definiálni -, hogy okvetlenül fontos-e nekünk, hogy az OKNT ebben a kérdésben egyáltalán gyakorolja-e az egyetértési jogát. Nekem nincs jogász végzettségem, de szerintem a jog kétoldalú fogalom: egyfelől jog, másfelől kötelesség. Nehezen tudom elképzelni, hogy most egy olyan helyzet álljon elő, hogy azt mondjuk, hogy köszönjük szépen, mi se egyetérteni nem akarunk, se egyet nem érteni nem akarunk. Az egyetértési jog azt jelenti, hogy vannak dolgok, amelyek akkor emelkedhetnek törvényerőre, ha ehhez az OKNT az egyetértését adta. Lehet úgy dönteni, hogy nem adjuk az egyetértésünket, de ennek beláthatatlanul nehéz következményei vannak. Én nem fogom megszavazni, hogy ne adjuk az egyetértésünket egy egyébként szakmailag korrektül az asztalra letett, és szakértőkkel megerősített véleményre - de ez az én szavazatom lesz. Az én döntésem vagy kézfelemelésem megnyugtatóként szolgálna, ha olyan tárgyaknál, ahol problémát látnak a TSZKB tagjai a tárgyalások vagy a folyamat követése alapján, még meg lehetne kérdezni valakit, hogy ő mit szól hozzá. Ez csak azért lenne, hogy ne hárítsuk arra a három-négy kollégára, aki ebben a bizottságban van azt a felelősséget, hogy nekünk véleményt mondjon. Ha ők nem igénylik, mert tisztán látják, akkor nem kell. Ha úgy gondolják, hogy kell - ezért tették fel a kérdést, mert ezt a lehetőséget el tudnák fogadni -, akkor döntsünk ebben. *(Nagy József: Határidő?)*

Nekünk április 10-én döntenünk kell. Üdvözlöm Trencsényi Lászlót, aki mindjárt hozzá fog szólni, és információt fog adni. Az április 10-i ülésünkön kell nekünk ebben az ügyben döntést hozni, illetve akkorra készül el az az anyag, amely a TSZKB folyamatkövető munkája nyomán, és a TSZKB bizonyos referáló szövegének a kíséretében idekerül. Ha a TSZKB azt mondja, hogy az általunk szabott feltételeknek ez az anyag az elmozdulások irányában megfelelő, és javasolja, hogy elfogadjuk, akkor

van előttünk egy ilyen javaslat, ami nem pusztán a minisztériumé, hanem a mi egyik bizottságunk véleménye, vagy javaslata. Tehát ebből a szempontból vetődött fel a kérdés. *(Ismét megszólal az elnök mobiltelefonja. - Közbeszólás: Kapcsold ki.)* Már megpróbáltam.

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Ez ugyanolyan, mint a tananyagcsökkentés. *(Derültség.)*

Kedves Kollégák! Elnézést kérek, hogy a megegyezéshez tartottam magam. Amit hangsúlyozni szeretnék, hogy abban a helyzetben vagyunk, hogy a magam álláspontját tudom csak ismertetni, hiszen valami történhetett az elektronikus vonalakkal, mert én hétfő óta óránként próbáltam a bizottság tagjait elérni, de választ csak Loránd elnök úrtól kaptam. *(Közbeszólásra:)* Csak a bizottságról van szó. A teljes OKNT-nek egyedül a médiások jalkiáltását dobtam bele az éterbe, amit a miniszter úrnak címeztek, de Hartay László hozzám is elküldte. Úgy gondoltam, hogy a többről itt tudunk ma valamit mondani. Nyilván ha meghallgattuk Vass Vilmóst, akkor utána össze tudunk egy pár percre ülni, ha még szükséges egyeztetni a dolgunkat. Én is ezt az ütemezést tudom, és indítványozom. Április 10-én kilenc órakor a TSZKB ülésezeni fog, és határozati javaslatot fog a 10 órakor kezdődő ülésre előterjeszteni. Ezt így beszéltük meg.

Minden bizonnyal ennek a határozati javaslatnak óhatatlanul kell, hogy legyen egy stratégiai vagy oktatáspolitikai szintű szövegeleme. Én az eddig elhangzottakhoz képest két kockázati elemet szeretnék még hangsúlyozni. Az egyik az, hogy ha május 1-jétől kezdve az iskolák helyi tantervet birizgálnak, úgy átlagosan ennyi húzás kedvéért *(Felmutat egy könyvet.)*, majd erről mindjárt szólok, és utána szeptemberben megkapják azt a feladatot, hogy a feltehetőleg jó NAT-ra, jó programokra jó helyi tantervet készítsenek, akkor a magyar lóállomány bizonyos alkatrészei emlegetve lesznek a nevelőtestületi szobákban, ahol pedig női többség van.

Magyarán várhat vagy kockázata van annak, hogy egy akut beavatkozás a helyi tantervekbe egy sikertelen kommunikációval, obstrukcióra fogja a tantestületeket készíteni abban a stratégiai értékű, valamennyiünk által igényelt helyitanterv-készítési folyamatban. Erre jelenleg az a minisztérium válasza, hogy felpuhítja a helyi tanterv megbirizgálását, és most már nemcsak hogy szakértői, hanem fenntartói jóváhagyást sem kér ehhez a birizgáshoz, mert ezzel gondolja biztosítani a tantestületi szoba békéjét. Ezzel a tantestületi szoba békéje valóban biztosítható lesz, mert ettől meg az várható, hogy semmit nem fognak csinálni a helyi tantervvel a pedagóguskollégák, úgy fogják értékelni, hogy a minisztérium összekacsint - ugye a kacsinást ismerjük mint politikai kommunikációs hagyományt a magyar közéletben - velük a költségvetés átverésére. Viszont az tény, hogy az óraszámok csökkenni fognak szeptembertől, hiszen a költségvetési törvény életbe lép, és most már a kommunikációban egyre hangsúlyosabb, hogy már csak azért is életbe lép, mert erre a hetenkénti két és fél órára nincsen költségvetési fedezet, ezt a költségvetés megette már. Tehát az óraszámcsökkentést ilyen vagy olyan óraszámokkal a nevelőtestületeknek végre kell hajtaniuk, mert azt a fenntartó keményen be fogja vasalni rajtuk, hiszen nem fogja finanszírozni ezt a 10 százaléknyi óraszámcsökkentést. És ezt nem tudják a tantestületek kijátszani, mert ez bizony a - hogy mondjam? - bérszalagon fog jelentkezni. Ez a dolog egyik eleme.

Hozzáteszem, hogy az összevont bizottsági ülésen még azt is elmondtam, hogy miközben az oktatáspolitikai stratégiai eleme lett - láttuk házirend meg egyéb ügyekben -, hogy a fenntartó jogosítványa és felelőssége, kompetenciái nőnek, amely stratégiai elvet helyeseltük is alapvetően, rögtön úgy kezdődik, úgy lép életbe ez a stratégia, hogy a fenntartónak nincsen kompetenciája ebben az ügyben. Megint ott a dolog politikai kockázata fenntartó és intézmény, ágazati irányítás és fenntartó viszonyában.

Még egyszer mondom: a 10 százalékos óraszámcsökkentés az OKNT álláspontjától függetlenül hatályba lép szeptembertől. Ennek megfelelően én ilyen értelemben mindezeknek a politikai vagy stratégiai típusú aggályoknak a nagyon fontos, nagyon világos és nagyon higgadt megfogalmazása mellett azt az állásfoglalást megválaszolando kérdésnek tekintem, hogy az OKNT álláspontja az-e, függetlenül ettől a preambulumtól, hogy a kerettantervek kerettantervi bizottságok általi módosítása igazolhatóan csökkentette-e a tananyagot. Erről én is azt gondolom, hogy valakinek meg kell mondani, hogy az ő olvasatában ez a csökkentés mekkora léptékű, mégpedig egy olyan embernek - és így jutottam el én a szakértő gondolatához -, aki nincsen beavatva ezekbe a játszmákba.

Én kontrolláltam, négy tantárgy kerettantervi módosítását, jelentem, végigvezettem a hatályos kerettantervben. Nagyon érdekes és nagyon egyenetlen kép alakult ki erről, amit egy kicsit ironikusan tettem fel ott a bizottsági ülésen, hogy mi a 10 százalék? A szövegben felhasznált számítógépes karakterek száma csökkent-e 10 százalékkal? Mert ez az egyetlen egzakt motívum. Nagyon sok tantervi bizottság megoldotta a dolgot azzal, hogy a dőlt betűs részeket, a zárójeles részeket, tehát az értelmező részeket, a példaként emlegetett felsorolásokat hagyta el. Egy példa: a mai magyar nyelv rétegződése, ott zárójelben ott volt: csoportnyelv, tájnyelv. A „csoportnyelv, tájnyelv” ki van húzva a kerettantervből, de a „mai magyar nyelv rétegződése” nincs kihúzva. Kérdezem én: ez most csökkent ettől? Mit tanítok akkor, ha ezt a témát meg akarom tanítani, ha nem a csoportnyelvet és a tájnyelvet? Tehát vannak ilyen huncutságok is. Vannak olyanok, hogy redundanciák húzódtak ki: a nyelvtanban bennmaradt valami, az irodalomból pedig kikerült ugyanaz. Csökkent-e a tananyag ennek az egyik tantárgyból való kihúzásától, vagy nem?

A legnagyobb szakmai hibának azt tartom - nem tudom szebben mondani, bár tudom, hogy itt nem szeretitek ezt a szót -, hogy ez a műveleti sor nem volt minőségbiztosítva. Ezt így nevezik. (*Derűtlenség.*) Megkapták a tantárgyi bizottságok a feladatot, hogy essetek neki, húzzatok, az legyen valamilyen módon 10 százalék, és ettől a legváratlanabb helyeken tűntek el a húzások. Javaslom, hogy a NAT-bizottságnak is üzenjük meg ezeket a műfajelméleti dolgokat (*Dr. Báthory Zoltánnak:*), Zoltán, itt vagy, akkor, légy szíves, jegyezd, hogy melyek azok a tantervi fejezetek, amelyekhez hozzá sem nyúltak a kollégák, mert biztosak voltak benne, hogy annak nincs szabályozó eleme. Például a célok és feladatok fejezet a kerettantervi algoritmus alapján minden esetben érintetlenül maradt, mert minden kerettantervi bizottság úgy gondolta, hogy az csak a sóder, ezt nyugodtan hagyhatjuk, mert ennek nincs befolyása az iskola világára. Kérdezem én tanterv-elméletileg, hogy akkor mi a kutya fülének kell célok és feladatok.

A továbblépés, a továbbléadás feltételei... (*Zaj.*) Az általam vizsgált empirián egyedül a vizuális nevelés az, amely a továbbléadás feltételeit tekintve elvégzett húzásokat, a többiek nem végeztek el húzásokat, mert úgy gondolták, hogy ennek nincs szabályozó eleme az osztálytermi folyamatokra. Leginkább a tartalmak, a témakörök, tehát a klasszikus tananyagok, még a bennlévő tevékenységformák sem szenvedtek el többnyire húzásokat. A humán tárgyakra, tehát a művészetekre és a magyar nyelv és irodalomra vonatkozik a tapasztalatom, mert ebben éreztem magamat valamennyire otthonosnak. De rögtön szembekerültem azzal a dilemmával, hogy én mint OKNT-tag, én mint TSZKB-tag a munkához való előzetes tudásom és viszonyom alapján nem lehetek az, aki szakértői véleményt mond mindezen tapasztalatok után arról, hogy ez a rövidülés végbement-e vagy sem. És innen támadt az a javaslatom - és ezt az elnök úr is és Sipos államtitkár úr is támogatta -, hogy az OKNT kérjen fel a kerettantervi bizottságoktól független szakembereket, akik tantárgyanként egy délután el tudják végezni ugyanazt a munkát egy kijelölő tollal, amit én tettem, és csak arra adjanak választ, hogy csökkent-e, szerintük milyen arányban csökkent, és hogy a

csökkenésben kimutatható-e, hogy - ezt most óvatosan mondom, mert szakmailag ez is ingoványos kifejezés - ez kompetenciaorientáló tartalmak csökkentek-e, vagy ismeretre vonatkozó tartalmak csökkentek-e. Mondom, ezt óvatosan merem mondani, de egy népi használatra van értelme ennek a két kifejezésnek.

A negyedik kérdés, amit feltennénk, hogy a csökkenés az adott tantárgy koherenciáját szétzúzta-e, vagy sem. Itt jön elő a másik elkötelezettségünk, amelyre az OKNT-nek a nem határozatképes legutolsó ülésén volt többségi álláspontja. Ezt vállalta át a TSZKB, hogy el a kezekkel a moduloktól, mert a csökkentés a modulokat tarra vágja, míg a többi tantárgyban csak a kalászt fejezheti le. Erre vonatkozóan is kaptunk ígéretet, ez Sipos államtitkár úr javaslataiban is megjelent. A kompromisszum az utolsó beszélgetésünkön abba az irányba modult, és akkor vagyok hajlandó elhinni ezt a szándékot, hogy ha a felajánlott óratervi változatok között van egy, amelyik igazolhatóan az óraszámok ajánlatában a modulokat érintetlenül hagyja, tehát a modulbarát egy változata - ha van egy ilyen a kínálatban.

Ezt kétféleképpen lehet értelmezni. Az egyik az, hogy írjunk akármit, csak tegyünk eleget a törvényes feladatunknak. Ez a dolog cinikus értelmezése nem létező, mert az iskolák úgyis azt csinálnak, amit akarnak, akkor meg oly mindegy, hogy mi van a mintaóratervekben. Ha a mintaóraterveknek van üzenetértéke - ahogy a modultantárgyak lobbija ettől fél -, akkor ezzel a dologgal ezt kezelni lehet. Ha van egy modulbarát óraterv, akkor az az intézmény, ahol a belső erőviszonyok modulbarátok, legalább precedensként tud hivatkozni a modulokra.

Úgy gondolom, hogy ezt a feladatot kellene március 27-e és április 8-a között elvégezni. Nem tartom irreálisnak a feladatot. Ezen szakértői vélemények birtokában erre a négy kérdésre - függetlenül az oktatáspolitikai fenntartásainktól, illetve nem is egészen függetlenül, de formálisan - hiteles, felelősséggel vállalható választ tudunk kapni.

NAGY JÓZSEF: Bocsánat, hogy közbeszólok. Mi van akkor, ha nemleges válaszokat kapunk 10-éig? Nekünk 10-én döntenünk kell.

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Akkor érvényben marad a kerettanterv a csökkentett óraszámokkal. *(Dr. Szenes György: Vagy nélküle.)*

ELNÖK: Erre pontos választ tudok adni. A legutolsó információnk szerint abban az esetben lép életbe az óraszámcsökkentés, ha létrejön az ezzel arányos tananyagcsökkentés. Ha az OKNT úgy foglal állást, hogy nem hagyja jóvá azt a változatot, amely mint végső változat kerül elénk, akkor borul a költségvetés. *(Horn György belép az ülésterembe.)* Csak ennyi történik, semmi több. Nem mi csináltuk, nem a miénk a felelősség, de ezt én a legutolsó eszköznek tartanám. Úgy játszottuk eddig a játékot, hogy megpróbáltunk ezen keretfeltételek között egy olyan optimális megoldást találni, amely valamennyire az elveink irányába mutat, a következő tantervi munkálatok irányába mutat, és azt mondjuk, hogy ez még mindig kisebb vérzést okoz, mintha azt mondjuk, hogy nem fogadtuk el. Ez a lehetőség van; egyetértési jogunk van. Pozitív és negatív kimenetű a csatorna, mind a két irányba eldőlhet a dolog.

Szerintem mi akkor tudunk nyugodtan dönteni, ha minden oldalról megpróbáljuk szakmailag meglapozni azt a döntést, amit majd hozni fogunk. Beszerzünk minden olyan információt, amelynek alapján akár így, akár úgy döntünk, de azt mondhatjuk, hogy kérem szépen, kimerítettük az összes eszünkbe jutó lehetőséget ahhoz, hogy ez a döntés ne csipőből történjék, ne indulatból történjék, és legyen benne annyi konstruktív indulat, hogy nem okvetlenül szeretnénk nagy nehézségeket okozni. Ha ezt nem tudjuk megtenni, mert mindenképpen rákényszerülünk, mert a szakmai vélemények olyanok, hogy ezt a lépést meg kell

tennünk, akkor nyugodtabb lelkiismerettel tehetjük meg ezt a lépést is. Ez a válaszom Nagy Józsefnek. (*Nagy József: Köszönöm.*)

Üdvözlöm Horn Györgyöt. (*Horn György: Elnézést kérek.*) Semmi gond Gyuri, te kettőre jöttél, ahogy eredetileg megbeszéltük.

Szenes György!

DR. SZENES GYÖRGY: Köszönöm. Ahogy a múlt OKNT-ülésről, sajnos erről is nekem fél négykor el kell mennem, mert négy órától mindig elfoglaltságom van.

Tudom, hogy az utolsó OKNT-ülésen e témában a hozzászólásom elég nagy vihart kavart.

ELNÖK: Én voltam a vihar.

DR. SZENES GYÖRGY: Most sem tudok igazából ebben a dologban másképpen nyilatkozni, legfeljebb ugyanezt körbe tudom járni. Trencsényi Lacival 100 százalékgig egyetértek abban, amit a kérdés első menetében mondott, hogy itt tud-e az OKNT olyan felelősséget felvállalni, mint a közoktatás lelkiismerete - alapvetően nem tudott egyetérteni már az elején sem. Egy rossz kérdésfeltevésre jó választ elég nehéz adni. Itt most azt próbáljuk megkeresni, hogy értelmesen el lehet-e végezni ezt a feladatot. Szerintem nem lehet a feladatot értelmesen elvégezni.

Ebben a pillanatban viszont ráhúzzuk a KÁOKSZI-ra a felelősséget, hogy nem tudták megcsinálni a tananyagcsökkentést azon a szinten, ahogy elvárta volna az OKNT és a minisztérium. (*Dr. Trencsényi László: A jegyzőkönyv kedvéért mondom, hogy a KÁOKSZI-nak ehhez semmi köze. Az régi kerettantervi követelmény.*) Az ugyanaz. A KÁOKSZI felügyelete mellett van. Hát valakinek van szakmai felügyelete! Az nem úgy van, hogy én magánemberként megkértem. Azt egy intézet felügyeli, és az ő szakmai felelőssége az, hogy mit csinálnak. Kiadtak egy feladatot, amelyről azt gondolom, hogy Laci legelső elemzése alapján is bárki fog találni benne olyan dolgot, sajnos... mert nem lehet megcsinálni ezt a feladatot. Úgy gondolom, hogy ez a munkát szakmailag inkorrektté teszi. Rányomjuk a felelősséget akkor most ezekre, és azt mondjuk, hogy nem tudtátok megoldani ezt a feladatot, ezért ezt az OKNT nem fogadja el. Azt gondolom, hogy ez nem egy korrekt lépés. A szakemberek megpróbálják a lehetetlent megcsinálni, amit valójában nem lehet megcsinálni. Azokon az anomáliákon kívül, amelyeket elkezdte "kisárgázni" a jegyzeteidben, még ötven ember ötven másikat fog majd találni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Bocsánat, de nem az anomáliákat húztam ki, hanem a húzásokat húztam ki. Nem mindegy. Tehát a sárga azt mondja, hogy mi az, ami kihúzatott a kerettantervből. Tehát ezek nem ellentmondások, hanem a tényleges húzások.

DR. SZENES GYÖRGY: A húzásokban lévő ellentmondások. (*Nagy József: Tipikus húzások.*) Tehát azt gondolom, hogy ez egy borzalmasan nehéz helyzet, és ezen itt "tökölödhetünk". Szabados Lajos is elmondta, hogy megint visszatérünk ugyanarra a témára, ahol a múlt alkalommal voltunk.

Az, hogy ebben kinek milyen lelkiismerete van, és a lelkiismerete mellett hogyan dönt ebben, az egy borzalmasan nehéz dolog. Az sajnos tény, hogy aki járt ma az elmúlt egy hónapban középiskolában, és beszélt középiskolai vezetőkkel, tudja, hogy ugyanazt mondják, amit Trencsényi Laci elmondott a bevezetőben, és elmondta három héttel ezelőtt is. Valami olyan légkör van ebben - most szeptembertől vagy májustól csinálja a helyi tantervet, utána a következő évben megint, még akkor is, ha

ez a fejlesztés irányába mutat - amit nem nagyon lehet megcsinálni a nevelőtestületekkel, illetve nem lenne szabad. Ennek a politikai ódiума sokkal nagyobb annál, mint a költségvetési törvényben a - nem tudom én - másfél milliárd forint. *(Nagy József: Sokkal több.)* Nem hiszem, hogy több lenne. Másfél milliárdról hallottam ebben a három hónapban - szeptember, október, november.

Nézzük meg, hogy mi lesz. Attól ódzkodnék, hogy a végén a KÁOKSZI nyakába, mint intézet nyakába varrjuk azt a felelősséget, hogy nem tudták megcsinálni a tananyagcsökkentést.

ELNÖK: Szabados Lajos!

DR. SZABADOS LAJOS: Trencsényi Lászlótól idézek, folytatva azt a gondolatsort, amit a Gyuri mondott: „A nagy kihívás az, hogy a nevelőtestületekben elvégzendő gyors munka mennyire kockáztatja majd az igazít pszichésen.”, annak a folytatása. Mindenki érti szakmailag, hogy miről van szó, én nem tartom ezt egy komoly dolognak. A kérdés az, hogy túl tudjuk-e rajta tenni magunkat, hogy egy látványos, bocsánat, felszínes dologgal, tehát megengedi-e a szakma azt, hogy megtegyük. Ilyen is megfordult a fejemben, hogy egy ajánlás formájában kerüljön kiadásra, és döntse el az iskola saját maga, hogy mit tud elviselni belőle, mint nem tud elviselni belőle. De nekem nagyon keserű a szám íze, amikor ezt felolvasom: „Az óraszámcsökkentés által kivont pénz már a szakterületen van, mivel megelőlegeztem a pedagógusbérek emelésére sor került.”. Ennek nagyon csúnya üzenete van, ha jól meggondoljuk, hogy miről beszélgetünk most itt. Még egyszer szeretném elmondani, hogy én a megoldás híve vagyok addig, amíg a szakmai tisztességem engedi. Köszönöm szépen. *(Megérkezik Sipos János.)*

ELNÖK: Üdvözlöm, államtitkár úr! Liskó Ilona, utána Horn György.

LISKÓ ILONA: Csak egész röviden szólnék. Tulajdonképpen nem igazán értem ezt a fantasztikus drámai hangulatot, ami itt kialakult a kerettanterv csökkentése kapcsán, merthogy tudomásom szerint ez nem egy kötelező szabályozó eszköz. Tehát most mi egy lehetséges mintatantervről beszélünk... *(Dr. Dobos Krisztina: Nem, nem!)* Nem jól tudom? Nem vagyok egy tantervi szakértő, de úgy tudom, hogy ennek a kötelezősége... *(Dr. Dobos Krisztina: A követelmény a kötelező!)* Oké, de mintha ezek a kerettantervek ilyen mintatantervekként jelennének meg. Na most lehet egy mintatanterv ilyen is meg olyan is, és szerintem nem drámai üzenet, hogy mi lesz ebből. Szerintem el kell érní, hogy ezt helyi értéként kezeljék az iskolák, és akkor ebből nem lesz dráma. Valahogy úgy érzem, mint hogyha visszamennénk az időben, és már mintha a '70-80-as években tartanánk, amikor a tantervi szabályozás, a napi tantervek és az óratervek szabnak meg mindent egy iskolában. Nekem az volt az érzésem, hogy ezen már réges-régen... *(Dr. Trencsényi László: Azok szabnak meg mindent, csak a nevelőtestület által elhatározott helyi tantervek szabnak meg mindent!)* Így van! Tehát hogyha ők kapnak egy kerettantervet mintának, akkor ők majd, feltehetően végig fogják gondolni, hogy abból mi az, amit megfogadnak, és mi az, amit nem. Nem értem tulajdonképpen, hogy mitől vagyunk olyan nagyon nagy drámában itt most.

ELNÖK: Horn György.

HORN GYÖRGY: Ez az egyik, amit én is el szerettem volna mondani, hogy vicces dolog az, hogy egy anakronisztikus helyzetben vitatkozunk olyasmiről, aminek a törvény feloldotta a kötöttségeit, és most arról beszélünk, hogy ez a kötöttség

mennyire betartandó. De két érdemi érvet ajánlok megfontolásra mindenkinek. Az egyik: itt van egy pénzügyi óraszámcsökkenés, azaz érdekeket sért, intézményi érdekeket sért. Kettő: Ez a fogadókészség, amit a főigazgató is említett az előbb, nevezetesen az a kérdés, hogy az intézményeknek a fogadókészsége attól, hogy itt valamilyenfajta eljárásban ismét részt kell venniük, a NAT-tal kapcsolatos stratégiai ügyekben nyilvánvalóan csökken, tehát egy felpufferolt dolog, ez a „már megint dolgozni kell” című történet. Azt gondolom, hogy azzal az OKNT-nek sem jogilag meg szerintem tartalmilag, érdemben sincs mit kezdenie, legfeljebb a sajnálkozását fejezheti ki meg tiltakozhat ellene, amit egyébként decemberben meg is tett, hogy a tanulói kötelező óraszám csökkenése - mert azt támogattuk - ne essen egybe az iskola gyerekekre fordítható óraszámának a csökkentésével, ami tehát egy pénzügyi szempont. Ez az első. Ezt lehet, és ezt szerintem egyszer már meg is tettük. A második kérdés meg az, hogy a kerettantervekre vonatkozó követelménycsökkentés egy anakronizmus, egy ellentmondása a jogszabálynak, már annak, hogy egyetértési jog van egy olyasmivel, amit tulajdonképpen az iskola a saját maga szája íze szerint valósíthat meg. Úgyhogy én azt gondolom, hogy itt nekünk nincs más dolgunk, mint az, hogy mindenki a szakmai meggyőződése szerint mérlegelje azt, hogy tud-e támogatni egy olyan menetet, amely mögött egy olyan politikai alku húzódik, ami így szól: csökkent az óraszám, ennek fejében csökkenjenek a tanulói követelmények is. Ez volt az alku tárgya. Énszerintem ha ezt végig lehet nézni egyesével, ez az egész kerettanterv egy anakronizmus, úgy, ahogy vagy, semmi köze a tervezett NAT-hoz, úgyhogy ilyen szempontból nem tudunk szakmai vitát lebonyolítani róla.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Elnézést kérek, hogy belekiabálok, de a paradoxon ott van, hogy a törvénymódosítás a NAT, a kerettanterv követelményeinek teljesítése alól nem adott feloldozást, az összes többi alól adott. A kerettanterv szövegében az a szó, hogy „követelmény” nem szerepel. *(Horn György: Nincs is! Szerintem nem szakmai vitát folytatunk, bocsánat!)* Tehát a dolog úgy van, hogy: változtak a követelmények? Nem változtak a követelmények. Kell helyi tantervet változtatni? Nem kell, csak akkor, ha akartok, ha meg akartok, a ti bajotok. Formállogikailag ez a parancs az iskoláknak, de, mondom, a követelmények nem változtak.

HORN GYÖRGY: Találd meg, hogy kevesebb idő alatt mit csinálsz kevesebbet! Bocsánat, hogy közbeszólok! Ráadásul ebben az az abszurd, hogy ez egy évfolyamot érint, igaz, azt végig, ezt az aktuálisat. *(Közbeszólás: Hármat!)* Bocsánat, kettőt, az 5. és a 9. osztályt. Én nem tudom, hogy az OKNT-nek ezen a dilemmán kívül mi van, erről nem tudunk szakmai vitát lebonyolítani. Arról igen, hogy ahhoz a politikai alkuhoz, hogy óraszámcsökkenés, tananyagcsökkenés, hozzáadjuk-e a nevünket vagy sem. *(Liskó Ilona: Hozzáadtuk már egyszer!)* Egyszer már igen. Szóval ez az egész helyzet abszurd. Köszönöm, és bocsánat!

ELNÖK: Dobos Krisztina, Hoffmann Rózsa, Karlovitz János a sorrend.

DR. DOBOS KRISZTINA: Horn György utolsó mondatával teljesen egyetérték, az abszurditással. Egyet világosan kell látni: hogy az iskolában mi történik. Igazából azt, hogy 10 százalékkal csökkent-e a követelmény - erről már beszéltünk -, nem nagyon tudjuk felmérni, csak el tudjuk fogadni, és ezt megtették. Én az énekórát néztem, és az énekóra heti két órától heti egy órára csökken, ami szintén egy óraterv, amit leraktak, akkor ez nem egy 10, hanem egy 50 százalékos csökkentést jelent. Persze természetesen mondhatja azt, amit mondott is, hogy a helyi tantervben lehet másképpen csinálni, akár három is lehet, csak az a kérdés, hogy ha neki valahol

csökkentenie kell heti két és fél órát, akkor valahol mégiscsak ellentmondásba kerül, hogy van egy tananyagcsökkentés és van egy óraszámcsökkentés, és az óraszámcsökkentés nem 10 százalékos, mert akkor 2,8 meg 3,6 órát tartana, amit nyilván nem fog tartani. Tehát könnyű azt mondani, hogy igazából nincs is túl nagy jelentősége, azonban az iskolaszervezés szempontjából - és ezért is azt gondolom, hogy teljesen jogos, hogy az iskola vezetése, a pedagógusok nehezen fogadják el vagy problémáik vannak - ez egy jelentős változást jelent. Az egy külön pikantéria, amit a múltkor összeszámoltunk, hogy hányféle tanterv szerint megy egy iskola, tehát a pikáns az, hogy utána egy év múlva vagy a következő évben másképp fog menni. És azt tudomásul kell venni, hogy az iskola azért mégiscsak a saját oldaláról nézi a dolgot, és nem elvi síkon akarja nézni.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Köszönöm szépen, csak nem akartam közbekiabálni. Liskó Icának szeretném mondani, hogy teljesen igaza van abban, amit mond, de a valóság rácsúfol arra, hogy a jog mit vár el. Hartay anyagában azt lehet olvasni, hogy felmérések szerint az iskolák 94 százaléka a kerettantervet kívánja használni. Az a hat százalék, amelyik nem ezt akarja használni, azok pontosan az igaz innovációra és alkotásra kész iskolák. Tehát függetlenül attól, hogy ez kötelező vagy nem kötelező, a törvényben ez van. Ezt is használják, ezért izgalmas az, amiről beszélünk.

ELNÖK: Karlovitz János!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Úgy érzem, hogy a legnagyobb gond abban van, hogy az óraszámcsökkentés nagyjából 25 százalékos, a tananyagcsökkentés pedig csak tíz százalékos. *(Közbeszólásra:)* Több, mint tíz. Kiszámolhatjuk, hogy ez mit jelent. *(Horn György: Harmincről háromra, huszonöttről kettő és félre. - Dr. Dobos Krisztina: Egy konkrét tantárgynál nem biztos, hogy tíz, mert kettő és félről kettőre.)*

Elmondom, hogy milyen négy dologban látnék talán kimozdulást, mert elértünk egy bizonyos holtpontra. Úgy érzem, hogy az OM-et arra kellene biztatnunk, és megerősítenünk abban, amelyről úgy tudom, szándéka is, hogy az óraszámcsökkentést valahol be kellene pótolni tehetséggondozási, felzárkóztató órákkal. Úgy gondolom, hogy ebben meg tudjuk erősíteni ezt a szándékot.

A második, hogy a "húzóknak" az lehet az üzenete - akik a tananyagcsökkentés húzását csinálták -, hogy bátran meg lehet erősíteni, mert tulajdonképpen itt mindenki félt egy kicsit attól, hogy most nem árt-e a saját szakmájának. Tehát úgy érzem, hogy meg tudjuk erősíteni, hogy jót tettek azzal, hogy húztak, és ha még tíz fölé megy is, az sem baj. Tehát nem baj a húzás, mert szinkronban van a többi lépéssel.

A harmadik üzenetet talán a tantárgyelmélet felé lehetne tennünk - távlatosan. Úgy, ahogy a könyvtártudományba be van építve az apasztás, a tantervtudományba, tantervelméletbe is talán céltudatosabban be kell építeni a jövőben az apasztást, hogy ne egy hirtelen döntés során jelentkezzen ez, hanem egy folyamatos munka során is legyen egy bizonyos elévülés leírása. Ez egy elméleti kérdés.

Végül a taneszközkészítőknek talán az lehet az üzenet, hogy itt egy olyan technikát kell kidolgoznunk, illetve folytatnunk, ami már valamikor meg is indult, csak feledésbe merült. A tankönyvek és -eszközök érdekességét meg lehet menteni azzal, ha elkülönítjük a kötelező és a kiegészítő anyagot más betűtípussal és egyéb jelekkel. Szent meggyőződésem, és a gyerekek tízezrei megerősítettek abban a legutóbb, hogy a gyerekek a tankönyvekben nemcsak a száraz tananyagot igénylik, hanem az érdekességeket, a mazsolákat is, de ezeket nem szabad kötelező erővel tanítani. Tehát

kialakíthatunk egy jelrendszert, hogy ezeket meg tudják különböztetni, és akkor lényegében ezeknek a dolgoknak a végére pontot tehetünk.

Tehát mindenkinek van ebből a tananyagcsökkentésből egy kis tanulsága, de egyébként én is azt vallom, hogy nem történt olyan szörnyű dolog, illetve azok a derék szakemberek, akikre rábízták ezt a dolgot, megoldották a feladatukat - a KÁOKSZI és a többi. Meggyőztek, amikor összejöttünk velük. Mindegyik elmondta a nagy, kiszenvedett véleményét - mert tényleg szenvedtek tőle, hogy húzniuk kellett a saját tárgyukban -, de mégis megcsinálták. Tehát ez egy tisztességes munka volt a részükről, amit nekünk nyugodtan meg lehet erősíteni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az a helyzet, hogy most nekünk nincs döntési kényszerünk. Mi most egy folyamat közepén eszmét cserélünk arról, hogy amikor döntéshelyzetben leszünk, április 10-én, akkor milyen információk birtokában tudjuk azt meghozni, illetve ki-ki a saját lelkiismeretével való birkózást milyen információk jegyében teszi majd meg, mire idekerül.

Szerintem a mai ülésnek az az értelme, az lenne a jó, ha azt tudnánk mondani, hogy egyrészt köszönjük szépen ennek a bizottságnak a fáradozásait, mert elég sok időt áldoztak erre, másrészt köszönjük az elnök úr munkáját, aki hosszú órákat töltött ezzel a szövegelemzéssel.

A másik, amit tehetünk, az, hogy azt mondjuk, hogy nem vagyunk elég informáltak, tehát nem fogunk tudni nyugodtan dönteni, vagy nem minden tárgy esetében tudunk nyugodtan dönteni, ezért felmerül, hogy kérjük azt, hogy valaki, egy pártatlan szakértő vizsgálja még meg. Ha ez nem szükséges, mert a döntés nem erről szól, hogy az a tananyagcsökkentés abban az irányban mozdította el a súlyokat, ahogy mi szeretnénk volna, akkor ettől el lehet tekinteni. Most csak ez a kérdés.

Tehát ami most kérdés - mert ezt feltette nekünk Trencsényi László, tehát erre nekünk korrekt módon válaszolnunk kell -, hogy igényeljük-e azt, hogy az OKNT bízson meg szakértőt, vagy szakértőket. Bízsa-e meg, ha nem is a globális csökkentéseknek abból a szempontból való megítélésére, hogy egyrészt végbementek-e, ténylegesen csökkent-e legalább olyan arányban, mint ahogy a teljesülés feltételei csökkentek, másrészt felhasználtatott-e ez az alkalom arra, hogy az egész rendszert abba az irányba tolja el, amely irányban a NAT-nak is szándéka eltolni. Ebben az értelemben ez előkészítő hadműveletnek is felfogható, amely nem változtat azon, hogy ez egy kényszerlépés. Erről szól a mi mai ülésünk.

Trencsényi László!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Elnök úr, elnézést kérek, de a vita alapján az egyik kérdést a) és b) kérdésre bontanám. Mondja meg a szakértő úr, hogy a magyar nyelv és irodalom kerettantervében végbement-e csökkenés, és ennek lenne a) pontja a kötelező erejű követelmények területén, b) pontja a nem kötelező érvényű tananyagok területén. Ez azért lényeges különbség a dolog végső kimenetelében.

Ha az igazolódik Ilona, hogy a követelmény változott, akár félkvarcnyi követelmény is megváltozott a kerettantervben - *(Dr. Dobos Krisztina: Ehhez külön műszer kell.)* -, akkor az azt jelenti, hogy azoknak az iskoláknak, amelyeket ez érint, teljes helyitanterv-korrekciónak kell végrehajtani. Kollégák, azt hangsúlyozom, hogy a helyitanterv-korrekciónak szempontjából, az ügymenet szempontjából mindegy, hogy egy mondatot változtatunk a helyi tantervben, vagy 35 oldalt. Ha a nevelőtestület elfogadja ezt a helyitanterv-módosítást - tegyük fel, hogy fenntartói jóváhagyást nem kell kérni hozzá, de az eddigi információk az intézményhasználók véleményezési jogának korlátozásáról nem szóltak -, szeretném hangsúlyozni, hogy a helyi tantervben egy betű átváltoztatása is jogi értelemben ugyanaz a ceremónia, mint 150 oldalnyi változtatás. Ez sajnos jogilag így van. *(Vass Vilmos belép az ülésterembe.)*

Természetesen, ha a követelményekről az derül ki, hogy változatlanul maradtak, csak ugyanazokhoz a követelményekhez csökkent tananyaggal lehet eljutni - ez szakmailag egy furcsa mondat, hogy ugyanahhoz a követelményhez kevesebb tananyaggal el lehet jutni, ámbátor a kompetenciaalapú követelményekhez végül is igen -, akkor voltaképpen tényleg az az üzenet az iskoláknak, hogy megnézik a miniszteri rendeletet, a követelmények nem változtak kollégák, a tananyagra vonatkozó ajánlások változtak, és akarjuk-e, hogy most belematassunk, vagy nem. Akkor jogában áll úgy dönteni a nevelőtestületnek, hogy nem matatunk bele, mert a követelményeket a miniszter változatlanul hagyta. Mondom, hogy ezzel csak az a probléma, hogy követelmények.

DR. SZABADOS LAJOS: *(Sipos János felé:)* Mondd el, hogy mi az igaz!

ELNÖK: Államtitkár úr!

SIPOS JÁNOS: Sajnos azt kell mondanom az utóbbi javaslatra, hogy a gyakorlatban nem valósítható meg. Mind az A, mind a B-variáció esetében az iskoláknak módosítaniuk kell a helyi tanterveket. *(Dr. Trencsényi László: A tananyagban miért?)* Azért, mert ha változik a tananyag, változtatni kell a helyi tantervben.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A tananyag nem kötelező, az olyan, mintha a Miska bácsi írta volna és kiadta volna. A közoktatási törvény ezt mondja, a kerettantervet.

SIPOS JÁNOS: Ha egy iskolának a helyi tantervében szerepel egy tananyag, ami a kerettantervben megjelent tananyaghoz kapcsolódik, akkor az iskola nyilvánvalóan meg fogja változtatni a helyi tantervét is, ha a kerettantervben más tananyag jelenik meg.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nem, János, ne haragudj, nem! Az az ő döntése, mert egyedül a követelmények kötelezik az iskolát. Még egyszer mondom, ha a közoktatási törvény jelenlegi állása szerint ha Jókai Mór regénye lenne beírva tananyagként minden tantárgyhoz, annak a hatálya, érvényessége az iskolák számára ugyanannyit jelent, mint ami most van, ezt mondja a törvény. Mindent lehet, csak az a követelményeken nem...

SIPOS JÁNOS: Éppen te említetted az előbb, hogy ami szöveg a törvényben van, az nem szó szerint így szerepel a kerettantervben, tehát nem az a megnevezés szerepel a kerettantervben, mint ami a törvényben van. Ilyen módon ennek a felvetésnek így, önmagában nem sok értelme van. Erre hivatkozva nem lehet az iskolának a munkát megkerülnie. *(Sipos Jánosnak többször is megszólal a mobiltelefonja. - Dr. Szenes György Sipos Jánosnak: János, kidobjam? - Derűtség.)*

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Azt szeretném kérdésként feltenni a szakértőnek, hogy a változás melyik szférában ment végbe. *(Közbeszólások.)*

ELNÖK: Le szeretném zárni ezt a napirendi pontot. 3 órakor kezdjük a következő napirendi pont tárgyalását, előtte szünetet tartunk, hogy Dobos Krisztina is rágyújthasson. *(Dr. Dobos Krisztina: Köszönöm szépen.)*

Egyetlen kérdés van: igénybe kívánunk-e egyáltalán szakértőt a saját véleményformálásunk megkönnyítésére - az „egyáltalán” azt jelenti, hogy elvileg. És

ha erre igenlő válasz van, akkor lenne érdemes arról beszélni, hogy mely tárgyakban látjuk szükségesnek, mindegyikben, vagy csak némelyekben. Tehát úgy teszem fel a kérdést: szükségesnek látja-e az OKNT a saját véleményének korrektebb kialakítása érdekében, hogy a tananyagcsökkentés általunk múltkor megfogalmazott és elfogadott elvei mentén ment-e végbe. Még egyszer ismétlem: végbement-e egyáltalán, erre rákérdezett a Trencsényi tanár úr, a modernizációs eszközök irányában történt-e az elmozdulás, mert ez volt a múltkori határozatunk, és még Trencsényi László hozzátette, hogy nem robbantotta-e ez szét a belső koherenciáját azoknak az anyagoknak, tananyagoknak, tanterveknek, amelyekről szó van. Ezekre kértünk választ. Aki szükségesnek tartja, hogy egyáltalán segítségünkre legyenek szakemberek, az tegye fel a kezét!

DR. KELEMEN ELEMÉR: Egy megjegyzést tehetnék?

ELNÖK: Tessék!

DR. KELEMEN ELEMÉR: Ha a bizodal munkat a termelőszövetkezetek központi bizottsága, a TSZKB testületébe és Trencsényi Laciba vetettük, rájuk testálva ennek a több szempontból kényes kérdésnek a szakmai megítélését, ami a szűkebb kompetenciánk tárgya, akkor rájuk kellene bízni, hogy erre igényt tartanak-e. Laci szavaiból úgy vettem ki, hogy igen. *(Dr. Vekerdy Tamás: Bízunk rájuk!)*

NAGY JÓZSEF: Én meg azt mondom, hogy az a veszély áll fenn, hogy egy újabb zsákutcába, csapdába sétálunk be.

ELNÖK: Nekem nagyon rokonszenves Kelemen Elemér javaslata, mert a mi vállunkról leveszi azt a döntést, hogy szüksége van-e Trencsényinek, Dobos Krisztinának, Karlovitz Jánosnak még szakértői véleményre. Azt gondolom, hogy ha szükségét érzik, és ahol szükségét érzik, ott vegyék ezt igénybe. Ehhez az OKNT a hozzájárulását adja, ami azért kell, mert a mi pénzünkéből történik a dolog. Tehát ha ehhez egy elvi hozzájárulás van, amivel nem biztos, hogy élni kell, akkor Laci, Krisztina, János él vele, ha nem látják szükségesnek, akkor nem, mert hiszen mi a bizodal munkat beléjük vetettük és ők majd referálni fognak nekünk. Nem a szakértők fognak nekünk itt referálni és válaszolni a kérdésekre. *(Közbeszólások: Így van!)*

Akkor aki ezzel a bölcs megoldással, amit Kelemen Elemérnek köszönhetően tudtam így megfogalmazni, egyetért, az emelje fel a kezét. *(Szavazás.)* Ellenpróbát kérek! *(Szavazás.)* Tartózkodás? *(Szavazás.)* Kettlen tartózkodtak, hogy a bölcsesség fölött érzett örömöm azért ne legyen osztatlan. *(Derűlttség.)*

Akkor most köszönöm a vitát, szünetet rendelék el...

SIPOS JÁNOS: De most azt megtudhatnám tőlük, hogy igényt tartanak-e rá? Mert ez számomra nem mindegy.

DR. DOBOS KRISZTINA. Még nem tudjuk. *(Közbeszólások: Azt majd ők eldöntik!)*

ELNÖK: Eldöntik.

SIPOS JÁNOS: De nekem van feladatom köztisztviselőként a minisztériumban, és szeretném tudni, hogy van-e szükség ilyenre, vagy pedig nincs. Nem tudja a bizottság most eldönteni? *(Dr. Dobos Krisztina: Nem volt előzetes beszélgetés!)*

ELNÖK: Bocsáss meg, János, miért kell neked ezt tudni? *(Dr. Trencsényi László: A szünetben összehívom a bizottságot a dohányzóba!)*

SIPOS JÁNOS: Tudnom kellene, milyen információhoz van még szüksége a bizottságnak ahhoz, hogy dönteni tudjon arról, hogy akar-e kérni a tantárgyi szakértőket, vagy nem.

DR. DOBOS KRISZTINA: Minden tantárgy kapcsán biztosan nem akarunk felkérni, ez biztos.

SIPOS JÁNOS: Csak azért kérdezem, mert hogyha a bizottság úgy dönt, hogy nem kér fel szakértőket, akkor az OKNT akár ma véleményt mondhat erről.

ELNÖK: Nem!

DR. DOBOS KRISZTINA: Nem, mert nem kaptuk meg a végleges anyagot.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Csak a bizottság kapott anyagot, még az sem teljeset. Két rátában kaptunk, ebben még vannak hiányzó anyagok: a szakiskola, a szakközépiskola szinte teljesen, a média teljesen, az emberismeret, az etika... Szóval nem teljes az anyag, amit a bizottság eddig látott, és az a látás is különböző mélységű. Én perverzióból végigvezettem ezt négy tantárgyat végigvezettem.

DR. SZENES GYÖRGY: Az a kérdésem, ami elhangzott kérdésként az elején, csak nem volt kinek feltenni, és most itt van az államtitkár úr, úgyhogy felteszem neki... *(Dr. Hoffmann Rózsa: De csak az egyik van itt!)* Igen, de ő a felelős a kerettantervi csökkentésért. A kérdésem, hogy a csökkentés tekintetében történt-e egyeztetés a 3. és az 5. emelet között többek között a szakmai előkészítő tantárgyak 21+21 darabjával kapcsolatosan és annak az összehangolásával a többi közismereti tantárggyal.

SIPOS JÁNOS: A szakmai előkészítő tárgyak követelményét összehangolni a közismereti tárgyak követelményével?

DR. SZENES GYÖRGY: Mert ott is tananyagcsökkentés történt. A 21 szakterületen tananyagcsökkentés történt, követelménycsökkentés történt, ott ők húztak valamit - nem tudjuk, mit húztak, vagy hogy húztak-e. Az erre épülő vagy ezzel kapcsolatban lévő közismereti tantárgyban megint húztak valamit, nem tudom, hogy mit húztak. A kettő között van-e valamifajta kapcsolat? Hogy ott azt húzták-e ki, ami a másikhoz kell, vagy nem azt húzták ki, vagy... Mert ez elméletileg egymásra épült, amikor elkészült.

ELNÖK: Változatlanul fenntartom, hogy elrendeltem a szünetet. Te ezt megbeszéled Sipos Jánossal, és majd folytatjuk.

(Szünet: 14.48 - 15.04)

ELNÖK: Kedves Kollégák! A miniszter úr kérése, amelyhez testületi jóváhagyás kell, hogy vagy új tagokat nevezünk meg, vagy erősítsük meg az Akkreditációs Testületben lévő régi tagjainkat. Erre adjunk választ a miniszter úrnak.

Miután a munka sürgős volt, testületi döntés nélkül azt a választ adtam a miniszter úrnak, hogy eddigi tagjainkat kívánjuk továbbra is az Akkreditációs Testületben látni. Jeleztem, hogy amennyiben ezt nem hagyná jóvá az OKNT, akkor új neveket fogok mondani. Barlai Katit és Hadházy Tibort mondtam. Az elején együtt voltunk, ez ellen nem emeltek kifogást, de most kérdezem, hogy egyetértetek-e azzal a javaslatommal, hogy ezek a kollégák képviseljék továbbra is az OKNT-t a Pedagógus Akkreditációs Testületben. Aki ezzel egyetért, szíveskedjék föltenni a kezét! *(Szavazás.)* 11 fővel, egyhangúlag elfogadtuk. *(Kosinszky Zsuzsa felé:)* Kérem, hogy írjunk egy levelet a miniszter úrnak, hogy a mai ülésen ezt megerősítette az Országos Köznevelési Tanács.

Szeretettel köszöntöm körünkben Vass Vilmost, aki immár másodszor tesz kísérletet arra, hogy itt szót kapjon. Úgy látszik, hogy ez most a megvalósulás stádiumába lép. Arra kérünk Vili, hogy tájékoztass bennünket arról, ami ahhoz kell az első nekirugaszkodásban - ismervén az írásos anyagokat -, hogy tisztában legyünk a legfontosabb kérdésekkel, problémákkal, vitapontokkal, illetve, hogy hol akarod megszondázni az Országos Köznevelési Tanácsot a NAT munkálataival kapcsolatban. Milyen problémák merültek fel? Milyen irányban zajlanak a munkák? Tiéd a szó!

VASS VILMOS: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Jelenlévők! Engedjék meg, hogy röviden tegyek egy személyes bemutatkozást, mert nem minden jelenlévő ismer engem. Vass Vilmosnak hívnak. A veszprémi egyetem pedagógia-pszichológia tanszékén vagyok egyetemi docens, és 21 éve vagyok gyakorló pedagógus Budapesten magyar-történelem szakos tanárként.

Az a megtiszteltetés ért a tavalyi év végétől, hogy a Nemzeti Alaptanterv felülvizsgálatával kapcsolatos munkálatokat irányíthatom. Úgy beszéltem meg az elnök úrral, hogy egy elég problémacentrikus, divatos szóval problématerképet rajzolnék tényleg nagyon röviden a NAT-felülvizsgálatról, és sokkal fontosabbnak tartom, hogy beszéljünk, illetve reflektáljanak a felülvizsgálat bizonyos elemeire.

Tényleg nem az udvariasság mondatja velem azt, hogy nagymértékben örülök annak, hogy a március 6-i tartalmi szabályozást követő bizottsági ülésen számos instrukciót, ötletet, javaslatot kaptam. Külön köszönöm ezt Trencsényi László elnök úrnak, aki előtte egy személyes beszélgetés folyamán számos javaslatot tett a munkálatokat segítően. Tényleg komolyan gondolom azt, hogy a június 12-i OKNT-ülés előtt, amennyiben igényli a testület, nagyon jónak tartom azt, hogy folyamatában kövessük végig ezt az eseményt.

Három dologról szeretnék beszélni nagyon röviden. Az első, hogy melyek azok az alapelvek, amelyek meghatározzák ezt a munkálatot, a második, hogy milyen szervezeti keretben dolgozunk, és a harmadik, hogy hol tartunk jelenleg.

Igazándiból elsősorban a neuralgikus pontokat szeretném kiemelni. Alapelveink két csoportra oszthatóak. Van egyszer egy jogi paraméter, és van egy szakmai. A jogit önök bizonyára nagyon jól ismerik. Az oktatási törvény 93. paragrafusának első cikkelye azt a feladatot rója az oktatási miniszterre, hogy a Nemzeti Alaptanterv bevezetésével és alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatokat értékelje, és a módosítást kezdeményezze. Az értékelést tessenek úgy érteni, hogy a következő elemekből áll a NAT 1995 értékelése: háttér tanulmányok készülnek, illetve készültek. Ezen háttér tanulmányokat, amelyek lehetővé teszik a NAT '95 értékelését, a TSZKB rendelkezésére bocsátottam. Ez ezután is meg fog történni.

A következő háttér tanulmányok készültek el: a tartalmi szabályozás folyamatával kapcsolatban 1998-2002. között felkértem Szabó Lászlót, a Vas Megyei Pedagógiai Intézet igazgatóját, aki elkészítette ezt az elemzést. A NAT-implementáció 1998-as, '99-es folyamatáról és az adatok elemzéséről Papik Pétert - szintén megyei

pedagógiai intézeti igazgató - kértem meg, és ő is elkészítette. A hazai és nemzetközi műveltségterületi arányok százalékos arányairól a NAT Bizottság javaslata alapján Báthory Zoltán készített egy elemzést, amely szintén elkészült. Emellett készüléfében van az, amelyre felkértem Ballér Endre tanár urat, hogy készítsen egy olyan elemzést, amely a Nemzeti Alaptanterv, a NAT 1995 történetét, erősségeit, gyengeségeit, az akkori tartalmi szabályozás vetületeit próbálja meg értékelni. Végezetül gondolkodom egy nemzetközi összehasonlító tanulmányon, ami a jelenlegi külföldi folyamatokat elemzi.

A háttér tanulmányok mellett szerves egységét képezte a szakmai indokoknak az Eötvös József Szabadelvű Pedagógiai Társaság NAT-kezdemenyezése. Ez az anyag mint vitaanyag elkészült egy kétéves munka folyamán. Ez megjelent a tavalyi év folyamán az Új Pedagógiai Szemlében, nyilvánosságra került. Ennek a dokumentumnak számos olyan eleme van, amely figyelemreméltó és meghatározza a munkálatokat.

Alapvetően egy olyan tartalmi szabályozási rendszerben gondolkodunk, amely kétpólusú és háromszintű. A kétpólusú, háromszintű tartalmi szabályozás esetében nagyon neuralgikus pontnak tartom a három szabályozási szint funkcióinak a keveredését. Ezt feltétlenül tisztázni kell. Éppen Horn György legutóbbi NAT-bizottsági ülésen tett javaslatára készülében van egy kommunikációs stratégia, amelynek az egyik pontja az, hogy a három szint funkcióit tisztázza a szakmai közvélemény felé. Jelesül itt arról van szó, hogy az első szinten egy olyan alaptantervben gondolkodunk, amely nemzetközi műfaját tekintve egy magtanterv, egy cor curriculum, amely esetében azt a stratégiai döntést hozta a NAT-bizottság, hogy a nemzeti alaptanterv 1995-ös változatának elsősorban az általános fejlesztési követelményrendszerét és a közös követelményeket erősítjük, és elhagyjuk a részletes követelményeket.

A magtanterv funkciója nem pusztán egy „fogyókúra” lenne, hanem ez elsősorban stratégiai szint, elsősorban a programfejlesztőknek, tankönyvíróknak, stratégiát készítőknak, oktatáspolitikusoknak, politikusoknak szól ez a szint, és a helyi tantervi szint az, amely a hagyományoknak megfelelően elsősorban a tantárgyi programok készítéséért, a helyi innovációért felelős.

És elérkeztünk egy újabb neuralgikus ponthoz: a köztes szinthez, a programok szintjéhez, amely lehetővé teszi a stratégiai elemek helybe való vitelét, adaptációját, a NAT filozófiájának gyakorlatban történő megvalósulását. Ez a programszint jelenleg fáziskésésben van. Mondhatjuk oktatáspolitikailag kommunikálva, hogy a jelenlegi kerettantervi csökkentett követelmények, a jelenlegi kerettantervek be tudják tölteni most ezt a szerepkört, úgy gondolom azonban, hogy szakmailag érdemes tisztázni azt, hogy ez nem így van. Az a fajta program- vagy curriculumszint, amit elképzelünk, elsősorban egy adaptálható választékot nyújt az iskoláknak, főként módszertani eszközöket, taneszközöket, minden olyan bázist, amely a módszertani kultúrát segíti. Ennek a szintnek az előkészítése jelenleg zajlik, azonban őszintén megmondva a három szint kidolgozása nem azonos ütemben történik. Nagyon fontosnak tartanánk, hogy a programszint is felzárkózzék a folyamatok mögé.

Az alapelveinknél a magtanterv szerkezete a következő neuralgikus pont. Miután minden tantervnek egyensúlyban kell lennie a szakmai paraméterek és az oktatáspolitikai elvek tekintetében, ezért ennek a NAT 2003-nak a szerkezete, hogy úgy mondjam, egy kis túlzással, hétről hétre módosul. Arról van szó, hogy egy az ő NAT-nak a szerkezete az általános fejlesztési követelményekben a 6. és a 10. végére zárta a követelményrendszert. A NAT-bizottság, úgy gondolom, a szakma támogatottságát élvezve úgy döntött, hogy kivisszük a követelményrendszert a 12. évig, és megbontjuk a szerkezetet nyolcadiknál is, illeszkedve a közoktatási törvényhez. Tehát a 6-8-12. szerkezet a NAT-bizottság legutóbbi, oktatáspolitikai

vezetőkkel kibővített ülésén megváltozott, 4-6-8. és 12. lett a dokumentum szerkezete. Majd utána összehívtam a szerkesztőbizottságot, és megpróbáltunk instrukciókat adni az operatív csoportoknak, hogy hogyan lehet ezt magtantervi szinten kezelni.

Szeretném érzékelteni, hogy ez egy igen neuralgikus pont, mert egyre inkább puhul az a fajta cor curriculum, amit a szakma ismer. Nagyon komoly probléma az, hogy ha ennyire megbontok egy magtantervet szerkezetileg, akkor mennyire tudom a tartalmat olyan szinten megvalósítani, olyan szinten közvetíteni, hogy ne essek vissza a tananyag-központúság csapdájába. Ez egy nagyon komoly, neuralgikus pont. Erre vonatkozóan hétfőre összehívtam egy operatív bizottsági ülést, ahol a legfontosabb napirendi pont ennek a kérdésnek a tisztázása.

A rövid tájékoztatás során érzékeltem nagyjából a szervezeti kereteket. Tehát a NAT-bizottság mint csúcshatóság, egy hatfős bizottság, amely a stratégiáért felel. A szerkesztési bizottság a szerkesztési alapelvért felel. És minden műveltségterület - tíz műveltségterület - két vezetővel rendelkezik: egyfelől a programfejlesztés felől programfejlesztő szakemberek vannak közöttünk, másfelől követelménykidolgozók, és minden operatív csapat működtethet egy-egy ötfős szakmai műhelyt. Külön köszönöm még egyszer a TSZKB-nak, hogy felhívta a figyelmet arra, hogy figyeljünk oda a szakmai egyesületekre, szakmai szervezetekre. Készítettem egy olyan kimutatást, hogy ezekben az - akkor immár - hétfős operatív csapatokban milyen szervezetek, milyen tisztséggel, milyen pozícióban, hogyan, milyen mértékben vannak jelen. Ez egy rendkívül fontos eleme a szervezeti megoldásnak.

Magának a neuralgikus pontnak a továbbiakban azt érzékelem, hogy a munkálatok legeslegutolsó, végső időpontja ebben az évben a szeptember vége, amikor le kell tennünk az asztalra a felülvizsgált nemzeti alaptantervet. Ennek megfelelően arra kértem az operatív csoportokat a szerkesztőbizottsággal közösen, hogy május végére kerüljön ki a vitaanyag, azt széles körben megvitatjuk, és úgy gondolom, hogy szeptember végére elkészül ez az anyag. Azonban miután stratégiai dokumentumról van szó, ezért kérném, hogy a tanács figyeljen a programszint folyamatára, a programszint fejlesztésére és a programszint menetére, mert nem valósulhat meg a nemzeti alaptanterv alapelvei közül például a sokat emlegetett kompetencia alapú képzés abban az esetben, ha a programszint nem követi a változásokat.

Végül, de nem utolsó sorban ismertetnem kell egy olyan neuralgikus pontot, amely immáron komoly vita tárgyát képezi az Akadémián belül is és a szakmai szervezetekben is: a legutóbbi operatív ülésén a NAT-bizottság előterjesztett egy műveltségterületi arányokról szóló tervezetet, hozzá kell tennem, hogy hosszas vita után. A vita tárgyát nem pusztán a százalékos arányok képezték, hanem az is, hogy ha stratégiai dokumentumnak tekintjük a magtantervünket, akkor egyáltalán kell-e közölni műveltségterületi arányokat részletes követelményrendszer nélkül. Ezeknél a százalékos arányoknál természetesen - mivel életbe léptek az elsődleges reflexek, jelesül: - mindenki óraszámában kezdett el gondolkodni, minden műveltségterület azonnal átfordította az ő százalékos arányát, ezért a NAT-bizottsághoz folyamatosan érkeznek levelek a földünk és környezetünk területéről, tudom, hogy a magyarosok készülnek egy levelet írni, úgyhogy igazándiból megint szépen körvonalazódik ez az ördögi kör. Mivel tudom, hogy a következő NAT Bizottság ülésén Báthory Zoltán elő fog terjeszteni egy felülvizsgált, százalékos arányt, ott valószínűleg javaslatot fogok tenni arra vonatkozóan, hogy ismételten megfontolás tárgyává tegyem azt, hogy a NAT-ban szerepeljenek-e egyáltalán százalékos arányok.

Senkinek az idejét nem szeretném rabolni. Úgy gondolom, hogy azokat a pontokat, amelyeket most a problématerkép kedvéért, és az elnök úr kedvéért nem

érintettem, azokat szerintem majd a kérdések során fogom érinteni. Köszönöm szépen a figyelmüket.

ELNÖK: Én is köszönöm a beszámolót. A kérdések következnek. Liskó Ilona keze már a levegőben van.

LISKÓ ILONA: Két kérdésem lenne. Az egyik kérdésem a dolog ütemezésével kapcsolatos. Ha jól érttem, akkor május végére lesz kész, és akkor nyáron lenne a vita. Azt szeretném kérdezni, hogy kiben bízik a bizottság, ki fog erről nyáron vitatkozni, és milyen formában lesznek ezek a viták. Május végétől szeptember végéig ki fog vitatkozni? Ez egy technikai kérdés.

A másik tulajdonképpen a tartalmát érintő, illetve a szerkezetére vonatkozó kérdés. Úgy látom, hogy a követelmények gyakorlatilag kétévenként lennének meghatározva a szerkezetnél, kivéve a tizedik évet. (*Vass Vilmos: És a másodikat.*) Igen. Tehát 4., 6., 8., utána a 10. kimarad, és 12. Az köztudott, hogy a gyerekek 20-25 százaléka a tizedik év végén abbahagyja az általános képzést. Akkor tulajdonképpen rájuk semmiféle követelményt nem határozna meg ez az új NAT? Ezt nem is értem. Ez azért van-e, mert elfeledkeztek róluk, vagy azért, mert nem tartják fontosnak, hogy ők milyen tudással jönnek onnan ki, nem is akarja senki, annál is inkább, mert a törvényben benne van az alapvizsga bevezetése, amelynek ezzel a követelménnyel összhangban kellene valahogy lennie a feltételezésem szerint. Tehát akkor most itt ez a tervezet elfeledkezett a gyerekek 25 százalékaról, elfeledkezett az alapvizsga kötelezettségéről, vagy mi történt? Nem is értem, hogy most mi van. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Szenes György!

DR. SZENES GYÖRGY: Elég pragmatikusan gondolkodom, és abban a hitben vagyok, hogy a Nemzeti Alaptanterv cor curriculum része ugyanazon szakma számára elfogadható lesz, és korrekt szakmai anyag lesz. Engem a középső szint aggaszt nagyon, tudniillik az iskolák nem a NAT-ból fognak dolgozni, hanem valószínűleg ebből a középső szintből fogják megcsinálni a helyi tanterveiket. Ez megint egy időcsapda. Ha optimálisan ez szeptemberben elfogadódik, mármint a legfelső szint, akkor mi lesz a középső szinttel? Hogyan tervezitek, hogy ebből az iskolák tudjanak helyi tantervet készíteni, hogy azt a fenntartó jóvá tudja hagyni, szakérteni tudja, és a végén szeptemberben bevezethesse? Van-e erre világos ütemezés? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Kérdésem nekem is a középső szintet illetően van, hogy eldőlt-e, hogy ennek mi lesz a neve, mert jó lenne a törvénymódosítás során ezt a nevet már legitimálni. A jelenlegi törvény NAT-ról, kerettantervről és helyi tantervről szól, és azt is meghatározza, hogy melyiket ki adja ki, ki hagyja jóvá. Itt úgy érzékelem, hogy ennek a bizonyos középső szintnek - szándékosan nem mondok nevet - a funkciója erősödni fog, mert az iskolák ezt fogják használni, hiszen a helyi tantervükhöz erre van szükség. Felmerült-e esetleg, hogy ezt is kormányszintre emeljék, vagy megmarad az oktatási miniszteri rendelet szintjén. Ez az egyik kérdésem.

A másik kérdésem - miután ilyen problematikus és hetente változó a kimeneti szintek szakaszolása a NAT-ban, és amennyire vissza tudom pörgetni az emlékezeteimben, a '94-95-ben zajló viták egyik kulcskérdése is az volt, hogy a NAT és az iskolaszervezet közti diszharmóniát mennyire sikerült feloldani -, hogy nem

gondolkodik-e a bizottság egy olyan NAT-ban, amely csak a kimenetre koncentrál, és a programszintre hagyja a belső szakaszolások sokféleségét. Amennyiben a kimenetre helyeződne a hangsúly - mert ezt kellene erősíteni, és természetesen összhangba hozni az érettségi követelményekkel -, akkor Liskó Ilonához csatlakozva én is azt kérdezem, és egyben indítványozom is, hogy ezt a kimenetet két póluson, a 12. és a 10. év végén kellene valamilyen formában meghatározni, tekintettel a 25 százaléknyi szakiskolába járó gyerekre.

ELNÖK: Ki a következő kérdező? *(Nincs jelentkező.)* Egyelőre nincs. Akkor Vass Vilmos válaszol.

VASS VILMOS: Tisztelt Elnök Úr! Megpróbálok válaszolni, bár szeretném jelezni, hogy az a projekt, amit vezetek, a Nemzeti Alaptanterv felülvizsgálatával foglalkozik, és nem a programok fejlesztésével. Természetesen nem szeretném megkerülni azokat a kérdéseket, amelyek a programokra vonatkoznak.

A május végi első vitaanyag - mint határidő - őszintén megmondva egy kőkemény küzdelem volt. A legelső határidő, amit kaptam a munkálatokra, február 28-áról szólt, majd április 30-áról, és végül is hosszas tárgyalások után alakult ki a szeptember végi időpont, amiben az operatív csapatok, hogy úgy mondjam, szakmai lélegzethez jutottak. Úgy gondolom - miután több on-line fórumot is nyitottunk az elképzelésünkről, és terveink szerint feltennénk az anyagokat már az elkészültség szerkesztett állapotában -, hogy a vita egyik fajtája egyértelműen a modern kommunikációs és információs technikák kihasználása. Tehát úgy gondolom, hogy ez az egyik lehetőség a vitatkozásra, és ezt használják változó mértékben.

A másik lehetőség, és erre volt is már példa, hogy mivel az operatív csapatokban rengeteg olyan kolléga dolgozik, akik tanárszervezetnek, szakmai szervezetnek tagjai, elnökei, elnökségi tagjai, már most kezdeményeznek olyan tanárfórumokat, olyan megbeszéléseket, olyan továbbképzéseket ennek a tanévnek a végéig, ahová vagy a NAT Bizottság valamelyik tagját, vagy személy szerint engem elhívnak, és tájékoztatást kapnak a munkálatokról. Ez is egyfajta vita, ez is egyfajta megbeszélés.

A szerkesztett anyag megbeszélése érzékelhetően egyfelől június első két hete lesz, mert azért az iskolákban június végéig zömében ott vannak a tanárok, miután zárják a tanévet, másfelől a másik időpont szeptember eleje lenne, rögtön a tanévkezdés időpontja. Augusztus utolsó hetében már lehet őket mozgatni, mert benn vannak az iskolákban. A mozgástér körülbelül erre a szeptember végi időpontra volt elegendő. Személy szerint én sem nagyon támogattam a szeptember végét. Mivel kormányrendeletként fog működni a dokumentum, ezért utána van még egy közigazgatási folyamata is, hogy ebből kormányrendelet legyen.

Ennek ellenére úgy értékelem az erről való beszélgetést - a visszajelzések is azt mutatják -, hogy az előző több mint tíz éves tartalmi szabályozás legendás történetéből kiindulva egyre kevesebb kollégát érint a tanterv. Fájó szívvel mondom ezt. *(Dr. Szenes György elhagyja az üléstermet.)* Egyre kevesebb visszajelzést kapunk tantervi követelmények ügyében. Szeretnénk ezt az innovációt felpörgetni. Mindent el fogok követni, hogy fórumokat szervezzünk szeptember végéig. A főosztályvezető asszony, E. Vámos Ágnes tájékoztatása alapján ezek a konferenciák az előző hónaptól kezdve prioritást élveznek a minisztériumon belül. Már rengeteg megyei intézet szervezi a konferenciáit, küldi a meghívóit. Tehát úgy gondolom, hogy ez egy folyamatos szakmai beszélgetés lesz, amelynek az előnye többek között az is, hogy a dokumentum elkészülte előtt tudnak véleményt nyilvánítani, és nem csak megkapják ezt a dokumentumot. Ez feltétlenül előnyös ebből a szempontból. És mivel jómagam is gyakorló tanár vagyok, júliusban nem valószínű, hogy össze fogok hívni egy NAT-

konferenciát, vélhetően ennek a NAT-bizottság sem örülne, és nem szeretném rontani a renomémat a kollégák előtt.

A 10. évfolyam ügyében azt kell mondjam, hogy kökemény neuralgikus pont inntól kezdve, hogy bekerült a 4., tudniillik őszintén hozzáteszem, hogy több érv szól, sokkal több érv szól a tizedik mint szakaszhatár mellett, és el is mondták a kérdéseik során ezeket az érveket, mint a negyedikhez. Az alapelképzelésnél, a kimeneti pontok figyelembevételénél egyébként volt egy olyan javaslat, amelyben csak a 12. év volt, tehát hogy nincsen szakaszolás a magtantervben. Erre vonatkozóan is vannak külföldi magtantervek, és engem azzal győztek meg, hogy elálljak ettől az egységes, szakaszolásmentes tizenkettőtől, hogy ugyanakkor nem fog szabályozni. Majd belementünk abba, hogy akkor a 6. és a 12., de ott a 8. mint törvényi határ, a jelenlegi általános iskolák legnagyobb kimeneti pontja. Úgyhogy megmondom őszintén, hogy azt, hogy mi van a tizedikkel, azt a következő NAT-bizottsági ülésen meg fogom kérdezni. A legtöbb válasz úgy szólna egyébként, hogy ha már ott van a 4., akkor tegyük be a tizediket is, ez ilyen egyszerű, mert valóban, vannak becslések, hogy a tanulóknak akár a 30 százaléka is, nem beszélve a törvényi kötelezettségről az alapműveltségi vizsgáról. A szakmai aggályom egyébként ez ügyben, hogy úgy gondolom, hogy ez már egy olyanfajta magtanterv, egy olyan speciális sajátossága ennek a cor curriculumnak ez a szétagolt szintje, ahol főleg a kompetencia alapú képzést tekintve nagyon nehéz megmondani azt, hogy a képességfejlesztés folyamatában miért tagolunk mi kétévente. Ezt nagyon nehéz megvédeni szakmailag és pedagógiailag. Kidolgoztattam pár javaslatot a szerkesztőkkel, de én most úgy gondolom - bár nem egyeztettem a NAT-bizottság jelen lévő tagjaival 10. ügyben -, hogy komoly esélyét látom annak, hogy a 10. be fog kerülni a dokumentumba.

A programok szintje esetében az ütemezéssel kapcsolatosan amit el tudok mondani, az az, hogy a jelenlegi elképzelések alapján 2004. szeptember 1-je a felülvizsgált NAT bevezetése 1. évfolyamon. Ez azt jelenti, hogy felmenőrendszerben egy 12 éves folyamatnak nézünk elébe, amely úgy néz ki, hogy a programok programszint-fejlesztésének az elkezdése halaszthatatlan. Megkértek, hogy április 1-jével dolgozzak ki egy tervet erre vonatkozóan december 31-éig. Erre az évre a következőket lehet véleményem szerint megcsinálni: a már meglévő programokat megnézni, felülvizsgálni, hogy mennyiben illeszkednek a NAT 2003-as filozófiájához; megkeresni azokat az adatbázisokat az OKI-ban, az FPI-ben, a KOMÁ-ban, amelyek a helyi iskolai programokról, fejlesztésekről szólnak; felállítani a műveltségterületi operatív csapatokat ez ügyben; szerződést kötni a szerzőkkel, hogy dolgozzák át, vizsgálják felül, fésüljék át a programjaikat - nagyjából ekkor telik le az év vége. Elképzelésem szerint a következő évben a költségvetési források tükrében neki lehet kezdeni a programok minősítéséhez, kipróbálásához, a kipróbálás után ezen programok terjesztéséhez, esetleg új programok készítéséhez, és nagyon fontos alapelem az, hogy a programkészítésben részt vevő pedagógusok pénzügyileg is érintve lennének ezen programok fejlesztésében és elkészítésében. Úgy gondolom, hogy ha ezt az ütemet bírjuk tartani, tehát hogy ennek az évnek a végéig megtörténne a felülvizsgálat, a következő év elejétől pedig megtörténne egy igazi fejlesztés, akkor a 2004. szeptember 1-jével történő bevezetés után a következő három évben megjelenne az a választék, ami hathatós segítséget nyújt az iskolák számára ahhoz, hogy a helyi tantervek szintjén a tantárgyi programokban, jó minőségű, hatékony tantárgyi programokban tudjanak gondolkodni.

Az elnevezést tekintve egyetérték Hoffmann Rózsával az ügyben, hogy a törvényben és a szakmában van egy disszonancia ezen szint elnevezése ügyében. Jelenleg a kerettanterv vagy kerettantervek - egyes számban, többes számban - tölti, töltik be azt a legitimációs funkciót, amit mi programszintnek nevezünk. Azonban a szakmában a curriculum mint programszint némiképpen mást jelent, mint a jelenlegi

kerettantervek kidolgozottsága, mélysége, a hozzá csatlakozó taneszközök koherenciája. Tehát úgy gondolom, hogy előbb-utóbb a csökkentett kerettantervi követelményrendszert úgylis át kell nézni a NAT-hoz viszonyítva, és ez lehetővé teszi azt, hogy megnézzük: alkalmas-e a kerettanterv vagy alkalmasak-e a kerettantervek arra, hogy betöltsék a funkciójukat a programszinten. Én nagyon szívesen használok szakmailag - tehát nem törvényileg és nem jogilag - a programszintet, így is kommunikálok egyébként.

Még annyi - bocsánat, még egy pillanat -, hogy azt találtuk ki, hogy a jelenlegi dokumentumokban kerettantervek-programok szintje, ami tudom, hogy egy ilyen Mátyás király mondabeli megoldás, hogy hozott is ajándékot, meg nem is; ezt előbb-utóbb fel kell oldani, tehát ez nem jó megoldás.

ELNÖK: Vekerdy, Brezsnaynszky, Nagy József, Horn György.

DR. VEKERDY TAMÁS: Nagy rokonszenvvel hallgattam Vass Vilmos tanár úr bevezetőjét, és külön díjaztam azt a magatartást, amit mögötte kiérezni véltem. Tehát egyetértettem azokkal az alapelvekkel és irányokkal, amelyeket én ebbe beleérték. Ugyanakkor kétségbe ejt, hogy ismét megkezdődik a leendő NAT tönkretétele, szétdarabolása, magtantervként való megsemmisítése, s a többi, s a többi. Egy pillanatra nosztalgizálok, és visszagondolok azokra az időkre, amelyeket talán Liskó Ica emlegetett a folyosón, amikor a '80-as évek végén és a '90-es évek elején sokan - nem tudom, talán még egy időben Báthory Zoltán is, ha jól emlékszem - azon az állásponton voltak, és ezt én is osztottam, hogy kimeneti szabályozásra van szükség, nem folyamatszabályozásra. Aztán lassan-lassan kezdett átalakulni a dolog folyamatszabályozássá, hogy a pedagógusok igénylik, s a többi, s a többi. Lehet, hogy én túl radikális vagyok, de én a ti helyetekben - nem is tudom, hogy mondjam - mint az Eötvös Társaság tagja, ha ez onnan indult, de mint az OKNT tagja is kőkemény ellenállásra buzdítanálak benneteket, a 12. év végén szabnám meg, tudván azt, hogy ma mindenki 12 évig tanul, az is, aki 10 éves korban elkanyarodik, és a magtanterv azt mondja meg, hogy aki a 10. év végén elkanyarodik, annak is el kell érnie azt a 12. év végére. És csak annyi legyen benne, ami ezt lehetővé teszi!

Valahogy - nem tudom, hogy mondjam - kimenetszabályozássá próbálnám alakítani, vagy afelé tolnám ezt a folyamatszabályozást. Szerintem - lehet, hogy tévedek - nektek nem feladatokat engedni, kompromisszumokat, szakmai kompromisszumokat tenni. 4., 8., 10. - nem! 12 évre egységesen kellene meghatározni! Én a magam részéről OKNT-tagként ezt messzemenően tudnám támogatni, és boldog lennék, ha az OKNT is tudná ezt támogatni. Rettenetes, hogy tulajdonképpen megint háromrétegű szabályozás van. Ez is rémes. Ha háromrétegű szabályozás van, akkor miért nyomják fel a legfelső rétegre azt, aminek leghamarabb csakis a középső rétegben szabadna megjelenni. Nincs értelme a NAT-revíziónak, ha megint belecsúszunk abba a szakmai sovinizmusba, amelyek abszolút nem törődnek a gyerekekkel, a gyerekeknek való közvetítés módjával. Más politikai érdekek, elszánások. Már megint elkezdik tolni az egészet afelé, hogy ne az legyen, ami. Iszonyatos jónak tartanám - nem tudom, hogy titeket valaki kifizet-e, és akkor is kifizetne-e -, ha kőkemény ellenállást tanúsítanátok. Ez egy nehéz kérdés lehet, de én a magam részéről ezt tenném.

Még egy szörnyű hangot mondok, egy anarchikus kijelentést. Természetesen én örülnék, ha egyáltalán nem lennének tantervek. (*Derültség.*) Miért? Azért, mert ismerem azokat a vizsgálatokat, melyek szerint ha egy azonos kultúrkörben levő tanársoport elkészít teljesen individuálisan magának egy tantervet, az nagyon kis eltéréssel fedni fogja egymást.

Még egy dolgot mondok. Eötvös József is csináltatott egy darab tantervet - ezt mindnyájan tudjátok, de majd Kelemen Elemér tanár úr korigál, mert ezt tőle tudom, és lehet, hogy rosszul emlékszem -, ezt azonban nem tette kötelezővé, ugyanis hihetetlenül modernül gondolkodott, mint a maastrichti egyezmény, a középkori szerzetesektől származó szubszidiaritás elve alapján, mondván, hogy minden dolgot a lehető legalacsonyabb szinten kell eldönteni. A dolgok ott fognak eldőlni a gyerek és a tanár között.

Tehát van egy minta, amit a minisztérium felmutat. Nem kétszintű, vagy nem tudom hány szintű, hanem egy. Körülbelül erre lehet gondolni, a többi nem igaz. Azt a hazugságot ne higgyük el, hogy akkor átjárhatatlan az iskolarendszer. Nem átjárhatatlan. Van külföldön is ilyen. Dániában sem átjárhatatlan. Nem akarok most ebbe belebocsátkozni.

Azt szerettem volna csak mindezzel mondani, hogy minden erőmmel biztatni szeretném a bizottságot arra, hogy a NAT a szakmai kompetenciájából egy jottányit sem engedve tényleg cor curriculumot alkosson, ne pedig ezt az elegyes, megint elkent, értelmetlen dolgot. Zoliék is a legjobbat akarták, de jött a nyomás - ha jól tudom - szegény kollégánkon; az egyébként nagyra becsült Szebenyi Péteren keresztül süvített be a bizottságba, és elkezdte dagasztani az anyagot a különböző szakmai, vagy nem tudom milyen érvek alapján. *(Közbeszólásra:)* Most nem megyek ebbe bele. Tehát az a dolog lényege, hogy nem az lett, amit akartak. Ne legyen másodszor is egy ilyen menet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Brezsnýánszky László!

DR. BREZSNÝÁNSZKY LÁSZLÓ: Tulajdonképpen amit felkonferált Vekerdy tanár úr az elején, azzal szívesen kezdeném. Nem a szavakkal való játékot mondom, de a NAT revíziós ügyeiről beszélünk. Az lenne a revíziója, amit Tamás elkezdett. Ami most van, az tulajdonképpen mire jó, mire ment? Az előterjesztésben vagy az általam eddig olvasottakban nem nagyon találok a revízió, az elszámolás, a felülvizsgálat elemeit, hanem sokkal inkább azt találok - a beszámolóban is -, hogy egy rekonstrukció folyik, egy másik NAT tervezése folyik anélkül, hogy a vádbeszéd elhangzott volna. Nincs vádbeszéd, egy új ítélet készül. Ezt humorból mondtam, a jól ismert filmre hivatkozva. Tehát itt a NAT-rekonstrukciós munka az, amit Vass Vilmos nagyon szépen és nagyon korrekt módon előadott számunkra. Ez egy új bemenetszabályozás, ebben mélyen egyetértek, mert a jelenlegi formában inkább a bemenetekre fog hasonlítani.

A következő egy kérdés lenne, hogy most ez revízió, vagy rekonstrukció. Bár bizonyos elemeit említetted a rekonstrukciónak, de nem biztos, hogy azok szeptemberig már bele is tudnak épülni. Majd akkor fogjátok elkezdni, amikor annak a tanulságait megvitattátok.

A jogi oldaláról szeretnék feltenni közvetítve egy kérdést, mert sajnos ez magamtól nem jutott eszembe. Hogy is van ez? A NAT egy kormány szintű döntés. 1995-ben egy kormánydöntés volt. A revíziója pedig tárcaszintű? *(Horn György: Az is kormánydöntés.)* Most hivatkoztunk a miniszter úr feladatára. *(Vass Vilmos: Az más miatt volt. - Dr. Báthory Zoltán: Elrendelheti.)* Elrendelheti. Jó. De nyilvánvalóan egy új NAT kormánydöntés lesz, erre Vilmos is tett utalást. Tehát hallok olyan kételyeket, hogy nem azon a szinten folyik ennek a felülvizsgálata, ahogy a döntés valamikor ebben az értelemben megszületett.

A következő dolog - csatlakozva az említettekhez -, ez inkább vélemény, nem kérdés, hogy készül-e a kimenet ellenőrzésének hasonló rendszere. Lesz-e arra igazában remény, hogy a kormányrendeleti szint újrafogalmazása pillanatában azt is fogjuk tudni - persze lehetőleg nem kétévenként vagy félévenként ütemezett módon -,

hogy hányféle módon lehet ellenőrizni azt, hogy ez valóban teljesül-e, vagy sem. Vagy talán ez is az egykori bemeneti tantervek sorsára jut, hogy megírjuk, hogy mit kellene csinálni, természetesen rábizzuk azokra, akik csinálják - ez egy fontos elem -, de igazából majd a PISA húsz év múlva megmutatja, hogy azért mégsem úgy sikerült, ahogy gondoltuk.

Én a magam eszével természetesen nem vagyok tantervi szakértő. Azt gondolom, hogy nem lenne szabad még egyszer kitalálni, hogy egy másik - legyen az a magtanterv - a kimenet garanciái nélkül megszülethessen. Ezt a garanciát sokféle lehet helyezni, sokféle formában el lehet képzelni, de azt gondolom, hogy ezek nélkül kicsit ugyanabba a helyzetbe kerül, nemcsak azzal, hogy szétzilálódik, hanem hogy valóban kontrollálhatatlanul valósul meg egy egyébként nagyon jó szándék. Nagyon drukkolok neki, hogy egy jól használható, és közmegegyezésen alapuló Nemzeti Alaptanterv szülessen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagy József!

NAGY JÓZSEF: Kedves Kollégák! Tulajdonképpen egy hajóban evezünk, ugyanazt folytatnám. Azzal kezdeném, hogy ez a három szint tulajdonképpen négy szint, ha háromban gondolkodunk, mert a törvényt sohasem lehet egy pillanatra sem kifelejteni. Erről már hangzott is el vélemény. Ha egyszer van egy törvény, akkor vagy követjük azt, vagy módosítjuk. Ha olyasmiket csinálnátok, amely nem felel meg a törvénynek, meg annak, amit most terveznek módosítani, akkor az egészet nem lehet bevezetni. Tehát a koherenciának, az illeszkedésnek tökéletesnek kell lenni, mert jogilag nem fog működni a dolog. Tehát ha három szintről beszéltek, akkor csak négy szintről beszélhettek. Ha lépek egyet, és megváltoztatom a nevét, akkor a törvényben végig kell nyálazni betűről betűre mindent, és újra végig kell csinálni. Ha sok ilyen van, akkor az egész törvényt újra kellene csinálni. Nem folytatom tovább.

A másik dolog, hogy nagyon egyetérték veled, hogy itt nem egyszerűen a NAT javításáról, korrekciójáról, változásokhoz való hozzáigazításáról van szó, hanem egy új műfaj születik. Ebből születnek a problémák, mert az a neve, hogy tanterv. Aki elolvassa, vagy belenéz abba, amit publikáltatok, tantervet vár tantárgyakkal, ismerettartalmakkal, és így tovább. És rögtön elkezdenek sikítani - mint ahogy joggal sikítanak, ha ide tanterv van írva, és a mai köztudatban ez egyértelműen azt mondja -, hogy történelemből most akkor mit csinálunk, nem lesz történelem Magyarországon? Vagy összegyűlik valamennyi természettudományi osztály az Akadémián, és elkezdenek kiabálni, joggal, tudniillik itt műfaji változás történt.

Az eredeti NAT még tanterv, igaz, hogy alaptanterv, tehát nem a régi értelemben vett tanterv, de még tanterv. A mostani már nem tanterv, és az sem biztos, hogy magtantervnek lehet nevezni, mert az a fogalom Magyarországon ismeretlen. De ismert például az a fogalom, hogy tantervi irányelvek. Akkor nem lehet félreértés. Vagy én inkább azt mondanám - *(Dr. Vekerdy Tamásnak:)* remélem, veled egyetértésben -, hogy személyiségfejlesztési irányelvek. Ezt nem veszi a magyar szakma és pedagógustársadalom, de a tantervi irányelvek világos dolog. Ha tantervi irányelvek vannak, akkor azt lehet csinálni, amit te mondtál. Az más dolog, hogy még szinteket is megállapítunk; nem ez a lényeg, hanem az, hogy műfaji váltás történt, amit valahogy kommunikálnunk kell, valahogy kezelnünk kell, mert ha nem tudjuk kommunikálni, akkor abból akkora viták és felesleges konfliktusok származnak, amelyek az egészet megbuktathatják. Mert az Akadémiának van súlya és ereje. *(Horn György: Van. Ez így van!)* Ezt meg kell fontolni.

Úgy érzem, hogy itt fogalmi, terminológiai és kommunikációs problémákról van szó. Más dolog, hogy mi van ebben a - szerintem - tantervi irányelvekben vagy fejlesztési irányelvekben, vagy egy olyan szót kell találni - és tudom, hogy a „tantervi

irányelvek” jó -, amely ül a magyarban, amelyhez téves konotációk nem tapadnak. Ez az első kérdésem. Ha pedig tantervi irányelvek vannak és abban a képességek, a motívumfejlesztés - a vágyaink szerint ezek - jelennek meg, akkor énszerintem szükség van egy kerettantervre, és én nem tiltakoznék ez ellen a kerettanterv ellen, ami ajánlás. A tantervi irányelvek is ajánlás a kerettanterv kidolgozóinak, és a kerettanterv is csak ajánlás... *(Dr. Vekerdy Tamás: Kerettantervek!)* Kerettantervek, jó, igazad van, mert az 12 évre nem lehet... *(Dr. Vekerdy Tamás: Nem, nem azért, hanem mert százféle lehet!)* Hogy hányféle lehet a kerettanterv, az egy más kérdés. *(Dr. Szabados Lajos: Ő egy kerettanterv, meg egy másik...)* Igen, az más, vannak programok, ebben igazad van, de azért a mai rendszerben szükség van egy olyan ajánlásra, amely tartalmi kereteket ad. Az irányelvek adja a képességfejlődést, kompetencia, s a többi, s a többi, a kerettanterv pedig adja hozzá azokat a tartalmakat, amelyekkel fejleszteni lehet ezeket a képességeket. És aztán jön a helyi program, és pont. Tehát a műfaji kérdést nagyon alaposan végig kell gondolni, ez a javaslatom, és az elnevezéseket is nagyon alaposan végig kell gondolni, hogy a konfliktusok ne formális ügyek miatt alakuljanak ki.

A legtöbb mondanivalóm arról lenne, hogy mi van ebben a tantervi irányelvekben, de ha erről most itt elkezdünk beszélni, akkor az elnök úr azt mondja, hogy ne akarjam továbbképezni ezt a bizottságot, mert ez nem arra való. Úgyhogy köszönöm szépen a szót, most ez a fontos szerintem.

ELNÖK: Én is köszönöm. Horn György úré a szó, aztán Dobos Krisztina, majd megint Vekerdy Tamás következik.

HORN GYÖRGY: Eredetileg azt hittem, hogy eléggé feleslegesen fogok itt ülni, merthogy részt veszek valamelyest a munkában, és nem nagyon lesz itt olyan, de egyelőre úgy érzem, hogy ez nagyon-nagyon fontos... *(Megszólal egy mobiltelefon.)* Zenés aláfestés is van. *(Derültség.)* Szóval nagyon fontos dolgok, legalábbis úgy érzem, hogy fontos felvetések vannak, és szokatlanul dadogásra is sikeredik a mondókám. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Meg vagy hatva!)* Nem, hanem egy csomó dolog van, amit szeretnék úgy felvetni - nem sokszor érzem így, de most ilyen van -, hogy most az OKNT olyan dologgal foglalkozik, ami a legeslegsúlykebb értelemben a kompetenciája, feladata, és nem zargat minket a törvény, meg a kormány, meg a nem tudom kicsoda, az idő persze igen. És ha lehetne, hogy itt alapkérdésekben konszenzusra jussunk, mert ezekből jó pár van itt, vagy ha nem is jutnánk konszenzusra, de legalább a szóhasználat szintén az eszmecserék után hasonló szavakat kezdenénk használni, az nekem borzasztóan jó lenne és örülnék neki.

Az első az, hogy mi szabályoz mit. Mindannyian tudjuk jól, hogy a világ elég nagy hányadában egyáltalán nincs tanterv, tehát anélkül lehet szabályozni egy közoktatási rendszert, és teoretikusan, sőt még kimeneti szabályozás és tartalmi szabályozás nélkül is lehet szabályozni az iskolarendszert, hiszen erre is van példa. *(Nagy József: Pénzzel!)* Pénzzel, meg mérésekkel, és kész. Tehát vannak olyan megrögzött tabuk vagy nem tudom én, rögzült kövek, amelyeket vagy el kell mozdítani, vagy nem; lehet, hogy jó, hogy ezek vannak, és erre kell építeni, lehet, hogy el kell ezeket mozdítani.

A rendszerváltást követő első időszakban egészen biztos voltam abban, hogy nincsen szükség nemzeti alaptantervre, és jó pár évig igyekeztem is mindenhol nyomolni ez ügyben. És amikor Báthory államtitkár úr felkért arra, hogy a bizottságba szálljak be, akkor leültetett, és azt mondta: az lesz a dolgom, hogy obstruáljak, ez volt a szóhasználat. Meg kell mondjam, rendkívül sikertelen voltam ebben a szerepemben, hiszen egy nagyon vastag könyv keletkezett, és még arra is emlékszem, hogy azt is mondta, hogy: csak olyan ne legyen, mint egy telefonkönyv, és ha valamihez hasonlított az a valami, az pont a telefonkönyv volt. *(Derültség.)* Vagyis arról

kérdésről, hogy ez egy felülvizsgálat-e vagy sem, azt gondolom, hogy ezekhez nem kellene szakmai meg tudományos elemzések, hanem vannak triviális hibái a létező NAT-nak, és én egy nagyon súlyos gondnak tartom, hogy az az úgynevezett hároméves felülvizsgálat elmulasztódott, tehát hogy mintha ez egy koraszülött, meghalt csecsemő lenne, a bevezető implementációja pillanatában meghalt, vagyis hogy onnan kell kezdeni, mint ha 1998 lenne most, legalábbis a NAT részéről, és ott kellene mindent újragondolni. Ebből következően számomra trivialisnak tűnt, hogy a részletes követelmények kijönnek belőle, ha ez egy magtantervi funkció, de ha onnan kezdjük, hogy kell-e egyáltalán, akkor az nekem tetszene, tehát hogy akkor gondoljuk át előlről. Én elfogadtam mint axiómát, hogy van, és ha van, akkor ez legyen kisebb. *(Dr. Vekerdy Tamás: Most a szakaszolásról beszélés?!)* Nem, az egészről. A második kérdés a szakaszolás.

Azt gondolom, hogy ha van tanterv, akkor annak szabályozó funkciója van. Tehát ha kimondatik az, hogy van ilyen, hogy alaptanterv, akkor annak a 12. évre követelményként megfogalmazott - nevezzük így: - kimenete, az nem egy alaptantervi funkció, azt nevezhetjük kimeneti követelménynek. Akkor mondjuk azt, hogy nincs tanterv, nincs alaptanterv, hanem kimeneti követelmények vannak. Szerintem ha ennek nincs belső követelménye, valamilyen szakaszolása, akkor az annak a funkciónak, amit a közoktatás-politika, a szakma és a különböző közoktatásban részt vevők elvárnak, nem felel meg. Tehát én megszavaznám, ha az OKNT azt mondaná, hogy kimeneti követelményeket kell e helyett letenni az asztalra. De ha van alaptanterv, akkor azt csak 12-re nem látom ésszerűnek megfogalmazni az előbb vázolt okok miatt.

A második kérdés a belső szakaszolás. Azt gondolom, hogy ez egy olyan dilemma, amit folyton megcsináltak a törvényben is. Addig, amíg meg nem állapodunk az iskolaszervezetben, addig ez a konfliktus a büdös életben nem fog megoldódni. Itt olyan politikai megrendelések vannak, amely nem szakmai kérdés, hogy legyen nyolcadik osztályos, legyen negyedik osztályos, mert rögzítve van a nyolcosztályos iskola. Akkor nincs tizedik. Vagy ha van tizedik, és van hatodik, akkor kétévenként kell megfogalmazni a követelményeket. Ha kétévenként kell megfogalmazni, akkor az nem egy magtanterv - és visszajutottunk az eredeti kérdéshez. Magam előtt látom, ahogy ül a szakember, és rágja a ceruzája végét, hogy mit írjon hatodikra és nyolcadikra, hogy az különbözzön egymástól. Miféle eufemizmusok fognak ide leíródni erre: 6--8--10? A 4 meg a 12, vagy a 6 meg a 12, azok szignifikáns különbségek. Majd ott ülnek, és egészen eszméletlen terminológiai viták lesznek ez ügyben, hogy mik kerüljenek oda. Mi meg majd itt fogunk ülni, és elő fogja venni Trencsényi tanár úr azt a sárga valamit, és nagyon vicces felolvasásokat fog nekünk tartani. Tehát ez egy rémületes kilátás, csak azt nem látom, hogy mi ennek az alternatívája.

Van itt olyan erő, amelyik meg tudja győzni bármelyik politikai irányzatot ma Magyarországon, hogy megoldódjon az iskolaszervezet kérdése? *(Dr. Báthory Zoltán: Nincs.)* Ha nincs ilyen, akkor van választása a Nemzeti Alaptanterv felülvizsgálatának, mint az, hogy 4--6--8--10--12? *(Dr. Báthory Zoltán: Mivel mind a kettő benne van!)* Így van. Nincs választása. Ennek csak az a válasza, hogy lemond a magtantervi funkcióról, és elkezd részletes követelményekben gondolkodni. Ez következik be. *(Nagy József: Kivéve, ha tantervi irányelveket csinál.)*

Szerintem a tantervi irányelv egy fából vaskarika, ugyanis ez nem több, és nem kevesebb, mint a tantervi funkcióról való lemondás. Elhiszem, hogy ha a cél a szakmai fejlesztés, a modernizáció, akkor az Szküllá és Kharübdisz, mert az egyik oldalon ott vannak a politikusok, a másik oldalon meg ott vagytok ti, az akadémikusok, és elkezdtek arról beszélni, hogy a fogalomhasználatban mit értünk kerettanterven, tantervi programon, magtanterven, és a jó isten tudja, hogy még min. Ez megint egy fontos dolog, de ebből a szempontból, amiről most beszélünk, teljesen lényegtelen

kérdés, tudniillik az, hogy mit szabályoz a Nemzeti Alaptanterv, arra jelenleg azt mondjuk, hogy semmit. A világon semmit és senkit. Ha azt akarjuk, hogy szabályozzon, akkor az nem terminológiai kérdés, és akkor meg fogjuk találni ugyanazt, amit itt a tananyagcsökkentésnél, hogy kitaláljuk azt, hogy úgy másszunk ki a gödörből, hogy rábízzuk külső szakértőkre, és akkor már nem is az OKNT felel érte, hanem csak egy bizottság. *(Közbeszólásra:)* Ugyanaz a probléma, pontosan ugyanaz, csak egy aktualizált probléma.

Bocsánat, hogy hosszú vagyok, de itt szükség lenne arra, hogy meg tudjunk olyan kérdésben állapotodni - ezért vagyok ilyen lelkes -, hogy legyen-e magtanterv. Mondjuk meg, hogy ebbe a magtantervbe - ez egy szabályozó funkció - ésszerűen mikor kell követelményeket betenni. Vagy ne legyen magtanterv, mondjuk azt, hogy ez a Nemzeti Alaptanterv korrekciója, ahogy Brezsnay László mondja, és nézzük végig, hogy benne van-e az Ohm törvénye, vagy nincs benne. Beletegyük, vagy ne tegyük bele? Folytassunk le egy számomra tökéletesen érdemtelen vitát.

Egyetlen mondatot mondok még. A voksomat én arra tenném, hogy ha lehet, ne legyen egyáltalán Nemzeti Alaptanterv, ha nem lehet - de tudjuk, hogy muszáj -, akkor az magtantervi funkciónak szóljon, és mondja ki az OKNT, hogy ezt akarja, mégpedig nem kétéves szakaszolásban, de akkor meg kell állapotodnunk az iskolaszervezetben. Én a 6--10 mellett szavazok.

NAGY JÓZSEF: Szabad hozzászólni?

ELNÖK: Adjunk még szót azoknak, akik egyszer sem szóltak. Tehát akkor van Hoffmann Rózsa... *(Dr. Hoffmann Rózsa: Én már szóltam egyszer.)*

KOSINSZKY ZSUZSA: Még volt Dobos Krisztina és Vekerdy.

ELNÖK: Vekerdy már másodszor lenne, de Dobos Krisztina még nem szólt. Ezután jön majd a második kör. Dobos Krisztina!

DR. DOBOS KRISZTINA: Nagyon rövid leszek, már csak azért is, mert egyszer már feltettük a kérdéseinket, és továbbra is ugyanazok a kérdések piszkálnak.

Ha a NAT felülvizsgálata történik meg, akkor valamit kellene mondani az előző NAT-ról. Én továbbra is azt tapasztalom, hogy nem mondjuk meg, hogy mik a problémák, és miben akar más lenni ez a NAT, és miért. Nagyon fontos lenne, hogy miért, azok miatt a pedagógusok miatt, akik ezt végigkövették.

A másik, hogy nagyon érdekesek ezek a tanulmányok, amiket én ugyan még nem kaptam meg, de szeretném jelezni, hogy szívesen megkapnám. Azt gondolom, hogy azt kellene felvetni, hogy nem az a lényeg, hogy most éppen mi van külföldön, meg hogy mi történt a tantervi szabályozás történetében - bár ez egy borzasztó érdekes dolog -, hanem azt, hogy mi van a gyakorlatban. Tehát azt kellene felvetni, hogy volt a NAT, volt a kerettanterv, vagy nem tudom mi, és mi van a gyakorlatban.

Továbbra is kérdés, és engem még nem győzött meg erről eddig senki, hogy miért pont az a tíz műveltségi terület van. Tudom, elmondta, hogy gondolkodtak rajta, és végül így döntöttek. Azért, mert eredetileg ez volt, nem biztos, hogy ezt kellene-e tovább is folytatni. Nem lehetne-e mást is végiggondolni?

Az utolsó, amit Horn György mondatai után gondoltam, hogy végül is ugyanannál a vitánál tartunk, amiről 12 éve vitatkozunk, vagy beszélgetünk róla. Azt gondolom, hogy valahol állak alternatívák. Ahelyett, hogy eldöntenénk, hogy melyik utat válasszuk, helyette mindig ilyen összemosódott dolgok vannak. Egy kicsit magtanterv, egy kicsit követelményrendszer, kicsit azt mondjuk, hogy tulajdonképpen senkit sem szabályoz a NAT, csak azt, aki majd tantervet fog írni, ugyanakkor azért azt

várjuk, hogy a pedagógusok vitatkozzanak róla. Tehát egy csomó ilyen összerosott pillanatot élünk meg immár 12 éve, és most talán lenne arra időnk - mert most nem hajt senkit a tatár -, hogy tisztázzunk bizonyos alapkérdéseket.

ELNÖK: Liskó Ilona!

LISKÓ ILONA: Horn Gyurira szerettem volna reflektálni. Úgy gondolom, hogy a magtantervnek vagy alaptantervnek - akárminek is nevezzük, teljesen mindegy - azt a funkcióját, hogy a kimenet követelményeit szabályozza, ez a dokumentum nem tudja megspórolni, márpedig a kimenet követelményeit akkor kell szabályozni, amikor a kimenet van. Tehát kimenet ebben a mai rendszerben van, és ez teljesen független attól, hogy ki hogy vitatkozik az iskolaszervezetről, mert a vita majd a jövőt fogja meghatározni. Jelenleg viszont működik egy szerkezet, amiben a gyerekek és a pedagógusok benne vannak.

Kimenet két ponton van: az általános képzésből a tizediknél és tizenkettediknél. Tehát ha ennek a dokumentumnak kimeneti szabályozó funkciója lesz - még egyszer mondom, hogy szerintem ezt nem lehet megkerülni -, akkor ezt a két pontot kell szabályoznia. Erre a két pontra épül rá a vizsga, amivel ennek a követelményrendszernek, ami ebben a dokumentumban megjelenik, összhangban kell lennie.

Azt gondolom, hogy itt most az aktuális feladat három dolog lenne. Egyrészt fel kell vállalni a kimeneti szabályozást, másrészt a vizsgákat, amelyek ezen a ponton megjelennek, és össze kell egyeztetni azokkal a követelményekkel, amelyek ebbe a dokumentumba belekerülnek. A harmadik dolog pedig, amiről már sok szó volt, csak ehhez nem akarok szólni, mert nem érték hozzá, hogy azok a bizonyos mintaprogramok vagy kerettantervek - ezt Laci megfogalmazta - elkészüljenek. Azt hiszem, hogy ebben a pillanatban ezek a legsürgősebbek.

ELNÖK: Báthory Zoltán!

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Azt szeretném mondani, hogy azért az a 12 éves diskurzus nem volt egészen terméketlen, mert létrehozott különböző értékelhető dokumentumokat, amelyekről akár tovább is gondolkodhatunk, és következtethetünk. Miközben elismerem azt, hogy talán nem szakmai, hanem inkább oktatáspolitikai okokból világos válaszok nem érkeztek olyan kérdésekre, mint az iskolaszervezet vagy a szabályozás jellege. Tehát - hogy úgy mondjam - a szakértőknek voltak elképzelései, de a politikai elképzelések általában szembementek ezzel, vagyis nem lehetett a felelősséget teljesen a szakértőkre hárítani.

Úgy látom, hogy ez a mostani beszélgetés, amit itt folytatunk, máris egy csomó irányba ad lökést a továbbgondolkodásra, például hogy eldöntsük azt, hogy mi a kimenetszabályozás, mi a bemenetszabályozás aránya ebben az új dokumentumban. Azt gondolom, egy nagyon jó és termékeny gondolat, hogy azoknál a gyerekeknél, akik 12 évig járnak iskolába - most ötödikben vannak, de tudjuk, hogy ők már 12 éven át iskolába fognak járni, még a szakiskolások is, mert iskolában fognak szakmát tanulni, tehát tudjuk azt, hogy - tizediknél és tizenkettediknél, de talán csak tizenkettediknél van egy kritikus kimenet. Meg kell nézni, hogy szakmailag ez lehetséges-e. Nagyon szokatlan lenne és nagyon nem illeszkedne a magyar tantervi hagyományokhoz, tehát szakmailag ez egy nagyon nagy kihívás lenne, és a magam részéről lelkesen támogatnám, de nem tudom, a politikusok mit szólnak hozzá. Mert a politikusokkal tényleg nagy baj van, és ezt most általában mondom, mert mindegyik az iskolaszervezetet akarja látni a tartalomszabályozásban, és természetesen van itt azért egy szakmai gondolkodásmód.

A negyedik vagy a hatodik a cezúra, hogy az elemi fokú oktatásnak mi az igazi cezúrája, a negyedik, az ötödik vagy a hatodik. Tudjuk, hogy ez kultúrák szerint különbözik, mert a franciáknál és a latin nyelvűeknél ez öt, az angolszászoknál hat, a német és posztszovjet területen pedig négy, a pszichológusok szerint pedig általában 12 év. Ebből adódik az a cezúra, ami az én véleményem szerint nagyon fontos, az egy és a kettő közti aggály. Ha tartalmi szabályozás központú a dokumentum, akkor ezt a cezúrát mindenképpen figyelembe kell venni, még akkor is, hogyha ott van az a - hogy mondjam? - allúzió, hogy ez egy iskolaszervezeti határ egyben. Hogy ez miért olyan nagy probléma, én nem tudom megérteni, és egyformán nehezen értem meg akkor, hogyha egy fideszes oktatáspolitikus mondja, meg akkor, ha egy MSZP-s oktatáspolitikus mondja, egyik érvelésben sem látok különösebb szakmaiságot felmerülni.

Tehát szerintem ha az OKNT akarja, akkor most tudhatna olyan javaslatokat vagy olyan megerősítéseket adni a szerkesztőknek, hogy a szabályozásban, a cezúrákban, a vizsgák kérdésében milyen álláspontot foglal el, ez nagyon segítené a mi munkánkat - ezt most egy kicsit úgy mondom, mint a NAT-bizottság egyik tagja -, mert mi eredetileg súlyos kritikában részesítettük a '95. évi NAT-ot, amikor a 2002. évi javaslatot letettük, ami megjelent a Pedagógiai Szemlében is. És Dobos Krisztinának mondom, hogy ha elolvassa a bevezetőt, azért abban benne van az, hogy mit gondoltunk a '95. évről és hogy mi volt a szándékunk ezzel a revízióval - és nem tudom pontosan, mi a különbség a rekonstrukció és a revízió között. Szóval mi nem egyszerűen egy régit akartunk lecsiszolni, tisztítani, hanem egy másik koncepciót akartunk bevezetni, és azt hiszem, a bevezetőben ez az új koncepció le van írva, és ezt a szíves figyelmébe ajánlom.

A harmadik, amiben az OKNT nagyon sokat segíthetne, az a programszint. A programszint tényleg a stratégiai központ, az a legfontosabb eleme, és ennek az intézményi, pénzügyi körülményeinek a felállása sajnos nagyon lassan megy, most ugyan történt valami, állítólag lesz egy programiroda, amely elkezd a régi programok felülvizsgálatát, akkreditálását, néhány új program beindítását, de természetesen ezt nagyobb sebességre kellene állítani.

Azt hiszem, hogy az oktatáspolitikai vitákat nem tudjuk eldönteni, de a szakmai vitákat el tudnánk dönteni, és jó irányba tudnánk befolyásolni a munkát, és akkor én nagyon elégedett lennék. Szóval kellene találni valamit, hiszen komoly szakemberek vagyunk, tehát a hagyományokhoz illeszkedően, de mindig egy kicsit lépve is a modernizáció felé tegyünk már valamit, és szabaduljunk meg ettől az oktatáspolitikai kényszertől, amit sokszor ránk aggatnak.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Az előbb csak kérdésként tettem fel, de igen nagy örömmel hallom, hogy válaszként mondják az OKNT tagja, úgyhogy akkor erősíteném a nemzeti alaptantervnek ezt a kimeneti szabályozó szerepét, és azt gyanítom, hogy nem kell attól annyira félnünk, hogy mit várnak el. Jól tudjuk, a tanterv már annyiféle dokumentumot jelent, annyiféle műfajt jelent a tantervelmélet történetében, hogy a szakmánk nem annyira képzett, hogy ne fogadna el egy olyan, akármilyen nevű dokumentumot, amelynek megmarad a neve nemzeti alaptantervnek, de amely a kimenetszabályozásra koncentrálna. Én ezt nem látom aggasztónak.

Aggasztónak akkor találnám, ha emellett azonos időben nem jelenne meg az a bizonyos programszint - megkockáztatom: több variációban -, amely az iskolaszervezeti problémákat úgy kezelné, hogy a valós helyzetre reagál. Nem érett arra sem a szakmai, sem a politikai, sem a semmilyen helyzet, hogy egy huszárvágással kimondassék - és erre egyetlen politikai erő sem vállalkozik -, hogy

márpedig ilyen lesz az iskolaszervezet. Kialakult egy többlépcsős, egy eléggé variábilis, többszintű iskolaszervezet különböző iskolatípusokkal, és nem lehet olyan nemzeti alaptantervet csinálni, egy egyetlen, amely minden igényt kielégít, viszont egy erősebb, hangsúlyosabb kimeneti szabályozás mellé egy időben felkínálni egy olyan programszintet, amely nagyjából leképezi az uralkodó vagy a kialakult iskolaszervezeti lehetőségeket, amely a 4+ verziót is és a 6+ verziót is - nem részletezem - programszinten kezelni tudná, akkor azt, úgy gondolom, a szakma el tudná fogadni. Csak ehhez az kell, hogy a kettő ne egymás után legyen, mert hogyha most a NAT-bizottság előáll egy olyan NAT-tal, amely akár az Országos Köznevelési Tanácsnak a szakmai véleményét is a zászlajára tűzve, de csak a kimeneti szabályzást, nem értenék az emberek. De elfogadnák, még egyszer mondom, ha ott lenne mellette ajánlat formájában egy olyanfajta variáció, amely leképezi a meglévő iskolaszervezetet. De ez nem a Vass Miklós úrék kompetenciája...

ELNÖK: *(Alig hallhatóan:)* Meg nem is a Vass Vilmoséké! *(Derűltség.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: Tessék?

ELNÖK: Mondom: meg nem is a Vass Vilmoséké! *(Derűltség.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: Vilmos, bocsánatot kérek! Én ezt az elgondolást pártolnám, és úgy gondolom, hogy a hozzászólók többsége valami ilyen irányba ment el. Talán ezt nem mondta még ki senki ilyen markánsan, de azért tisztelettel ajánlom továbbgondolásra, hogy nem volna-e járható út egy ilyen paralel építkező valami.

És még egy: a kerettanterv fogalmánál meg kell állapodnunk, ha rövidesen nem születik valami egyéb, hiszen az van benne a törvényben. De a kerettanterv fogalma is elég nagy átalakuláson ment át, hiszen emlékezzünk rá, '93 óta szerepel a törvényben, amikor még arról volt szó, hogy ennek eleve két dokumentuma lesz, aztán megszületett a nemzeti alaptanterv, ami megint csak egy kicsit más lett. Tehát ezek nem olyan évszázados, rögzült dolgok, és ha lekopasztjuk róluk azokat az érzelmeket, amelyek a kerettantervekhez fűződtek, akkor ez kezelhető lenne, és akkor ezt a programszintet mégiscsak kerettantervnek lehetne nevezni, többes számban, hiszen a törvény is ezt tartalmazza. És akkor ez nem zárja ki sem a jelenlegi törvényt meg a módosítás előtt álló törvényt sem, sem azt, hogy az iskolaszervezeti sokféleséget leképező programok, azaz kerettantervek ajánlat formájában kísérjék azt a nemzeti alaptantervet, amely alapvetően a kimenetre koncentrál. Hiszen az ördög a részletekben bújik meg, és nem védhető az, amit félreértelmeznek egy rossz olvasásban.

Példaképpen az érettségi követelményeket hadd hozzam fel. Hiába dolgozzák ki ezt szakmailag akármilyen korrektül, a pedagógus, a szülő meg a gyerek érettségi mintafeladaton keresztül érti majd meg azt az üzenetet, amit az érettségi követelményekben a szakma megfogalmazott. Ugyanilyen párhuzamot látok a kimenet-szabályozásra koncentráló Nemzeti Alaptanterv és programszintajánlat, azaz a kerettantervi ajánlatok között. Azon keresztül megérthető, hogy hányféleképpen lehet 12. év végén elérni azt az eredményt, amit a NAT Bizottság meghatároz. Ez valóban más irányt szabna ennek a munkának, viszont úgy sejtem, hogy a legkevesebb ellenállást ez váltaná ki, mert sokféle érdeket kielégít, érthető és kezelhető.

Még egy megjegyzésem lenne, ha megengedik. A pedagógiai kultúránkat nem lehet egyik napról a másikra megváltoztatni. Hosszú ideig kell számolnunk még azzal, hogy bármilyen jól kidolgozott programajánlatok, kerettantervek, bármik vannak, pedagógusaink nagy többségének - megkockáztatom, hogy jóval több, mint ötven százalékának - a tartalmi szabályozó eszköz még mindig a tankönyv, és abból tanít.

Sajnos ez így van, ezt tapasztalom, bármerre járok. Nem tudják a pedagógusok a saját maguk által gyártott helyi tantervet sem felmondani. Nincsenek vele tisztában. Nem rendezkedtek még be az iskoláink arra, hogy ezt evidenciában tartsák. Kivételt képeznek az olyan iskolák, mint a Gyurié és az én volt iskolám, ahol valóban egy többéves, nagyon komoly tantervépítő munkával azonosult a tanári kar, és azóta is gondot fordítanak arra, hogy az újonnan belépők is azonosuljanak vele. Ha ez a valóság, akár tetszik nekünk, akár nem, akkor annál inkább meg kell gyorsítani ezt a bizonyos programszintű munkát is, amely a tankönyvíróknak és a tankönyvet jóváhagyóknak segítséget ad arra, hogy ne az legyen, hogy most már lesznek jó és elfogadott tankönyveink, de mégis ezerféle dolog zajlik az iskolákban. *(Az elnök és Kosinszky Zsuzsa egyeztetik a hozzászólók sorrendjét.)*

ELNÖK: Vekerdy Tamás!

DR. VEKERDY TAMÁS: Rövid leszek, és Jóska majd mindjárt válaszolhat.

Teljesen egyetértek azzal, amit Hoffmann Rózsa mondott, és egyetértek azzal is, amit Ica mondott. Nagyszerűnek találnám, ha abban az OKNT egyet tudna érteni, hogy 10. végén és 12. végén, a valódi kimenetek végén, amivel hihetetlenül ügyesen megkerültük a politikusok vitáját, hiszen az négy is, hat is, és mindenféle egyéb.

Amit mondani akartam, az egy apróság, és tulajdonképpen csak Nagy Jóskának szerettem volna ezzel válaszolni. Röviden arra szerettem volna felhívni a figyelmet, hogy ne törődjünk az Akadémiával. Nagyon tisztetem az Akadémia jelen lévő képviselőit, de vegyük észre, hogy az Akadémia katasztrófális intézkedéseket tudott hozni nagy jóakarattal, nagy műveltséggel és jó szándékkal. Zoli ne haragudj, de ezt ki kell mondani. *(Dr. Hoffmann Rózsa: '78-ban.)* Igen. Fehérkönyv, satöbbi. Nem a fehérkönyv volt a baj, hanem hogy azt lenyomták metodikai hozzáigazítás nélkül, mint tananyagot, satöbbi, satöbbi. Katasztrófa.

Tehát az Akadémiának fogalma sincs arról, hogy mire van szükség az iskolában. Az Akadémia, mint egy pártközpont, vagy mint Nagy Frigyes el akarja rendelni, hogy mi történjen az iskolában. Ne rendelje el! Ez a véleményem.

Ezenkívül például itt van még a természettudomány. Vass Vilmostól tudom, ez nagyon érdekes volt, hogy hiába csökkentettük a természettudományos tárgyakat - ezt a múltkor már említettem -, még mindig két és félszer annyi jut egy időegységre, mint boldogabb, nyugatibb, demokratikusabb államokban. Zárójelben mondom, hogy tudjuk, hogy a természettudományokat mindig nagyon szeretik a diktatúrákban, mindig nagyobb helyet adnak nekik. Az Akadémia természettudományi részlege most kifogásolja, hogy ez visszaszorul, de ezzel nem szabad törődni.

Ugyanazt mondom most, amit az előbb, csak most az Akadémiára kihegyezve. Fantasztikusan jónak tartanám, ha az OKNT-nek mersze és ereje volna megtámogatni Vass Vilmosékat abban, hogy azt a NAT-ot, magtantervet - ahogy tetszik - készítsék el, amire utalt, vagyis amit én kihallani véltem az utalásaiból.

ELNÖK: Most akkor én jövök. Én tényleg nagyon rövid leszek. Az az érzésem, hogy mi nem arról vitatkozunk, amit nekünk Vass Vili előterjesztett. *(Közbeszólás: Helyes.)* Ez teljesen helyes, csak vonjuk le a konzekvenciát. Emlékeztetni szeretnék arra, amikor először felmerült, én provokáltam Báthory Zoltánt, hogy mégis hogy képzelik el, hogy erre az időre egy új NAT készül. Akkor tulajdonképpen abban állapodtunk meg, hogy nem is lesz ez olyan nagyon új NAT - emlékezzenek csak rá, ott van a jegyzőkönyv is, utána lehet nézni -, mert végül is itt vannak bizonyos tanulságok, amelyeket nem érünk rá nagy tudományos vizsgálatokkal lefedni. A józan eszünkkel tudjuk, hogy a PISA kijelölt bizonyos irányokat. Most történik egy

korrekció, és azután majd kapunk időt arra - nem az OKNT, hanem a szakma -, hogy végiggondolja azokat a kérdéseket, amelyekről mi most beszélgetünk.

Megdermedek a határidőktől, amelyeket megint nem a szakma diktált, hanem a politika. Valamilyen oknál fogva itt szeptemberben készen kell lenni egy dokumentumnak, és hol jövünk mi ahhoz, hogy a szeptemberi határidőhöz képest azokon a kérdéseken gondolkodjunk, amik itt felmerülnek - a funkciótól kezdve a szintekig és a szakaszokig.

Vili győzelemként adja elő, hogy sikerült hat hetet nyernie a miniszterrel vagy nem tudom kikkel való eszelős vitában. Ennek tanúi vagyunk Ilona más szinteken is, hogy folytonosan be vagyunk zárva egy olyan ringbe boksolni, ami nem a mi ringünk. Amiről itt ma szó van, az a mi ringünk, arról beszél Gyuri, arról beszél Báthory.

Most vegyük magunknak a bátorságot, mert most nem hozunk határozatokat, csak leszögezzük valamit - nagyon fontosnak tartanám, hogy ez a jegyzőkönyvben jól és markánsan jelenjen meg -, hogy két különböző dologról van szó. Az egyik az, hogy milyen funkciónak kell megfelelnie egy olyan dokumentumnak, amely korszerűen akarja szabályozni a magyar közoktatás tartalmi kérdéseit és szintjeit. Erről folyt itt most a vita. Boldog volnék, ha... Hová megyünk el Rózsa? Te szoktad mondani. (*Dr. Hoffmann Rózsa: A sziráki kastélyba, de tudok annál jobbat is.*) Most ezt komolyan mondom, és nem a humor kedvéért. (*Horn György: Jobb például a Louvre.*) Az is jó. Tényleg menjünk el egyszer valahová úgy, hogy elvisz minket egy autóbusz, nem vagyunk időhöz kötve, és kisebb és nagyobb csoportokban és együtt is lehet erről a kérdéstről beszélgetni.

Boldog volnék, ha például a különböző koncepciókról lenne előttünk valami írásos anyag, aminek az alapján vitatkoznánk. Egy kicsit rögtönözünk mindannyian, de jó lenne, ha leírnánk, és azt mondanánk, hogy hogyan fest az a rendszer, amelyben csak kimeneti szabályozás van, és 12. és 10. évfolyamon milyen konzekvenciái vannak, hogy viszonyul ehhez a rendszerhez az iskola szerkezete, a pedagógusképzés, és így tovább. Egy másik pedig egy másik koncepciót tenne le. Ez a vita biztos jól elszórakoztatná Vass Vilit. Hogy mit fog ezzel szegény csinálni a mostani határidőhöz képest, ezt még nem tudom, de sírjon az ő mamája.

Itt most tényleg arról van szó, hogy mi elmondtuk, ami van, de csináljuk meg, határozzuk el. Azt kérem az OKNT-től, hogy határozzunk el még a közeli időben egy ilyen nagy beszélgetést, amire esetleg lefektetnek különböző téziseket - itt önként vállalkozók a saját hozzászólásaik közül -, és arról csináljunk egy jóízű, igazán szakmai vitát, ahol nem törődünk a megrendelések határidejével, és az iskolaszervezeti, politikai pártok közötti vitával.

HORN GYÖRGY: Szerintem nagyon gyakorlati dolgokat mondtok Vass Vilinek. Azt mondjuk, hogy ne dőljön be a 4--6--8--12-nek. (*Derültség. - Közbeszólás: Jó humorod van.*) Azt mondtuk, hogy ne május végén találkozzunk vele. Most arról beszélünk, hogy ide ne hozzon 4-6-8-12-t, hanem legyen magtanterv. Ezeket, ilyeneket mondtunk. Ez szerintem nagyon gyakorlatias. ügy. (*Dr. Báthory Zoltán: Artikulálni kellene ezeket!*) Bocsánat, hogy beleszóltam! (*Közbeszólások.*) Magtantervet akarunk, részletes követelmények nélkül - ha szavaznánk -, kimeneti szabályozás felé mozdulással, sőt... Ilyeneket mondtunk.

ELNÖK: Én megpróbálom megfogalmazni...

HORN GYÖRGY: Ezt fogjuk támogatni, és ezért ülünk most itt. Vagy nem?

VASS VILMOS: Csak még én is szeretnék két percet kérni, hogy én hogy értem a vitát. (*Derültség.*) Mert most már mindenki elmondta, hogy hogy érti...

DR. HOFFMANN RÓZSA: Kapjon már szót ő is!

ELNÖK: Igen. Mondom, kik jönnek: Nagy Jóska, Szabados Lajos.

NAGY JÓZSEF: Elnézést, hogy kezdtem erőszakos lenni, hogy szót kapjak! Tudniillik amit én elmondtam, az nem az én véleményem, hanem nagyon élesen próbáltam megfogalmazni, hogy ami most történik, az milyen problémákat vethet fel. És nem azt mondtam, hogy figyelembe kell venni az akadémikusokat, hanem azt mondtam, hogy..., most megfogalmazom: nem kell őket fölöslegesen provokálni. Mert az történik most, hogy ők félreértik azt, amit... Na jó, ezt most nem akarom még egyszer elmondani. *(Dr. Trencsényi László közbeszól.)* Anélkül is provokáljuk őket. *(Dr. Vekerdy Tamás elhagyja az üléstermet.)*

Szóval most azt mondanám el, hogy énszerintem mit lehetne és kellene csinálni, de ha a Zoli most elájul és fel kell locsolni, készüljete! *(Dr. Szabados Lajos: Van víz!)* Van víz? Jó.

ELNÖK: Miért kellene fellocsolni?

NAGY JÓZSEF: Először is teljesen egyetértek azokkal, akik a kimenetszabályozást hangsúlyozzák. Én ezt még továbbberősíteném két-három mondattal. Mi az, amire a tisztességes pedagógus figyel? Az, hogy a gyereket felvegyék az egyetemre, és hogy olyasmire tanítsa, amivel a felvételi sikeres lesz. Ha az érettségi lesz ilyen funkciójú, arra fog figyelni, hogy felveszik-e a hatosztályosba, meg hova. Tehát az iskola teljesítménye az adott szakasz - bármilyen szakasz - végén... *(Dr. Trencsényi László: Ezt akkor mondtad, amikor a Vekerdy kiment! - Derültség.)* Tehát a kimenet határozza meg, hogy a pedagógus mit csinál. Építhetünk mindenféle tantervet, az az iskolai osztályban nemigen fog hatást gyakorolni - legfeljebb arra, hogy aztán milyen tankönyvek készülnek, az meg ott fog porosodni a polcon. Tehát itt erőlködünk, mindenfélét csinálunk, csak azt nem, amivel tényleg befolyásolni lehet azt, hogy mi történjen az osztályokban, hogy tényleg képességfejlesztés legyen, hogy tényleg... *(Dr. Báthory Zoltán: Hol kell elájulnom?! - Derültség.)* Most mondom:

Én nem csinálnék semmit. Van egy nemzeti alaptantervünk *(Dr. Vekerdy Tamás visszajön az ülésterembe.)*, azt ki lehetne egy kicsit javítani, lehetne adaptálni, meg kellene nézni, milyen hibák vannak benne, és 12 évre fel kellene tupírozni, kész, ez van. És van kerettantervünk, ez is van. *(Dr. Báthory Zoltán: Azzal mit csináljunk?! - Derültség.)* Nem baj, hogy vannak, de ha akarsz, úgy lehet venni, hogy nincsen. Hanem vizsga- és értékelési követelményeket kell kidolgozni és kimenetszabályozást kell működtetni. Ha ezt csináljuk, akkor nem számít az iskolaszervezet sem, nem számít az, hogy keret vagy nem keret, meg hogy mag vagy nem mag. Ez most van, ezt már lenyelte a társadalom, és ha nem piszkáljuk, akkor vihar sincsen, de ahányszor elkezdjük piszkálni, annyiszor kezdődik minden előlről. És én megjósolom, hogy ha belemegyünk ebbe a programba, és végig akarjuk csinálni, a kormány négyéves ciklusának a lejártá felé egy-két évfolyamban bevezetődik, és ha egy másik kormány jön, vagy ugyanez is akár, akkor újra elkezdik előlről az egészet, és ebből van már mindenkinek elege.

Tehát: nem hiszem, hogy meg lehet tenni, amit mondtam, de nekem ez a szilárd véleményem. Vegyük tudomásul, hogy van egy, a maga műfajában jó nemzeti alaptantervünk, van egy kerettanterv-rendszerünk, a kettő egymásra épül, és egymást nem üti agyon. Mert egy ideig a nemzeti alaptanterv volt túlsúlyos, aztán a kerettanterv lett túlsúlyos - most a kettő feloldódott, és együtt vannak, mind a kettő ajánlás bizonyos értelemben. *(Dr. Báthory Zoltán: Nincsenek együtt!)* De ki az, aki

elfogadná azt, hogy a kimenet legyen, tehát legyen egy érettségvizsgakövetelményrendszer, és legyen esetleg egy tízévfolyamos, a 10. év végén, de én inkább azt mondanám, hogy a 6., a 8. és a 10. évfolyam végén működtessünk diagnosztikus értékelési rendszert, és ezzel lehet szabályozni. Kész.

ELNÖK: Szabados Lajos, és utána le fogom zárni a vitát, megmondom, miért... *(Dr. Trencsényi László jelzésére:)* Jó, akinek már levegőben volt a keze, megkapja a szót. Csak azért, mert hogy abba a hibába ne essünk, hogy elmondunk egy csomó dolgot, lényegileg rögtönözve, és utána döntünk. *(Nagy József: Ja, hogy dönteni akarsz?!)* Nem akarok dönteni! Szóval én most nem szeretném megszavaztatni, hogy kimeneti szabályozás, mert ez egy dilettáns dolog volna. Ha azt mondjuk, hogy csináljunk egy konferenciát magunk között, és arra készítsünk előterjesztéseket, amelyekre készülni lehet, ahol egy ilyen koncepciónak megvannak az oldalági leágazásai, amikor tehát viszonyulni lehet nem egy hozzászólás fajsúlyú ügyszóhoz, hanem egy tervhez, egy koncepcióhoz, akkor utána azt mondhatjuk, hogy ahelyett, amit a Vass Vilivel csináltak, mi ezt a koncepciót javasoljuk. De pillanatnyilag itt ötletek hangzottak el. Van konszenzus abban, hogy kimenetszabályozás, de ha már megkérdezném, hogy hányadiknál, akkor már nem biztos, hogy olyan egyértelmű volna a konszenzus. A dokumentumok szabályozó erejére nézve is nagyon sok minden hangzott el. Ez fontos neked, Vili, bár nem tudom, hogy mennyit segítettünk.

Szóval vagy el akarunk fogadni egy előzetes iránymutató álláspontot határozati érvennyel, és akkor én azt javaslom, hogy szenteljünk ennek egy komoly vitanapot, és adjunk még valamilyen ajánlást a Vilmosnak, vagy az államnak, vagy a kormánynak, vagy akár a parlamentnek, és akkor azt csináljuk, ami a dolgunk, mondaná a Horn Gyuri, végre azt csinálnánk. Vagy pedig arról van szó, hogy megint elfogadtunk egy kész koncepciót, körülbelül az a szinonimája a dolognak, mint ami az óraszámcsökkentés volt, csak másként: elfogadtunk egy határidőt, elfogadtuk, hogy addigra kész kell lennie a NAT-nak. Most még kicsit nagy a hangunk, mert nem vagyunk döntési helyzetben, szabadabban fantáziálunk, és mennél közelebb kerülünk a döntéshez, annál jobban szorulunk be abba a ringbe, amelyben bokszolnunk kell, én meg annál rosszabbul érzem magam, de ez egy szubjektív megjegyzés volt, csak valahogy össze kell foglalni. Én fogok elájulni, de még a Báthory előtt, látom az arcán. *(Derültség.)*

Szabados Lajos.

DR. SZABADOS LAJOS: Ugyanazt akartam elmondani, amit te elmondtál, köszönöm, hogy megelőztél. Meg szeretném erősíteni: annak, amit most itt csinálunk, így nincs értelme. Annak van értelme, hogy minimum két napra elvonulunk valahova, akinek elképzelése van, az írja le, és arról kezdjük el beszélgetni. Ez fontosabb kérdés annál, mint hogy ilyen gyorsan elintézzük, én nem szeretném ilyen gyorsan elintézni. Én erre szeretnék időt szánni, és két napot, azt hiszem, mindenki szívesen áldozna erre. Köszönöm.

ELNÖK: Trencsényi László.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Először arra inteném az OKNT-t kicsit humoros formában, hogy akkor ezt a NAT-konferenciát a sziráki kastélyban - szegény Brezsnaynszkynak már elment a vonata - egy pedagógusképző intézményben és drogmentes környezetben kell tartanunk, mert hiszen határozatunk van ezen konferenciák megrendezésére is. Csak aggódom, hogy - hogy mondjam? - egyik álmunkból lépünk a másikba, és ezek az ígéreteink ott maradnak...

ELNÖK: De hogy jön ehhez a drog? (*Derültség.*)

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Úgy, hogy arra is van határozatunk, hogy tartunk egy drogkonferenciát. (*Horn György: Igaz, meg pedagógusképzésit is!*)

ELNÖK: A pedagógusképzési már indul.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A másik dolog pedig az, hogy Nagy József azt mondta itt, hogy vegyük tudomásul, hogy van egy jó NAT-unk. Én ezt akkor hiszem el, ha valaki eleget tesz az OKNT azon határozatának, miszerint a NAT '95-ről születik egy ilyen értékelés. Amit itt a Jóska mondott, azt nem tekintem annak, tehát csatlakozom Dobos Krisztinához: én egy ilyen tanulmányt, egy egyoldalas, kétoldalas, tízoldalas tanulmányt szeretnék látni, amely ezt a dolgot valóban bemutatja egy funkcionális elemzésben, akár összegezve ezeket, amire határozatunk is van, konferencia nélkül.

De hogy konstruktív legyek: nagyon fontosnak tartom, és a NAT történetében már volt ilyen, a definíciós bizottságot. Újra kellene egy ilyen szótár, különösen, hogy újabban úgy van, hogy az összes tantervelméleti fogalomnak - most elnézést kérek, hogy karikírozom -, van egy Magyar Bálint által használt jelentése, és egy Pokorni Zoltán által használt jelentése. (*Közbeszólás: És egy Hiller.*) Arról nem is beszélve, hogy van egy Magyar és egy Hiller. Ebben a vonatkozásban itt világossá kell tenni ezeket a fogalmakat.

A második, hogy szeretném, ha komolyan vennénk azt, hogy a létező tantárgyi rendszerben legalább fele ab ovo nem rendelkezik tankönyvvel, mert nem olyan jellegű tantárgy. Az ilyen tantárgyak száma éppen a modernizációs tartalmak jóvoltából nő - például tánc és dráma. Aki tankönyvből tanít táncot, az amputáltassa a lábait, nem tudok jobbat mondani. (*Derültség.*)

A másik, hogy vannak tankönyvellenes pedagógiák, ráadásul létező kerettantervvel, mint például a Waldorf-pedagógia. Tehát azt, hogy a tankönyv szabályoz, egy definícióban nagyon pontosan körülhatárolnám, hogy melyik az a mező, amelyikre értelmezzük, és melyik, amelyikre nem, mert így félrevezet. Ugyanez a gondom a program kifejezéssel. Most már még több értelmezése van, és ráadásul megtudtam - nagyon boldog vagyok tőle -, hogy lesz egy program bizottság, amely az akkreditáció szempontjából felülvizsgálja a létező programokat, még az OKÉV-ban lévőket is. Az OKI-ban lévőket soha nem állították magukról, hogy programok, tehát ennek a felülvizsgálata ilyen értelemben nyugodtan elmaradhat, hiszen ha jól tudom, a programon azt értjük, amit Környei államtitkárként pedagógiai rendszereknek nevezett. (*Horn György: Szüdi találta ki.*) Szüdi találta ki? Jó. Mindegy. Ezért van szükség neveléstörténetre is.

Pedagógiai rendszer az, amelyiknek van tanterve, tankönyve, taneszköze, értékelési rendszere, továbbképzése és szervezése. Ezt egyébként a létező tantárgyi rendszerekre - erről már volt szó -, tényleg Környei államtitkár tette, ezt az átvizsgálást elvégeztette. Tehát a rendelkezésünkre áll egy ilyen adatrendszer, erről egyszer már volt szó, és azt hiszem, hogy öt felelt meg annak a kritériumnak, ami tantárgyi rendszernek és programnak nevezhető. Tehát ilyen szempontból egy nem létező fekete macska van ebben a fekete szobában. Ezért kellene nagyon pontosan definiálni - persze azután majd jogszabályban is. Most éppen Rózsa nincs itt, akivel ebben nagyon egyetértének, hogy nyilván a szakmai definíciók után ezt bizony következetesen végig kell vezetni a jogi szabályozásban is, akár az értelmező rendelkezéseknél, akár másutt, mert különben a politikai értelmezés és a szakmai értelmezés mindig elmegy egymás mellett. Ehhez nem kell konferencia, de a NAT Bizottságnak szívesen ajánlok egy ilyen feladatot - sárga tollal megjelölve.

ELNÖK: Vass Vilmos hozzászólása után még egy nagy lélegzetvétellel abban az ügyben döntsünk, hogy akarunk-e ezzel még egyszer foglalkozni, vagy sem. Ha igen, akkor annak leszögezzük a konkrét időpontját is. Vass Vilmos!

VASS VILMOS: Nagyon nagy örömmel hallottam, hogy néhányan azt észrevételezték, hogy én hogyan éltem meg ezt a beszélgetést. Engedjék meg, hogy elmondjam, hogy hogyan éltem meg. Anyukám egyébként jó egészségnek örvend, és nagyon vidám, tehát nem olyan sírós fajta. *(Derűltség.)*

Kifejezetten világosan érzékelttem, hogy a Nemzeti Alaptanterv felülvizsgálata előkészítettséget kíván meg. A Nemzeti Alaptanterv felülvizsgálatára szükség van, ezt is nagyon jól érzékelttem. Úgy gondolom, hogy arra a fajta munkára is szükség van, amiről nyugodtan mondhatom, hogy kettő éve végezzük, igaz, hogy ezek a munkálatok szervezettebb formában december végétől jelentek meg.

Egy dologra szeretném felhívni a tisztelt tanácskozáók figyelmét. Amit első szóként felírtam magamnak a negyedik hozzászólás után, ez az időcsapda. Mindnyájan érzékeljük azt, hogy egy olyan időcsapdában mozog az a projekt, amit vezetek - függetlenül, hogy van haszna vagy nincs, de szerintem van -, amelyben nem tudom, hogy milyen kompetenciája van az OKNT-nek, hogy ezt az időcsapdát feloldja. Érzékelhető az, hogy én tényleg sikernek élem meg, hogy sikerült egy pár hónapot kiharcolni. Sikernek élem meg, mert egy hatvanfős szakmai testületet irányítok, és ha ők lélegzethez jutnak, világos irányelvekhez jutnak, akkor úgy gondolom, hogy az egész Nemzeti Alaptanterv felülvizsgálatának a szakmai legitimációja jóval erősebb lesz.

Azt azonban, hogy az időcsapdából kikerüljünk, nagymértékben támogatnám szoros határidővel, ha egyértelmű vezérfonalat kapnánk arra vonatkozóan, ami most számomra nem egyértelmű a beszélgetés után, mert különböző elvek, különböző szabályozási rendszerek, különböző megközelítések, különböző terminológiák hangzottak el itt is. Hangsúlyozom, hogy itt is, mert a hatvanfős szakmai bizottságon belül is. Ezt én már számos alkalommal megéltem az operatív csapat megbeszélésén, sőt, egy hattagú NAT Bizottság esetében is.

Megboldogult Szebenyi Péter azért tett némi kísérletet arra vonatkozóan mind a két vonalon, hogy a NAT '95-öt értékelje Ballér tanár úrral. Ez kifejezetten kitűnő szakmai anyag. Ballér Endre jelezte nekem, hogy ezt alapul fogja venni abban a munkálatban, amit hamarosan el fog kezdeni. A vita, a megbeszéltek, az elhangzottak során nekem az a következtetésem van, hogy Ballér tanár urat megkérjem arra vonatkozóan - a '98-99-es adatokból, az emlegetett NAT tíz évének a tanulásaiból, valamint éppen a Nagy professzor úr tiszteletére elkészült kötetből, amelybe például Szebenyi Péter írt egy tanterv-tipológiai tanulmányt -, hogy a definíciós bizottság munkálatai nyomán tisztázza a tantervi fogalmakat. Tehát úgy gondolom, hogy a NAT értékelése, az értékeléshez szükséges háttéranyagok, és még sorolhatnám a szakmai anyagokat - ezek megvannak. Ami nincs meg, amit Trencsényi László javasolt, hogy ebből egy rövid összefoglalást, egy munkaanyagot nekem nagyon gyorsan meg kell szerveznem az ügyben, hogy tovább tudja gondolni az OKNT a vezérfonalat. Ezt nagyon gyorsan le kell tennem az asztalra. Ez az egyes számú tanulság a mai beszélgetésből.

A másik, hogy szeretném jelezni a kimenetszabályozás híveinek, hogy a nemzetközi példák azt mutatják - a novemberi PISA-szimpóziumon az oktatáspolitikai megközelítések is - hogy egy vegyes szabályozásnak van értelme a rendszerben. Egy puha bemeneti szabályozásról - szándékosan használom a puha szót, és a magot is igyekszem kerülni - és egy kimeneti pontról van szó. Azonban nekem a munkálataimban nagyon nagy segítséget jelentene, ha a kimeneti pontnál - amiket

valóban hallottunk, azokat a mágikus számokat - egy ilyen vezérfonal nem június 12-én derülne ki. Tehát nekem a hatvanfős szakmai testület elé hetente, havonta újabb és újabb koncepciót vinni igazándiból nem lenne egy szerencsés dolog. Ez az időcsapda mellett kőkeményen hátráltatja a munkálatokat.

A programszintre vonatkozóan úgy gondolom, hogy egyértelmű az a szándék, hogy az amit csinálunk, egy hosszú távú stratégia szerves része. Nem szeretném azt, ha most csak olyan munkálatokat végeznénk el, amely mondjuk egy oktatáspolitikai kívánalom. Hiszem azt, hogy ennek van értelme az elkövetkezendő 10-15 évben. Számos ország végigélte ezt, megcsinálta, és sikeresen megcsinálta. Mindent el fogok követni, hogy a programszintet elindítsuk, és a programszintet arra a színvonalra hozzuk, ami a NAT-felülvizsgálati munkához kapcsolódik.

Szívesen szeretném jelezni, hogy ahol ez a vezérfonal elkészül - lehet Szirák, vagy a Louvre, vagy lehet az Oktatási Minisztérium -, szeretnék én is ott lenni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Biztos, hogy meg fogunk hívni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Egy mondat erejéig, csak a jegyzőkönyvnek: hogy a Ballér-Szebenyi memorandumot annak idején az OKNT nagyon élesen vitatta, például Pócze Gábor. Úgyhogy azt a jegyzőkönyvet érdemes az archívumból elővenni.

HORN GYÖRGY: Sőt Ballér tanár úr levette róla a nevét.

VASS VILMOS: Két anyag készült...

HORN GYÖRGY: De itt az implementációs anyagról van szó, ahol a Bandi utólag nem vállalta a szerzőtársaságot. Csak hogy tisztázzuk a dolgokat! (*Párhuzamos beszélgetések. - Zaj.*)

ELNÖK: A következőkben érzem, hogy nagyon gyorsan dönteni tudnánk, ha akarnánk. Az egyik az az alapvető kérdés, hogy a szabályozás súlypontja helyeződjék át a kimenet oldalára, tehát hogy erőteljesebben érvényesüljön a kimeneti szabályozás logikája; továbbá hogy ha kimenet, akkor mely pontokon manifesztálódjanak ezek a kimeneti követelmények. (*Nagy József: És milyen fajtájúak legyenek, vizsga vagy csak mérés!*) És hogy milyen fajták legyenek, nyilván. Ebben a kérdésben akarunk-e egy kötetlen, de bizonyos előkészítő anyagok birtokában lefolytatandó beszélgetést csinálni? Igen?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Az lenne a jó, ha a NAT-bizottság és az OKNT együttes ülést tartana ez ügyben.

ELNÖK: Köszönettel vesszük. A Vilit úgyis meg akartuk hívni, illetve ő felajánlotta, hogy eljön. Akkor abban a formában, hogy mi ezt most eldöntjük, és akkor tisztelettel meghívjuk a NAT-bizottságot (*Vass Vilmos: Három tagja itt van, az 50 százalék!*), amelynek három tagja itt van, és akkor ennek a két grémiumnak a közös rendezésében tartunk egy ilyen beszélgetést. Van valakinek ez ellen kifogása? (*Senki nem jelentkezik.*) Nincs. (*Horn György: Majd a naptár lesz!*) Mindjárt jön a naptár.

A második kérdés, ami még ehhez tartozik: azzal egyetértünk-e, hogy ez elé készüljön vagy készüljenek valamiféle olyan szakmai tézisek - nem kidolgozott nagy tanulmányok -, amelyek mentén vitatkozni lehet és amelyek túl a vágyak leírásán bizonyos konzekvenciák levonása irányába is mozdulatokat tesznek. Tehát azt mondja: ha csak egy pont van, a 12, akkor honnan tudja a 4. osztályos tanító néni, hogy mit kell

tudni? Ezek eléggé praktikus, pragmatikus kérdések. *(Nagy József: És ha őszig meg kell csinálni, akkor mit tehetünk?)* Én ezt kiküszöbölném, ugyanis azt gondoltam, hogy értelmes beszélgetést akarunk folytatni, és ha ezt őszig meg kell csinálni, az kizárja, hogy értelmes beszélgetést folytassunk. Nem úgy, hogy önmagában ne legyen értelme, de akkor az időcsapdából nem lehet kikerülni. De nem akarom ezt prejudikálni... *(Dr. Báthory Zoltán: Nem kell ezt belekeverni!)* Nem keverem bele, én azért nem említettem... *(Dr. Báthory Zoltán Nagy Józsefre nézve: Én meg lefogom!)* Te fogjad le! *(Derülség.)*

NAGY JÓZSEF: Vagy van idő tisztázásra, vagy nincsen. És akkor vitatkozhatunk arról, hogy mi van...

DR. DOBOS KRISZTINA: Ne haragudjon, bocsánatot, hogy beleszólok, de ez egy elvi tisztázás. Az elvi tisztázásnak nincs köze ahhoz, hogy ebben a pillanatban mik a határidők.

ELNÖK: Így van!

HORN GYÖRGY: Abból a szempontból van még valami, hogy ugyan nincs köze hozzá, de olyan értelemben iránymutató az idő, hogy a Vilinek nem kell attól rettegnie július 12-én vagy nem tudom hányadikán, hogy azt fogjuk tőle számon kérni július 12-én, amiről itt általában beszélünk. *(Közbeszólások.)* Ezt megígérhetjük, nem?

ELNÖK: Nem akarom tovább ragozni. Az az érzésem, hogy világosan értették, Krisztina pontosan értette, és ez most nem akar abban az értelemben praktikus lenni, miközben nagyon praktikus lehet, mert ad egy meridiánt, amihez képest le lehet vonni a cselekvési fonalakat.

NAGY JÓZSEF: Mikor?

ELNÖK: Jó. Tehát készülnek ilyen anyagok, és a határidő után a következő kellemetlen kérdésem az lesz, hogy ki vállalkozik arra, hogy ilyeneket készít, vagy akár párban is csinálhatnak ilyet azok, akik úgy gondolják, hogy szabad társulással szívesen letennék ezt a koncepciót az asztalra.

Akkor először vegyük elő a határidőnaplót! *(Dr. Báthory Zoltán: A Vilivel ketten megcsináljuk! - Vass Vilmos: Nem mindent! Várjuk meg, az elnök úr naptárát!)* Egy nap vagy két nap legyen? *(Közbeszólások: Egy nap! Egy egész nap!)* Egy egész nap. Autóbuszt kell szereznünk, tehát nem vagyunk vonathoz kötve, lehetőleg elég korán indulunk, bőséges étkezést kapunk... *(Dr. Dobos Krisztina: Az nem jó, mert akkor mindenki alszik!)* Nem jó, mert mindenki alszik - aki alszik, az nem kap.

Csak a csütörtökökben lehet gondolkodni? *(Közbeszólások: Igen! Vass Vilmos: Nem! Veszprémben tanítok, azért értem ide 3-ra!)*

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Nem lehet eltolni április 10-ére, akkor amúgy is van OKNT.

ELNÖK: Április 10-én amúgy is OKNT-nap van, de nekünk április 10-én állást kell foglalnunk annak a dokumentumnak a sorsáról, amely a tananyagcsökkentés nevet viseli. Ezt határozatban fogadtuk el a múltkor, ennek záros határideje volt. Ha azt összekeverjük ezzel, akkor egyrészt más lesz a dolog hangulati háttere, amit én nem tartok lebecsülendőnek; ott nem vagyunk eléggé felszabadultak, itt meg felszabadulnunk kellene lennünk. De a Vili miatt nem tolhatjuk ezt nagyon hátrább.

(Dr. Szabados Lajos: 17-e! - Közbeszólások: Az a húsvéti hét!) És az akkor nem jó? Nagycsütörtök? (Közbeszólások: Az nem jó!) Nem igazán jó.

Kérem szépen, akkor az van, hogy ezt az április 10-ét kellene erre fenntartanunk, de akkor viszont keressünk egy nem csütörtöki napot, amikor határozatképesek vagyunk.

NAGY JÓZSEF: És mi van, ha 10-11-e, ha kétnaposra csinálnánk?

HORN GYÖRGY: Lehet, de nekem a 11-e rossz.

VASS VILMOS: Nekem is.

ELNÖK: És a 9-10-e?

VASS VILMOS: Ha egynapos és 10-e, akkor azt meg tudom oldani.

NAGY JÓZSEF: A tiéd egynapos, mert a másik nap a másik van.

VASS VILMOS: A másik nap, gondolom, a tananyagcsökkentés lenne.

ELNÖK: A tananyagcsökkentés, ahol határozatképeseknek kell lennünk. Kinek nem jó a 11-e? (Többen jelentkeznek.) Akkor ez már ugrott. (Közbeszólás: És a 9-e?) És a 9-e? (Ismét többen jelentkeznek.)

DR. SZABADOS LAJOS: (Horn Györgynek:) Neked mi jó?

HORN GYÖRGY: Csak a csütörtökök. Az én életem úgy van felépítve. Van egy iskola, óráim vannak...

ELNÖK: De 17-én, azért, mert már húsvéti hét, egy fél napra sem tudunk itt, Pesten összejönni? (Közbeszólások: Nem!)

DR. SZABADOS LAJOS: Próbáljuk már meg azt a 10-ét! Lehet, hogy belefér mind a kettő a 10-ébe.

ELNÖK: Rendben van. Korán találkozunk...

HORN GYÖRGY: Bocsánat, lefújhatjuk, de kaptunk egy meghívót az ombudsmani jelentésre fél 9-kor. Azt le lehet fűjni, de...

ELNÖK: Akkor azt kellene nektek áttennetek, mert az egy három személyt érintő ügy, ott jobban tudtok egyezkedni. És akkor azt kérem a vidéki kollégáktól, amit eleve az SZMSZ-ben is módosítottunk, hogy fizetjük a szállásukat itt Budapesten, hogy ha korán van az indulás vagy későig tart a dolog. Mert ha 10-kor találkozunk és estig be akarjuk fejezni a két napirendi pontot... (Közbeszólások.) Igen, tehát akkor reggel kellene indulni, egészen korán. Mennyire van ide kocsival, Rózsa?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Valahol itt van Nógrád megyében. Én még sosem jártam ott, nem ismerem, de szerintem másfél óra. (Párhuzamos beszélgetések. - Zaj.)

HORN GYÖRGY: Az egy bennlakásos intézet. *(Közbeszólások.)* De egy napra nem érdemes szerintem elmenni. Valahova elmenni akkor van értelme, ha éjszakába nyúlóan...

DR. SZABADOS LAJOS: Egy napra itt érdemes összeülni.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Nincs ennél egy kicsit tágasabb terem?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Igen, csak valami barátságosabb helyet kellene keresni.

KOSINSZKY ZSUZSA: Keresünk valamit.

ELNÖK: Pilisborosjenő?

DR. SZABADOS LAJOS: Maradjunk itt akkor már!

ELNÖK: Kocsival mennénk.

NAGY JÓZSEF: Idő, idő!

KOSINSZKY ZSUZSA: És ha Szentendrére kimennénk?

ELNÖK: Jó, megszervezzük.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Elnök úr, bocsánatot kérek!

ELNÖK: Tessék!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Szeretném, ha TSZKB-nak a nagyülés előtti egy órája meglehetne. Technikailag korábban - szakértői jelentés meg minden egyéb miatt - nem lesz módunk döntést előkészíteni. Nagyon reménykedem, hogy körvonalazódtak a döntési alternatívák. Tehát ha fegyelmezzük magunkat, és nem a stratégiai kérdésekről beszélgetünk újra - amiből látok kiutat, ha erről egy szöveget fogalmaznánk -, akkor ez nem lesz egy hosszú napirend, de csütörtökön reggel mielőtte egy órát szeretnénk egymással tölteni.

ELNÖK: Tehát döntsünk abban, hogy egynapos legyen-e! *(Többen bólintanak.)* Ha egynapos lesz, akkor elég korán fog kezdődni, és elég későn fog végződni, és Pesthez közel lesz.

HORN GYÖRGY: Nem lehet 24-e? Azt gondolom, hogy két napirendi pont lesz, és megint ugyanazt fogjuk csinálni, amit szoktunk, hogy nem lesz egyikre se idő.

ELNÖK: Én is ettől félek.

DR. KELEMEN ELEMÉR: Ha a TSZKB előkészíti a programot, akkor nem lesz hosszú. *(Zaj.)*

HORN GYÖRGY: Felhívom a figyelmet, hogy az érettségi bizottság egy határozás ülés után egy pontokba foglalt határozati javaslatot hozott. Hányig ültünk itt?

DR. SZABADOS LAJOS: Az nem jelent semmit.

VASS VILMOS: Azért nem kerültem sorra.

ELNÖK: Hozzuk a 10-i korai kezdést előre. Akkor Budapesten, vagy Budapesthez egész közel legyen, hogy autóval oda lehessen menni. Szentendre még belefér, mert az út alatt a TSZKB a hátsó ülésen megtarthatja az ülését. *(Zaj.)*

KOSINSZKY ZSUZSA: A vidékiek fel tudnak jönni ilyen korán?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Itt van az óriási terem az ötödik emeleten. Az én időmben még ott volt az OKNT-ülés.

ELNÖK: Akkor ebben úgysem lehet konszenzusra jutni.

DR. DOBOS KRISZTINA: Döntsön az elnök úr, és majd az elnök urat fogjuk szidni.

ELNÖK: Én döntök. Itt lesz a Szalay utcában. Szerzünk hozzá egy nagy termet. Bőséges ellátást biztosítunk. 10-én, kilenc órakor kezdünk. Kéretik tudomásul venni, hogy ez tovább fog tartani, mint négy óra, és az utolsó vonattal menjenek el a vidékiek.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Egy napirendi pont lesz?

ELNÖK: Reggel egy óra alatt lezajlik a tananyagcsökkentés, és utána következik a NAT, a "Konceptcionális kérdések a NAT körül" című napirend. Ezzel kapcsolatban előterjesztést ígért Báthory és Vass. Szeretném kérdezni Liskó Ilonát, hogy...

LISKÓ ILONA: Jaj, nem figyeltem.

ELNÖK: Nem rászólni akartam. Itt volt ez a kétszintű szabályozás, és kapcsolt részei. Markánsan megfogalmazódott egy igény. Ki vagy kik, melyik munkacsoport készít erről valamilyen előterjesztést? *(Liskó Ilona felé:)* Azért szólítottam meg, mert az egyik lelkes szószólója annak, hogy mások csináljanak egy... Már értem is. Olvasok az arcáról.

Akkor Szabados úr csinál egy ilyen előterjesztést. Más nem?

NAGY JÓZSEF: A kimenetről írok egy pár oldalt.

ELNÖK: Nem egy magasröptű teoretikus munka kell. Nem lebecsülni akarom a te holisztikus látásodat. *(Derültség.)* Gondoljátok végig, aki a koncepciót leteszi, hogy igen kétszintű, és a végén ezek 10-én kirajzolódnak. Betársul valaki Nagy Józsefhez? *(Senki sem jelentkezik.)*

NAGY JÓZSEF: Arra nincs lehetőség, mert nincs időm. Így be vagytok gyulladva tőlem? *(Derültség. - Zaj.)*

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Mit kell erről anyagot készíteni? *(Zaj.)* Akkor egy másik legyen a bemenet.

DR. SZABADOS LAJOS: Miért? Biztos az, hogy itt mindenki a NAT-ról akar beszélni? Vagy miért mondd?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Most állapotunk meg abban, hogy ez a NAT-nak szentelt nap, a NAT-ról szól.

DR. DOBOS KRISZTINA: Nem, hanem a tartalmi szabályozásról. *(Közbeszólás: Így a jó. - Zaj.)*

ELNÖK: Lajos a kimeneti szabályozást ígérte az előbb.

DR. SZABADOS LAJOS: Én más műfajban gondolkodom. Amiről most beszélünk, a NAT, és annak tatarozása, ez egy ismeretbarát valami, egy ismeretbarát továbbfejlesztése. Én nem látom se a készséget, se a képességet megvalósíthatónak ebben a koncepcióban. Nekem ez a bajom.

ELNÖK: Ez belefér ebbe a dologba, ezt is leírhatod. Itt felmerült egy nagyon éles kérdés, és most senki nincs, aki letenne az asztalra róla három sort.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Amit Ballér Endréék csináltak, az nem jó kiindulópont?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A problémákat felvetjük. Bemenet, kimenet. Nem döntünk el semmit. *(Zaj.)*

ELNÖK: Mikorra kapjuk meg?

DR. DOBOS KRISZTINA: Tegyük fel a leglényegesebb kérdést is. Ha a pedagógusképzésben és a továbbképzésben nem változik semmi, akkor mit ér ez a tartalmi szabályozás. *(Zaj.)*

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Ezért van a pedagógusképzési bizottság.

ELNÖK: Eddig nem tudtam referálni, hogy már a miniszter úrnak is elkészült a meghívólevél. Ezt Brezsnnyánszkyval együtt fogalmaztuk, hogy április második felétől kezdve a május közepéig tartó időpontban az összes érintett részvételével csinálnánk egy pedagógusképzési konferenciát, amelyen reméljük a miniszter úr részvételét és megszólalását. Ez az egymás mellett futó, egymással érintkező vagy polemizáló koncepciók megszólalási lehetőségét biztosítja. Ezt az OKNT rendezi. A helyszínt a debreceni egyetem adja. A pedagógusképzési bizottság a Zsuzsa apparátusára támaszkodva vállalja ennek az operatív részét.

Ezzel kapcsolatban két észrevétel érkezett levélben. Báthory Zoltán azt mondta, hogy ebből nem lehet kihagyni az OM pedagógusképzési bizottságát. Ez eredetileg sem volt szándék. Az ő jelenlétük, megszólalásuk, mint résztvevők, első helyen vannak említve. Az egész háttérben a bolognai folyamat, és az ezzel kapcsolatos gondolatok vannak. A TTK koncepciója a BTK által immár ismert koncepció. Ez most nem vonatkozik az óvó- és tanítóképzésre, tehát nem arra fókuszál. *(Dr. Kelemen Elemér: Csak a tanárképzésre.)* A tanárképzésről van szó. Ez volt az elképzelésünk.

A levél elment a miniszter úrnak, és a pontos időpontot majd megmondja. A drogügyről majd mondok valamit, de már nem húzom az időt. Áthelyeződött a súlypontja Pilisborosjenőre. A GYISM odatelepti a pénzt, tehát némileg változott a

konstelláció. A regionális drogbizottságok egész centruma odahelyeződik, és a két minisztérium erői ebben egyesülnek pénzügyileg is. Lesz most egy nagy konferencia a Vészcsengő égisze alatt, és akkor dől el, hogy mi ebbe hogyan kapcsolódunk be.

Köszönöm a részvételt, a jelentkezést. Legközelebb 10-én kilenc órakor találkozunk.

(Az ülés befejezésének időpontja: 17 óra 10 perc)

Dr. Loránd Ferenc
elnök

Tartalomjegyzék

Megnyitó.....	4
Egyebek.....	4
Tájékoztató a TSZKB és a kerettantervi bizottságok elnökeinek március 19-ei üléséről.....	6
Egyebek.....	25
Tájékoztató a NAT-projekt mechanizmusáról, szervezetéről.....	26

I g a z o l á s

Igazolom, hogy a mai napon az **Országos Köznevelési Tanács** 2003. március 27-én megtartott üléséről *s ű r g ű s* határidővel elkészített szó szerinti jegyzőkönyvet átvettem.

Budapest, 2003. március 31.